

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szobotica, VASÁRNAP 1923. március 18.

76. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

Választások

Ma választ az ország politikai jogokkal felruházott népe. Ma választja meg törvényhozó testületét, állami szuverenitásának legmagasabb hordozóját. Ma veti meg alapjait annak a politikának, amittől jóléte, vagy balsorsa függni fog. Ma tart számadást a múltak, ítélőszékét a közszereplők fölött s ma jelöli ki a jövő irányait.

Mi magyarok ezen a választáson nem vehetünk részt. Azok a rendeletek, intézkedések, melyek ezt az eredményt előidézték, olyanmire megfeleltek a közhatalom kezelőinek anyagi érdekeivel és lelki atmoszférájukkal, hogy minden szándéka a jóvátételnek megtört az *érdek és szellem* fallanszá keményedett akadályában. Parlamentáris képviselőhöz nem jutunk most s ezzel szegények maradunk a leghatalmasabb segítő eszközben: a nyilvánosságban. A magyarság politikai érettségét, nemes konzervativizmusát, mely minden értékes reformmal szemben megértő fogékonyságot mutat, közéleti tanultságát nem használhatja fel új hazájának érdekében olyan mértékben, mint ahogy azt szeretné s mint ahogy annak felhasználását a közviszonyok sürgetik.

A magyarság azonban nemcsak figyelője, de szenvedője is az eseményeknek. A magyarság jól tudja, hogy a közrend minden bizonytalanságát, az államhatalom fegyelmegszegésének minden meglazulását, a jogrend ingadozását első sorban neki kell megszenvedni. Minden fekélyvesztett gyűlölködés első sorban ő ellene tör, minden zabolátlan indulat először neki ront. A jogrendnek, az államhatalomnak, a hatóságok működésének konszolidációjára a magyarságnak épen olyan nélkülözhetetlen szüksége van, mint megának az országnak. A felelőtlen kilengések, a megtorlatlansággal biztosított bűn, a szent jelszavakba bujtatott ártó szándék ellen a magyarságot semmi más nem védheti meg, csak — a törvény. S a mai választásokon mulik, hogy a törvény betűinek kik adnak ható erőt, kikre bizza az ország a legfőbb hatalom kezelését, kik lesznek a jogrend hivatalos őrei s mi lesz a jogrend tartalma, amit meg kell védeni.

Az eleven élet gyökereivel kapcsolódik a magyarság érdeke a mai választásokhoz, melyekben szóhoz sem jut s az élete föltételeit nélküle állapítja meg a választások eredménye. Legyen rend, legyen kétségtelen a törvény uralma, legyen mindenekfeletti az élet és vagyonbiztonság, legyen igazság, legyen társadalmi béke, ne maradjon megtorlás nélkül a bűn s védelem nélkül a szegény-

ség, — van-e, aki ennek a programnak ellene mer mondani. Ennek a programnak, melynek hűségese hirdetői és bátor küzdői lettek volna a magyarok, ha az alkotmány fegyverét kezükbe vehették volna.

Jól tudjuk, ezeken a választásokon sokkal nagyobb kérdéseknek kell eldölni, mint amilyenek fölött az urnák elé szólitott nemzet dönteni szokott. Nem a kormány iránti bizalom kérdésére várnak feleletet, nem a krónikussá vált kormányválság megoldására várnak a választások eredményétől platformot, nem is egy tervbe vett reformmal szemben akarnak meggyőződést szerezni az ország akaratáról. A választásoknak a kormányzat válságát, az alkotmány kérdését kellene megoldania, de ki gondol arra, hogy a választás ezekre a kérdésekre utbagazító feleletet fog adni. Amerre

a szem ellát, ködbe merülve látja a szemeket. S a ködből csak harci zej hallatszik ki, csak fogadkozások dörömbölnék ki s csak bizonytalan fenyegetések körvonalai rémitgetik a jövő sötétjébe dermedt szemeket.

Választások lesznek, de béke lesz-e? Törvényhozásunk lesz, de törvényünk lesz-e? Vége lesz a harcnak, de lesz-e nyugalom? Ki nem tudja, mire kellene felelniök a választási golyócskáknak s ki tudja, mire fognak felelni? Ki fog majd olvasni tudni a választások eredményében?

E kérdések megoldatlanul hullanak le a jogok nélkül figyelő, némaságra és tétlenségre kényszerített magyarságra. Attól tartunk, mindezeket a problémákat a választás nem is fogja megoldani; csak arra az egyetlen kérdésre fog választ adni, amire soha senki nem kért feleletet.

A passzivitás — a Bánátban

Egy tépelődő falusi magyar levele

A politikai passzivitás értelméről némi fogalomzavarok tapasztalhatók. Voltak kérdezősködők, hogy nem ütközik-e a párhüségbe, ha a Magyar Párt tagja szavaz?

A passzivitás alatt nem értünk mást, mint azt, hogy a párt önálló listával nem lép a küzdők sorába. És hogy a párt a küzdő politikai pártok egyikével sem kooperál. Szóval, a párt nem látta elérkezettnek azt az időt, hogy politikai programja érdekében önálló akciót kezdjen. Ez a párt-határozat azonban semmiképp sem kötelezheti a párt tagjait, hogy szavazati jogot ne gyakoroljon akkor, ha azzal a maga szűkebb pátriájának, vagy magyar testvéreinek érdekeit véli érvényesíthetni. A pártfegyelmel ily messze kiterjeszhető meggyarazatot el nem bír. A gyakorlat is ezt a meggyarazatot erősíti, amikor látjuk, hogy az összes küzdő pártok milyen vehemenciával vetették rá magukat az önálló listával nem szereplő magyar szavazatokra. A Bánátban különösen azért kedves a magyar szavazatok, mert a bánáti közigazgatási közegek jóvoltából(?) a magyarok nagy számban felvették a lajstromokba és pedig oly módon, hogy a törvényszékek a legjobb akarat mellett sem foszthatták meg őket a szavazati jogtól, mert a lajstromokban nem tüntették ki, hogy jan. Ó a előtt, vagy után lettek-e összeírva. Más résziről azért, mert itt tizenegy párt küzd a szavazatokért, tehát a szláv szavazatok szertetagozódnak. Itt tehát a tömegesen szavazó magyaroknak döntő szerepük lehet. Jó tehát, ha ezt nem-

csak a politikai vetélytársak, hanem a szavazó magyarok is tudják.

Mi a magyar választó kötelessége, ha a mostani választásnál a szavazati jogát gyakorolni akarja? *Tárgyilagosan meg kell vizsgálnia a pártok programját.* Tudjuk, hogy a szavazatra éhes pártok a politikai programjaikban nem szűkmarkuak az ígéretekben. De viszont ismerjük a pártok politikai multját. Ha összevetjük a pártok választási programjait, azt látjuk, hogy a szláv pártok között a *Protics-párt* programja áll legközelebb a nemzeti kisebbségek kívánságaihoz és azt is tudjuk, hogy a *Protics-párt* volt az egyetlen szláv politikai pártfrakció, amely a multban is ugyanezeket az elveket hangoztatta és hogy a hivatalos radikális pártból főleg emiatt az elvi ellentét miatt vált ki.

Bár a választás aktusa szigoruan titkos, mégis azt látjuk, hogy az a párt, amelynek ez módjában van, nem riad vissza a presszió és a megfélemlítés eszközeitől sem. Ez az oka, hogy egyes községekben a választók, annak ellenére, hogy politikai ideáljaiknak nem tehetnek eleget, tömegesen fognak az urnák elé sompolyogni. Csak egy mód van, hogy politikai harakirit ne kövessenek el, ha t. i. a sok rossz közül a legkevésbé rosszra szavaznak. Ezt senki ellenőrizni nem tudja, ezt senkinek ellenőrizni nem szabad és a szavazata miatt senkinek bántódása nem lehet. Ha a magyarok a föllálitott közel egy tucat szláv urnákból egyáltalán jót várhatnak, akkor az utolsó urna az, amelynek egy a programja, mint a politikai multja

fehérhollóként válik ki a többitől. Csak arra akarunk rámutatni, hogy a politikai passzivitásnak nem lehet az az eredménye, hogy ha a magyarok szavaznak, azokra szavazzanak, akik kisebbségi jogaikat megnyirbálni segítettek.

*

Egy tépelődő magyar írja ezeket a sorokat. A mi szimpátiánk s minden magyar nemzetiségű választó szimpátiája a *Protics-párt*-re, amely az igazi radikalizmus nemes és tisztult eszméiért küzd s fájdalommal látjuk, hogy az uralmon lévő radikálispartot egyre mélyebb szakadék választja el *Protics*-ektől.

A Magyar Párt a passzivitást mondotta ki. Ez a passzivitás — s ebben a fenti sorok írójával szemben különvéleményünk van, — annyit jelent, hogy az SHS. királyság magyarjai nem vesznek részt ezen a választáson, *nem szavaznak vasárnap.* Abban egyetértünk, hogy azok, akiknek bármi okból szavazni kell, csak arra a pártra szavazhatnak, amely a kisebbségi jogokat elismeri, a magyarság részére az egyenlő elbánás elvét alkalmazza, nem pedig arra, amely ezt ígéretekkel pótolja.

A kormány tagjai Becskerekén

Pasic miniszterelnök, **Nincics** és **Jankovics** miniszterek a radikális-párt becskereki gyűlésén

Becskerekéről jelentik: *Pasic* miniszterelnök különvonata szombaton déli egy órakor érkezett meg Becskerekre. A miniszterelnök kíséretében van *Jankovics* Velizár vasutügyi miniszter, *Nincics* Momcsillo dr. külügyminiszter és dr. *Janics* Vojiszláv, az országos radikálispart titkára, akiket nagy néptömeg ünnepléssel fogadott az állomáson.

Délután negyed kettőkor a miniszterek jelenlétében a hivatalos radikálispart több mint ötszáz ember jelenlétében nagygyűlést tartott a becskereki Főtéren.

A gyűlést *Jovanovics* Baba, a helyi párt vezetője nyitotta meg, üdvözölte a kormány jelenlevő tagjait, majd átadta a szót *Pasic* miniszterelnöknek.

Pasic Nikola miniszterelnök rámutatott Szerbiának a háboru előtti helyzetére és azokról az időkről beszélt, amikor a szerb nép teljesen meg volt fosztva jogaitól. Ismertette a radikálispartnak a jogok kivívására folytatott küzdelmeit és rámutatott arra, hogy a radikálispart már negyven év óta küzd a nép jogaiért. Elmondotta, hogy mi volt Szerbiának a célja 1914-ben, amikor Oroszországgal együtt hadat üzent az Osztrák-Magyar monarchiának, amely célt, a délszlávok egyesítését, a győztes háboru után sikerült is elérni. Élteti néhai Péter királyt, megemlékezik az elhunyt király érdemeiről, eljenzi

Sándor királyt is. Azzal fejezi be beszédét, hogy aki a SHS. államot szereti és azt akarja, hogy az államegység megmaradjon, továbbá aki a vidovdani alkotmányt, mint a nemzeti egység védelmezőjének a fennmaradását kívánja, az csakis a hivatalos radikális pártot adja szavazatát.

Utána Nincsis külügyminiszter emelkedett szólásra. Beszédében a radikális párt érdemeit fejtegeti, amelynek élén Pasics miniszterelnök harcol. A király — úgy mond — a legtöbb bizalommal a radikális pártot iránt viseltetik, mert erre a pártra bízta a választási kormány megalakítását. Beszéde végén támadja a demokratákat és a szavazó polgárokat a radikális párt támogatására hívja föl.

Jankovics Velizár közlekedésügyi miniszter szintén a radikális párt negyven éves működéséről beszél. Vázolja a Radics párt romboló szándékait, valamint a republikánusok és kommunisták akciója ellen kel ki.

Janics Szvetozár, a miniszterelnökségi kabinetiroda titkára a következő szónok, aki röviden vázolja az ország jelenlegi helyzetét, ismerteti a radikális párt programját és támadja a Protics-féle radikális párt becskeroki lapjának működését.

Végül Matkincsev Vitomil, a becskeroki radikális párt egyik vezető tagjának javaslatára a népgyűlés üdvözlő tviratot küldött Sándor királynak és Mariora királynénak.

A népgyűlés után a miniszterelnök és a miniszterek szűkebb körű banketten vettek részt a Kaszinóban, majd a vendégek 4 óra körül különvontal visszautaztak Beogradba.

A tisztviselő-elbocsátások hullámai

A főispán nyilatkozata — Somborba közjegyzőnek nevezik ki Pletikoszicsot?

A subotica városában pénteken történt tisztviselő-felfüggesztések, amelyeknek csupa régi kipróbált bunyevác városi tisztviselő esett áldozatul még mindig foglalkoztatja a választásokat megelőző napon amugyis túlfűtött szenvedélyes hangulatu helyi politikai tényezőket.

A radikális párt, amely attól tart, hogy Pletikoszics András dr. főispán a bunyevác tisztviselőkkel szemben tanúsított eljárása most az utolsó napon a legjobb agitációs eszköz a bunyevác-sokacpárt részére, a főispán igazolásra siet és megállapítja, hogy a felfüggesztett tisztviselők a választási bizottságba való beosztásuk el nem fogadásával felelősséget követtek el és ezért kénytelen volt Pletikoszics főispán a felfüggesztéssel járó végső eszközhöz folyamodni.

A tisztviselők felfüggesztésének kérdésében Pletikoszics András főispán a következőképpen nyilatkozott a *Bácsmegyei Napló* munkatársára előtt:

— A bunyevác tisztviselők tegnapi felfüggesztéséről alaptalan feltevések kerültek forgalomba. Semmi más nem történt, csak az, hogy a város hét tisztviselője egész egyszerűen megtagadta hivatali kötelességének teljesítését. Ezek a tisztviselők kijelentették, hogy nem fognak funkcionálni a választásokon s nem töltik be azt a munkakört, amit a választási törvény alapján rájuk bízott. E renitens tisztviselőkkel szemben meg kellett védenem a közérdeket, mely nem engedi, hogy nyílt engedelmesség megtorlatlanul maradjon. Kizárólag ezért történt a tisztviselők felfüggesztése, aminek tehát semmi pártpolitikai oka nem volt. Megjegyzem még, hogy alaptalan a tisztviselőknek a beosztásuk

sérelmezése is. Egyetlen egy esetben történt az, hogy a szolgálati beosztásnál magasabb állású tisztviselő kisebb állású hivatalnok alá került. Ez az egyetlen tévedés azonban azonban könnyen előfordulhatott olyan nagyarányú adminisztráció megszervezésénél, mint amilyenre a választások megejtéséhez szükség van. Ezt az egy sérelmet is orvosoltam nyomban, ahogy figyelmessé tettem rá, még mielőtt a tisztviselők ezt ürügyül használták volna fel. Ismétlem, ami történt, ahhoz legalább az én személyemben a politikának nem volt semmi köze. Más nem történt, csak az, hogy akadtak tisztviselők, akik megtagadták kötelességük teljesítését. Én pedig nem térhettem ki az elől, hogy a renitens tisztviselőket felfüggesztem.

A bunyevác-sokacpártban ezzel szemben továbbra is súlyosnak tartják a sérelmet s fenntartják azt a vádat is, hogy Pletikoszics főispán törvénytelenül járt el a tisztviselők felfüggesztésekor.

Hallhatók olyan hangok a bunyevác-sokacpártban amelyek szerint a felfüggesztett tisztviselőknek semmiesetre sem szabad újra elfogadniuk állásukat az őket ért sérelem után. Ezt a pártérdeket természetesen nehéz összeegyeztetni a tisztviselők egzisztenciális érdekeivel.

Pletikoszics András dr. főispánnak ebben az esetben tanúsított eljárása különben nagy meglepetést keltett Suboticán. Megerősödtek azok a verziók, amelyekről egyébiránt már hivatalos helyen is beszélnek, hogy Pletikoszics főispán a választások után távozik állásából, mert megbízatását csak a választásokig vállalta és ígéretet kapott arra, hogy a választások után Somborba nevezik ki közjegyzőnek. A

subotica politikai tényezők csak ezzel tudják magyarázni azt a körülményt, hogy az eddig az idegen pártok előtt is népszerű Pletikoszics András dr. ennyire exponálta most magát a föle nem távol, álló bunyevácokkal szemben is.

A belügyminiszter is beleavatkozik az adóháborúba

Az adóhárc eddig csak Subotica város és a pénzügyi hatóságok között folyt. Most úgy látszik szélesebb mederbe terelődik a küzdelem és bele szól abba a belügyi kormányzat is.

A belügyminiszter ugyanis leiratot intézett a városhoz, amelyben a városi tanácsot sürgős jelentéstételre szólítja fel az állami adók visszatartásának, illetőleg az adórészesedés levonásának okaira nézve. A pénzügyminisztérium ugyanis a város elleni panaszával a belügyminiszterhez fordult, aki, mint a városi tanács felettes hatósága, most meggyőződést akar szerezni a tanács eljárásának törvényessége felől.

A subotica tanács a belügyminiszterhez terjesztendő jelentés ügyében a szombati tanácsülésen akart dönteni, azonban ezt a tanácsülést nem tartották meg, mert a tanács tagjai a választási előkészületekkel voltak elfoglalva. Így a belügyminiszternek adandó válasz a szerdai tanácsülés határozatáig késni fog. Azt már elhatározta a tanács, hogy a belügyminisztériumba felterjesztendő jelentéseken ugyanugy fogja indokolni az adórészesedés levonásának törvényességét, a mint azt a pénzügyminiszternek indokolta.

Kérdés már most, hogy ezeket milyen utasításokat fog kapni a város a belügyminisztériumtól további magatartására nézve.

Komlós Aladár:

Adyversek

be szépek voltak

— 1916. —

Ady-versek, be szépek voltak, soha többé nem lesztek olyan szépek, az iskolapadban, sötét órákon át s hancurozó, játszó tízperceken át nekem egyre tülemben muzsikált soha nem hallott hajnali zenétek.

Itt a felvidéki kisvárosi utcán sétáltunk ketten poétás diákok harangzugásban, házak alatt este, (ó merre vagy most, régi pajtás?) más életet, harcot, hirt, messzi Pestet, itt idéztük a távoli világot.

S amerre mentünk, mindenütt csapatban repültek az Ady-versek utánunk, mint madarak egy ifjú szent s tojtó vacsordoknál az asztalnál egy-egy Adyvers vállamra állt nekem s a fejem körül csapkodott a szárnyuk.

Ők voltak a zene, amerre jártam, örök táncodat, ifjúság, — ifjúságom, én mámoros, koszorús ifjúságom, ha rád gondolok, térdet hajt a lelkem, szentséged hódolattal úgy imdodom, hogy betévedtél egykoron énhozzám.

és kivirágzottad néhány évem . . .
— Mert én már, ki egykor ifjú elmével játszottam szerelmem édes versével, most immár Marsnak hangosabb versével jegyverbe járok . . .

Érdekes emberek

Mikor a császár kicsi volt . . .

VII. Edvard angol királynak a temetésén jelen volt II. Vilmos császár is, az elhunyt uralkodónak az unokaöccse. A német ex-császár emlékiratainak abban a fejezetében, amely fölött Bethman-Hollweg kancellárnak a nevét írta, érdekesen vázolja ama napoknak a történetét, amelyeket ezen alkalommal György király kívánságára nála, a Buckingham-palotában töltött. Se ő, se a nyájas olvasó nem gyaníthatta akkor, hogy néhány rövid esztendő múlva e »gyöngéd rokonok« s velük együtt a civilizált világ nagyobb fele harcban fognak állani egymással.

— A boldogult király özvegye — írja a *Kaiser* a memoárjai 84. lapján —, Alexandra királyné, meghatóan szeretetreméltó jószággal fogadott és sokat beszélgetett velem elmúlt időről; emlékezetem visszanyult gyermekkoromig, amikor mint kisfiú átéltem elköltözött nagybátyám lakodalmát.

Valóban: ez a kis fiú már 1863-ban, alig négyéves korában megfordult Windsorban és résztvett az akkori wales-i hercegnek, a későbbi VII. Edward királynak az esküvőjén. Amint a *Kaiser* magát — nem éppen íróművész módján — kifejezte: »átélte« a nagybátyja lakodalmát. Emlékeztette Vilmos császár igazán erre az átélésre, nem lehet tudni, mert ő ex-felsője csak annyit említ erről az emlékezetes lakodalmáról, hogy az »emlékezete visszanyult« odáig. A szerepre, a melyet ott játszott, aligha emlékezhet, — pedig az elég érdekes és

Vilmosra jellemző volt. Egy pár előttem fekvő jegyzetből tudtam meg a következőket.

Az ünnepség a Szent György-kápolnában folyt le, s a kis »Willy« az anyjával, az akkori porosz trónörökösével, a majdani Frigyes császárnéval (aki a vőlegény nővére volt) vett azon részt. Kis fiukat, ebben a nagyon zsenge korban, nem szoktak esküvőkre vinni, de a kis porosz királyfi — valószínűleg nagyon akart — mégis ott volt és — kellemetlenkedett. Ez a kis fiú, aki, úgy látszik, arra volt kijelölve, hogy később sokat beszéljen (és sokat beszéltesen magáról), már akkor is meglehetősen nyugtalan volt, s azt az aggodalmat költötte udvari körökben, hogy a ceremóniánál nem fog elég méltóságteljesen viselkedni. Az élénk temporemtumu »gyerek« től az angolok már akkor is félték.

Wilberforce, oxfordi püspök, aki a szertartásnál mint az eskető érsek asszisztense szintén közreműködött, a későbbi *Kaiser*-ről, a nagy Nyughatatlanságról akkoriban följegyzéseket tett a nótészebe, amelyeket később, amikor Vilmos szerepelni kezdett a világtörténelemben, angol lapok is közöltek.

— A kis porosz herceg (írja a püspök a jegyzőkönyvében) tulajdonoson eleven fiúcska, sokkal temperamentusabb mint az angol királyi hercegek, s ennél fogva — meg kell vallani — még egyáltalában nem udvar- és még kevésbé szertartáskepes. A kis német vendég a ceremónia alatt a két nagybátyja között állott, akik maguk se sokkal öregebbek, de jóval komolyabbak, s matrőzszabású ruháikban meztelen térdekkel asszisztáltak a »nagy« fivérük esküvésénél. Viktória ki-

rállyal ő Felsője nagyon félt, hogy a pajkos Willy rakoncátlanokdni fog a kápolnában, s az ő intézkedésére állították őt a két »nagybácsi« közé, akik felséges édesanyuktól azt a megbízást kapták, hogy vigyázzanak a német öccsükre, s ha az nyugtalanokdni, figyelmeztessék az illendő magaviselet törvényeire, amelyek az angol udvarnál valamivel szigorubbak mint másutt. De Vilmoska »nem hagyta magát«, s valahányszor a bátyjai csendre intették, őket mindannyiszor a meztelen combjukon megharapta.

Ez volt az az esemény, amelyhez a trónjátvesztett Kaisernek az »emlékezete visszanyult«, s ez volt az az elmúlt idő, »amikor mint kis fiú átélte a nagybátyja lakodalmát.« A nagybátyjai a Connaughti és az ifjabb herceg, valószínűleg még élénkebben emlékeztek az »eset«-re, nemcsak azért, mert idősebbek voltak a memoárok szerzőjénél, de azért is, mert nem ők haraptak, hanem őket harpták, s a benyomás, amelyet a Szent György-kápolnában kaptak, bizonyára mélyebb volt mint amelyet a kis négyéves Willy vitt onnan magával.

Bizony, ez a kicsi fiú már akkor is harapós volt és nem kevés gondot okozott a nagyanyjának és a többi angoloknak, akik sose felejtették el, hogy milyen übermensch-módon viselkedett már első angolországi utazása alkalmával a *Reise-Kaiser*. Róla is bizonyos megvetéssel, de egyszersmind irigységgel konstataáltak a sztignalizáló ítéletet: *made in Germany*. És bizonyos, hogy az ex-császár változatos életében nem volt semmi olyan jellemző mint az a kis jelenet, amikor őt mint kicsi fiút rendre intik s ő beleharap a bátyjál combjába. Bdkr.

Nikita özvegye meghalt

A királyi család gyásza

Nizzából jelentik, hogy Milera montenegrói királyné, Nikita király özvegye Cap d'Anfibesben meghalt. Leánya, Heléna olasz királyné ott volt halálos ágyánál.

A meghalt királynő 76 éves volt, a montenegrói Cevoban született és 1860-ban ment férjhez a montenegrói királyhoz. Nikita két és fél évvel ezelőtt halt meg a Riviérán és San Remóban temették el ideiglenesen. Tíz gyermekük született, közülük Zorka Péter szerb király felesége 1890-ben halt meg. Mirkó herceg pedig a háború alatt Bécsben. Legidősebb gyermekük Milica hercegnő, Nikolajevics Péter orosz nagyherceg felesége, másik leányuk Anasztázia, első férjétől, Leuchtenberg hercegtől elvált és Nikolajevics Miklós nagyherceghez, a volt orosz hadvezérhez ment nőül. Többi gyermekük kor szerint ebben a sorban következik: Daniló volt trónörökös, Heléna olasz királyné, Anna hercegnő, aki Battenberg herceg felesége, Xenia és Vera hercegnők, végül Péter herceg.

Az özvegy királynét San Remóban elhalt férje mellé fogják eltemetni. Jolanda olasz királyleány esküvőjét az udvari gyász miatt elhalasztották.

Uj párt, vagy új név?

Akikről a legnagyobb bőkezűség mellett is megfeledeztek

Egyik legjellegzetesebb jelensége a választási küzdelemnek az államalkotó pártok egyszerre felébredt nagy szerelme a nemzetiségek iránt. Nagyon érdekes dokumentumát találjuk ennek a vajdasági radikális párt hivatalos organumában, a novisadi Zasztavában, amely felhívással fordul a Vajdaság választóihoz. Ebben a felhívásban a párt a következőképpen nevezi magát: *A szerbek, horvátok, szlovénok, szlovákok, németek és magyarok nemzeti radikális pártja.*

Meg kell állapítanunk azonban, hogy kissé felületesen történt a párt nevének összeállítása. Hogy csak a Vajdaságban maradjunk, az ötletes címestők kifejezték az alkalmi cégerből a bunyevácokat, sokácokat, románokat és cionistákat. Ha pedig a Zasztava egy példánya eltévedne Délserbába, vagy a Muraközbe, teljes joggal megsértődhetnének a méltatlanul mellőzött bolgárok, törökök, görögök és vendek.

A novisadi nyomdászok

megtagadták a „Vidovdan” szedését
A grafikai munkások zagrebi központi szervezete megtiltotta a nacionalista lapok kizsédését

Novisadról jelentik: A novisadi nyomdász-szakszervezet szombaton reggel táviratot kapott a grafikai munkások országos szervezetének zagrebi központjától, amelyben a zagrebi központ megtiltotta a szervezet tagjainak az Or. Ju Na. novisadi hivatalos lapjának, a „Vidovdan”-nak a kizsédését. Az országos grafikai szervezet a táviratban közli, hogy a központi vezetőség határozata értelmében szervezett nyomdász mindaddig nem szedheti ki a jugoszláv nacionalista szervezet lapjait, amíg a „Deutsches Volksblatt” novisadi nyomdája ellen nemrégiben elkövetett bombamerénnyel tettesét ki nem nyomozzák és amíg a merénylet törvényszerű megtorlást nem nyer.

A távirati rendelkezés értelmében

a novisadi nyomdászok, szombaton megtagadták a „Vidovdan” vasárnapi számának előállítását és a már megkezdett szedést abbahagyták. Így a lap szombaton délután megjelenő vasárnapi keltezésű száma már nem jelenhetett meg.

Visszahívják az abbáziai delegáció vezetőjét

Kedvezően folynak a paritásos bizottság tárgyalásai

Abbáziából jelentik: A paritásos bizottság szombaton folytatta ülését. Vasárnapra Silovics dr., a jugoszláv delegáció egyik vezetője, külön konferenciát hívott össze a fiúmei szakértőket bizonyos közlekedési kérdések áttanulmányozására.

A paritásos bizottság már megkezdte a santa-margheritai egyezménynek második pontjának általános tárgyalását. A tanácskozások hangja továbbra is teljesen barátságos, úgy, hogy gyors megegyezésre

Minthogy a „Vidovdan” felelős szerkesztője, Jevgyevity Dobroszláv időközben Splitbe utazott, hogy az Or. Ju. Na. vasárnapi kongresszusán részt vegyen, a lap szerkesztősége részéről a lap előállítására semmi intézkedés nem történt.

van kilátás.

Beogradból jelentik: Politikai körökben az a hír terjedt el, hogy a külügyminiszter vissza fogja rendelni Ribarzs Ottokár meghatalmazott minisztert, aki a paritásos bizottságban a jugoszláv delegáció elnöke. Felváltásának valószínűleg az az oka, hogy a Baross-kikötő kérdésében a kormány intencióin tulmenőleg exponálta a jugoszláv követeléseket és személye akadálya lehetne a gyors megegyezésnek.

Az utolsó nap

Vége a korteskedésnek — Megkezdődött a szavazás

A választási agitáció a szombati napon véget ért. A vasárnap napon már csak abban fog kimerülni a pártok korteseinek tevékenysége, hogy a megagitált választópolgárt rábíriák az urná előtt való megjelenésre. Ez sok helyen nehezebb munka lesz, mint maga az agitáció, mert a polgárság közönye a választásokról meglepően nagy. Az ország közvéleményét ismerő politikusok szerint a szavazók országos aránya a választásokhoz képest alig lesz hatvan százalék, vagyis még kevesebb mint a múlt választáson volt. Ez a körülmény erősen növeli a jól szervezett pártok esélyeit az alkalmilag szervezett pártokkal szemben.

Katonai autók pártszolgálatban

Szarajevóból jelentik: A Vecsernja Posta nyílt levelet intéz a hadi és tengerészeti miniszterhez, melyben felhívja a miniszter figyelmét arra, hogy a szarajevói hadseregparancsnokság összes katonai autómobiljait a radikális párt agitátorai használják kortesutiaikon. A lap kérdést intéz a miniszterhez, hogy megállapította-e, ki tartozik ezért felelősséggel és meg fogja-e büntetni a vétkekes közegeket.

Katonák és gépfegyverek Radicsék ellen

Crkvenicából jelentik: Pénteken egy katonai osztag érkezett ide két gépfegyverrel, hogy a lakosságot megvédje a Radics párt hiveinek fokozódó erőszakos fellépése ellen. A lakosság egy része nagy örömmel fogadta a katonaság megérkezését, mert a horvát legénységű csendőrség nem engedelmeskedett a rendőrkomesszáriusnak és nem volt hajlandó segédkezni az erőszakoskodó Radics pártiak letartóztatásánál. A katonaság még pénteken tizenkét letartóztatást foganatosított.

Pribicevics válaszol Vujicsicsnak

Ismertettük tegnap Vujicsics belügyminiszter nyilatkozatát, melyben visszautasította Pribicevics vádjait a Radics-párt támogatását illetően. Mint Zagrebből jelentik, Pribicevics Szvetozár több újságíró előtt válaszolt Vujicsics nyilatkozatára. Rámutatott arra, hogy az ő belügyminisztersége alatt nem garázdálkodhattak olyan vakmerően a macedón

bandák, mint most. Az igaz, hogy Radics pártja az ő minisztersége alatt is fennállott már, de akkor nem hirdethették nyílt népgyűléseken a közvéltársaságot és nem támadhatták nyíltan az államot és a királyt. Ha ő uralmon maradt volna, akkor ma Radicsnak sokkal kisebb volna a hangja.

Nyomdarombolás Szarajevóban

Szarajevóból jelentik: Pénteken este 10 órakor ismeretlen fiatalemberek behatoltak az Izlám nyomdába, amelyben a Radics-párt választási plakátjai és röpiratai is készültek és ahol a Nasa Pravda című lapot nyomják. A rombolók szétrombolták a szedőszekrényeket és szétépték a kinyomott röpiratokat. A rendőrség azonnal kivonult a helyszínére, a nyomozás azonban eddig nem vezetett eredményre.

A közlekedésügyi miniszter ígéretei

Szokopljából jelentik: Jankovics Velizár közlekedési miniszter a dél-szerbiai kerületekben van agitációs uton, ahol több városban és községben tartott beszédeket. A miniszter beszédeiben és különböző küldöttségek előtt tett nyilatkozataiban számos ígéretet tett. Így a leszerelt katonák egyesületének megígérte, hogy összes követeléseiket támogatni fogja. A szokopljai kereskedőknek új vasúti vonalat ígért Szokoplje és Anrijen között. A velezi árvízkirosultaknak gyors segítséget helyeztet kilátásba és így tovább mindenki kapott egy-egy kiadós ígéretet. Az érdekeltek most türelmetlenül várják, mennyi fog valóra válni a kortesuton tett ígéretekből.

A választási harcnak egy új formája is kialakult Délszerbiában. Az ellenzéki jelöltek, különösen a demokratapárti jelölteket névtelen levelekkel árasztják el, amelyet különböző, gyakran halálos fenyegetésekkel a jelöléstől való visszalépésre akarják rábírní a jelölteket.

Csehszlovák miniszter beavatkozása a választási harcban

Hodzsa Milán csehszlovák miniszter, egykori tót nemzetiségi képviselő a magyar parlamentben, teljesen szokatlan módon beavatkozott az S. H. S. királyság választási küzdelmeibe. Hodzsa Milán annak idején a bácskai Petrocot, a mai Petrovácot, amelynek tulajdonában szlovák lakossága van, képviselte a magyar parlamentben. Mint a novisadi »Jedinstvo» jelenti, Hodzsa most levelet intézett egykori szlovák választóihoz. Ebben felhívja a szlová-

kokat, hogy a választásokon támogassák a demokratapártot, mert az még a magyar rezsim alatt együttműködött vele abban az elkeseredett harcban, amelyet a magyar pártokkal folytattak. Figyelmezteti a szlovákokat, hogy ne üljenek fel más pártok agitátorainak.

Nem valószínű, hogy Hodzsa Milán presztízsenek felhasználása már sokat használhatna a demokratapártnak. A petrováci szlovákok a többi falvak szlovákjaival együtt ezen a választáson Protics Sztójánt fogják támogatni, akinek listáján jelölte magát a szlovákok vezére is.

Belügyminiszteri rendelet

a választások megzavarói ellen

Beogradból jelentik: A belügyminiszter a vasárnapi választásokra való tekintettel újabb leiratot intézett a főispáni hivatalhoz a választások rendjének biztosításáról.

A leiratban a miniszter utasítja a főispánokat, hogy minden rendelkezésükre álló erővel biztosítsák a választások zavartalanosságát és előzetes óvintézkedésekkel hártják el esetleges obskurus elemek illetéktelen beavatkozását. Ha pedig kisért történnék a rend és nyugalom megbontására, úgy annak előidézőivel szemben a legnagyobb szigorral járjanak el.

A választások napján a belügyminiszter utasítására az egész ország területén megerősített rendőri készenlét teljesít szolgálatot, a rendőrség fokozottan ügyel a rendre és közbiztonságra, a helyőrségeknél pedig a katonaság is állandó készenlétben van.

Választójog és hintó

A magyarok fogatait a választók szállítására használják fel

A suboticei pártagitáció utolsó napja

Szombaton a suboticei pártok még felhasználták a választások előtt rendelkezésre álló utolsó napot arra, hogy befejezzék nagy kitartással végzett munkájukat. Az utolsó napokban már aránylagos csend uralkodott a suboticei kerületben, mintha a pártok az erős agitációban kifáradtak volna.

A legnagyobb aktivitást az utolsó napokban a Kumadinics-féle baloldali földművespárt mutatta, amelynek pénteken megtartott és feloszlott gyűléséről már beszámoltunk. Ezenkívül is élénk volt a suboticei kerület a baloldali földművespárt választási agitációjától. A párt Pacseron, Bajmokon, Kisbajmokon, Zsedniken, Bajsán, Sandoron, Tavankuton, Topolán, Kanizsán és Molon tartott választási népgyűléseket, amelyeken dr. Nikies Fedor egyetemi tanár, a párt listavezetője tartott beszédeket. A jobboldali földművespárt ezzel szemben alig fejtett ki valamelyes választási agitációt.

De csendesek voltak a nagy pártok is a legutolsó napokban és a suboticei kerületben az utolsó három napon aránylag már kevés gyűlést tartottak. Annál inkább akcióba léptek szombaton már a kortesek, akik hangos szóval és ígéretekkel igyekeztek meggyőzni az egyes szavazókat.

A választási agitáció krónikájához tartozik az is, hogy a suboticei városi hatóság hivatalos idézésekkel rendelte be vasárnapra a fogatokat. A kocikat bizonyára a kortesek és szavazók szállítására fogják használni, ami megszokott dolog. A furcsa csak az, hogy ezeket a fogatokat most hatóságilag rendelik ki és nem egy olyant is, amelynek tulajdonosa a jogfosztás következtében nem rendelkezik választójoggal. A magyarok gy kiveszik részüket a választásokból. Választójoguk nincs, de az ő fogataikon szállítják a választókat.

CIRKUSZ

Hogy készül a humor?

A humorista délután ötkor mély sóhajjal kel föl a kávéházi asztaltól, a hol két óra hosszan át borzasztóan unatkozott és a lapok halálzási híreit, meg a hirdetési oldalakon kiordító gyászjelentéseket olvasságta. Lemondó arccal állapítja meg, hogy a mai cochet megint fel kell iratnia, némi vigasztalásul tehát felhajt még egy pohárka angolkeserűt és aztán komor hangulatban elindul a napi robotba, a szerkesztőségbe. Az utcán tavasz van, az utcán kacagó nők vannak és napsugár van és ez a dolog a humoristát egészen felbőszíti.

— Milyen jókedvűek az emberek — mondja saját magának — milyen kitűnő hangulatban van mindenki, csak én vagyok teljesen elszontyorodva ettől a vacak élettől!

És miközben fáradt, lassu léptekkel bandukol fel az emeletre, dühösen arra gondol, hogy neki most mindjárt, öt percen belül, félórán belül vicces dolgokat kell írnia a holnapi lapba.

De már ott is ül az íróasztalánál, persze, megint elkésett, mindenki javában körmöl már, a rendőri riporter fürgé tolla őt kutyanyelvet szántott már föl, a vezércikkirő jókedvűen szivja szivarját, ő már tudja miről fog írni, még dél-éltek, reggelizés közben megjött, megérkezett neki a kitűnő témája. A belpolitikus friss politikai szenzációkat jelez, tehát neki sincs már gondja, hogy anyaghiány van és esetleg a kisujjából kell kilizzadni a megírni valókat. A külpolitikus számára is megnyugtató a francia-német helyzet: öt darab kivégzés a Ruhrvidéken, megmenti a külpolitikus belső helyzetét. Mindenki fürgén és vidáman szállítja az az napi betűadót, mindenki kimérte magában az az napi robot hatórárt és lelki szeméivel látja már a közeli pihenés, az elintézett munka, a meglegedettség, a vacsora, a kávéház megváltó partjait, ahol rövidesen ki lehet megint kötni. Csak a humorista ül busan és reménytelenül és a tollak sercegése gyászindulóknak tűnik fel előtte. Ó egyáltalában nem tudja még, hogy mit fog írni.

Beletemetkezik hát a lapokba és az apróhirdetések zöldséges kertjében sé-táltatja félóra hosszat amugy is fáradt, régóta sántító fantáziáját. Vicces témát azonban manapság már nem igen lehet kibányászni az apróhirdetésekből, mert néhány év óta az újságok apróhirdetési oldala az élet legszomorubb oldala. Családi butorok, családi ékszeres, családi becsület, bus és szegyetlenes vására ma már az apróhirdetés, amelyben az apró betűk sok nagy tragédiát közölnek velünk.

A humoristának még borosabbá válik a kedve, annál is inkább, mert észébe jut, hogy annak idején ő is apróhirdetés útján ismerkedett meg az első feleségével és hogy a második felesége szintén apróhirdetés útján szeretett bele a sokat szenvedett tengerész-be.

— A fene egye meg — mondja saját magának a humorista — milyen szomorú ez az élet, nem történik ma már semmi vidám dolog.

És bujában előszedi a körömvágó olló-ját, mert a körmei megint gyászszegélyesek a humoristának.

De jön a jókedvű szerkesztő és a következő vicces dolgokat mondja a humoristának:

— Mondja kérem kedves Kriptafty ur, mikor ír már egyszer valami jó tréfás dolgot, amin nevetni lehet az embernek? A tegnapi kirokija olyan szomorú volt, mint egy sírfelirat. Maga direkt gyászszallagba csavarva nyújtja át mondani- valót a közönségnek.

— He-he-he! — nevet a humorista keserűen — milyen viccesnek méltóztatik lenni szerkesztő ur! — És keserű düh marcangolja szegény, szomorú szívét, sirni szeretne mérgében és titokban azt kívánja, hogy vajha azzal büntetné az igazságos sors ezt a mindig viccelő szerkesztőt, hogy ő neki kellene felírni

ide és humort kiizzadnia mindennap délután öttől-nyolcig.

A szerkesztő mond még neki egy pár tréfás dolgot, aztán derült hangulatban elmegy. A humorista pedig rágyújt utolsó szivarjára, belemártja szegény agyonhajszolt, fáradt tollát a fekete tintába és lássunk neki amiből élünk telkiáltással megnyergeli humorának keshegt paripáját. A szegény pára azonban, mint legtöbbször, erősen megbicskolkolja magát és rá sem hederít a nózgatásra. Most a szerkesztőségi szolgáloda-somfordál a humoristához és diszkrétén vigyorgó arccal a fülebe sugja:

— Szerkesztő ur kérem majd elfelejtettem megmondani, hogy ma délelőtt kereste a végrehajtót.

— És mit mondtott neki, maga szerencsétlen? — Mordult fel szívenütve a humorista.

— Hát azt, amit a multkor is parancsolni tetszett. Azt mondtam, hogy a szerkesztő ur meghalt és vidéken van eltemetve...

A humorista némileg megnyugodva kotorássza elő utolsó öt dinárját, nagy kézzelfoghatóan is kifejezze a derék és bölcs szolga érdemeit. De most már igazán neki kell fognia a mai humor ki-ásásának, mert a szerkesztő, akármilyen vicces ember is, nem ismer tréfát.

Ráereszti szegény, sokat szenvedett tollát az üres papírosra, amely kihívóan, gunyosan vigyorg reá és a következő szemtelen dolgokat mondja a savanyu humoristának.

— Na, írj te, ha tudsz! Hadd lássuk, hogy mit tudsz? Tehetségtelen fráter vagy, álhumorista vagy.

A humorista kegyetlenül végez a lengő papírossal. Megmarkolja, összezúyri és a papirkosárba dobja a gaz-lázadót. Am hiába, a következő papírlap még szemtelenebb, még gorombább, még kegyetlenebb. Direkt olyanokat mond neki, hogy a humorista szégyenében felugrik az asztaltól és kirohán a folyosóra, egy kis friss levegőt színi. A folyosón a humorista belebotlik egy ismerős kinézésű emberbe.

— Eppen Kriptafty urat keresem

mondja és levelet nyújt át neki. A főnökök elküldött a számlával, azt üzenni, tessék fizetni, mert már tovább nem vár.

A humorista nemes felháborodással rugja le a számlásembert a lépcsőkön, aztán visszarohan a szobába és majd-nem sirva mondja saját magának.

— Minden tökfilkó viccel velem, csak én nem tudok egyetlen jó viccet kitá-
lálni.

Már félnyolc, lassankint felszedelőz-
nek a munkatársak. A belpolitikus, aki különösen vicces fiu, odaszól a humor-
ristának:

— Készen vagy már örege? Gyere le vacsorálni!

A szerkesztő is érdeklődik:

— Na, mi lesz a mai humorral teme-
tésre rendező ur?

És a humorista végső kétségbeesés-
ben már-már arra gondol, hogy előke-
resi a lap valamelyik tavalyi vagy ta-
valyeli előtti számát, gyorsan, észrevétle-
nül lemásol egy régi megjelent kroit,
valami sikerültebb vicces dolgot és mint
újszülöttet csempészi be azt a szerkesz-
tő asztalára.

De az utolsó pillanatban, mint a jó-
tékony örangyal, mint a szabadító me-
tősolnák, mégis megérkezik a mai hu-
morstéma. A sürgönyhordó hozza a friss
táviratokat, a szerkesztő átböngészi az
ujjonnan érkezett nagy és kis szenzáció-
kat aztán átszól a másik szobából a
végtéppén elbusult humoristának.

— Nézze Kriptafty ur! Itt van egy jó
téma magának. Moszkvából jelentik: a
kolera meg a tifusz ismét tizezerszámra
szedik áldozataikat az egész országban,
a kórházak zsuffoltak, az emberek úgy
hullanak mint a legyek, a hadseregben
egész ezredek esnek a járvány áldozatául.

A humorista szeme felcsillan, Na
végre. És nekilődül a tolla a papíros-
nak. Megszületik egy-kettőre a mai hu-
mor. Már a címe is milyen humoros. Azt
mondja, hogy:

Nagy katonai létszámvesztés Orosz-
országban.

(g. z.)

Fölállították a választási urnákat

Erős rendőri készütség a subotica i nccákon

A vasárnapi választások előkészí-
tésére szombaton megtörténtek Su-
boticán az utolsó intézkedések is.
Szombaton délelőtt megjelentek a
megalakított választási bizottságok
tagjai a városházán és átvették a
választásokhoz szükséges anyagok-
kat, a lepecsételt szavazóurnákat és
a megszámlált választási golyócská-
kat, valamint a választásokhoz
szükséges okmányokat.

A választási anyagok átvétele
után a bizottságok azonnal a sza-
vazó-körzetekben felállították a vá-
lasztási irodát, amit azután bezártak
és lepecsételték. A választási irodák
a város belterületén rendőroők,
a külterületeken pedig csendőroők őrzik
a vasárnapi virradó éjszakán.

A választási helyiségeket vasár-
nap reggel hét órakor nyitják ki a
választási bizottságok és reggel hét
órától este hatig állandóan tart a
szavazás. A Suboticáról vidékre ki-
küldött választási bizottsági elnökök
és tagok szintén szombaton délelőtt
utaztak választó-körzeteikbe, mert
a választási irodák berendezésének
még szombaton délután meg kellett
történnie a választási törvény értel-
mében.

A vasárnapi választásokra vonat-
kozólag a subotica i rendőrség is
megtette szombaton a végső intéz-
kedéseket. Vasárnap egész nap per-
manenciában lesz az egész rendőrség
és megerősített őrszolgálat fog-
nak a városban cirkálni, bár fölte-
hető, hogy Suboticán a választások
rendjét, vagy a közbiztonságot va-
sárnapi komolyabb veszedelem
nem fenyegeti.

Mivel a választási eredményeket

már vasárnap este be kell jelenteni
a választási bizottságoknak a fő-
ispánhoz, ezért a subotica i főispáni
hivatalban vasárnap *éjjeli szolgálat
lesz*. Még az éjszaka folyamán ösz-
sze fogják számlálni a szavazatokat,
ugy, hogy hétfő reggelre már isme-
retesek lesznek a választási ered-
mények.

Vizbe fulasztanak

két baranyai magyar községet

A bélyei uradalom mulasztásai

— A Bácsmegeyi Napló munkatársától —

A Duna szokásos tavaszi áradása,
amely az idén különösen nagy ma-
gasságot ért el, komoly veszedelem-
be sodorta Várdaróc és Laskó bara-
nyai magyar községek lakosságát.
A két község lakói majdnem kivé-
tel nélkül kisbirtokosok, akiknek
egyedüli jövedelmi forrását földjeik
termése adja.

Az alacsony fekvő vidék már
többször ki volt téve hasonló ve-
szélynek. Eppen ezért a bélyei ura-
dalomhoz tartozó és ezen a részen
fekvő szivattyuteleppel végezték a
talajvíz lecsapolását, a daróciák és
a laskóiak is ezért természetesen
pontosan fizették és fizetik ma is az
uradalom pénztárába a meghatáro-
zott és rájuk kivetett díjakat és költségeket.

Ennek ellenére és teljesen indo-
kolatlanul az idén ez a munka egy-
re késik, holott a tavaszi mezei
munka ideje is megkezdődött már.
A két község, amelynek határában
nyolcszáz katasztrális hold, föld-
jük minden talpalattnyi helyét víz
borítja el, küldöttséget küldöttség
után meneszt az uradalmi igazgató-
sághoz. Ezek a küldöttségijárások
teljesen eredménytelenek voltak és
most előállt az a helyzet, amely

hanyagságból, vagy rosszakarathól
sok ezer kisgazdacsaládot sodor
olyan foku anyagi vesztésbe, a
melyet évekig sem tudna kiheverni.
Ez az állapot Daróc és Laskó
községekben teljes fejetlenséget idé-
zett elő. A gazdák állandó megbeszö-
léseket folytatnak a veszély elhári-
tására, de az ármentesítő beavatko-
zása nélkül minden megkisérelt terv
sikertelen marad.

A bélyei uradalom vezetősége,
amely eddig sem áruelt el sok meg-
fontoltságot intézkedéseivel, egye-
dül felelős a veszedelem felidézésé-
ért. A daróciák és laskóiak most
Beogradban készülnek feltárni sé-
relmüket. Ezt a végső elhatározást
azonban valószínűleg meghusztia
az, hogy nincs pénzük utazni és így
az ügyben semmi kilátásuk sincs a
gyors beavatkozásra. (m.y.)

Jelentkezzenek

a panaszosok!

Megtörést ígér a baranyai csendőrség parancsnoka

Sok panasz hangzott már el a
baranyai csendőrség ellen. Ezek a
panaszok sűrűn kerültek a nyilvá-
nosság elé is. A *Bácsmegeyi Napló*
munkatársra kérdést intézett e pana-
szokra vonatkozólag a *Dárdán szé-
kelő Járkovics* Kosztához, a bara-
nyai csendőrség parancsnokához. A
csendőrség parancsnok a következőben
válaszolt a hozzá intézett kérdé-
sekre:

— A panaszokról és sérelmekről
csupán a lapokból értesültem, ha ya-
laki felhívta rá a figyelmemet. Ezek-
ben az esetekben szigorú vizsgálá-
tot indítottam és a bűnösök elnyer-
ték méltó büntetésüket. Nekem, ka-
tonának kellemetlenek ezek a fáma-
dások, mert azt a testületet érintik,
amelynek tetteiért én vagyok fele-
lős.

Eppen ezért — mondotta a pa-
parancsnok — fölkérem önt, közölje
lapjában, hogy én csakis fegyelme-
zett embereket tűroök meg magam
mellett s mindenki, akinek bármi-
lyen sérelme és panaszja van, ne-
kem is szívességet tesz és munká-
mat könnyíti meg, ha azt bejelenti
nálam.

En a legszigorubb vizsgálat után
minden tulkapást és hivatalos hata-
lommal való visszaélést *könnyörtele-
nül meg fogok torolni*.

Ez a nyilatkozata *Járkovics*
Kosztá csendőrségparancsnoknak min-
den tekintetben kielégítő. A bara-
nyai magyarságnak most már az a
kötelessége, hogy minden esetben,
amikor jogtalanság, vagy sérelem
éri a csendőrség közegei részéről,
tegyen fellelmentést a csendőrség-
parancsnoknál. Alkalmat kell adni
a csendőrség parancsnokának arra,
hogy szigorú és korrekt nyilatkoza-
tát erőlyes intézkedésekkel bevált-
hassa.

Le akarták tartóztatni a bela-crkvai plébánost

Bela-Crkvaról jelentik, hogy
Kleits József plébános, ak az ot-
tani német pártiak volt a képvisel-
jelöltje, hirtelen elutazott Be-
la Crkváról s jelenleg ismeretlen
helyen tartózkodik. A plébánia
ügyeit *Albert* Mátyás vrsaci kép-
lőn vezeti.

Kleits József hirtelen elutazását
politikai természetű okokkal ma-
gyarázzák. Kleits a választási harc
alatt állítólag olyan irányu beszé-
det mondott, amelyet politikai el-
lenfelei fel akartak használni el-
lene. A plébános megtudta, hogy
elrendelték a tartóztatását s emiatt
utazott e ismeretlen helyre.
A bánati németek közt a fehér-
templomi plébános eltűnése kinos
szenzációt kelt.

A titokzatos bomba

Welesben felakarták robbantani **Uznakovics** tábornok délszerbiai hadseregparancsnok, **Antonics** belügyminiszteri osztályfőnök és **Gruics** volt miniszter szállását

Szokoljéből jelentik: **Velezben** a Balkán-szálloda első emeleti 3-ik számú szobájába ismeretlen tettes péntek éjjel bombát dobott, amely azonban nem robbant fel és így szerencsére nem okozott emberéletben kárt.

Ebben a szobában voltak megszállva **Antonovics** Alekszandar belügyminiszteri osztályfőnök, aki az árvízveszedelem miatt utazott **Velezbe**, **Gruics** Szlávko volt miniszter, aki a külügyminisztérium megbízásából a **Battonyáról** érkezett optáltak letelepítése ügyében tartózkodik Délszerbiában és **Uzumirkovics** tábornok, a délszerbiai hadsereg ujonnan kinevezett parancsnoka.

A rendőrség azonnal a legerélyesebb nyomozást indította meg, amely azonban eredménytelen maradt. Azt hiszik, hogy a tettes már átment Bulgáriába.

Valószínűnek tartják, hogy a merénylet a macedón komitációs szervezetek műve, akik a most folyó nisz konferencia munkáját akarják így befolyásolni.

Szombaton is folytatódtek abudapestiegyetemi tüntetések

Budapestről jelentik: A március 15-ikén kezdődő tüntetések még szombaton is folytatódtek a legnagyobb izgalmakat keltve a politikai körökben.

Az egyetemi ifjak küldöttsége szombaton délben fölkereste **Rakovszky** Iván belügyminisztert. A küldöttség fogadása előtt a belügyminiszter sokáig tárgyalt **Nádasy** országos főkapitánnyal. A küldöttség szónokája **Illy** Kálmán egyetemi tanár volt, aki azt követelte, hogy a rendőrök vezénylő tisztet nyugdíjazás nélkül bocsássák el.

A belügyminiszter kijelentette, hogy a legszigorubb vizsgálatot indítja meg és példát statuálva fogja megbüntetni a bűnösöknek talált — rendőrtiszteket.

A véres eseményekkel a minisztertanács is foglalkozott. A nemzetgyűlés legközelebbi ülésén is szóvá fogják tenni az eseményeket. **Klebsberg** közoktatásügyi minisztert a kormányzó hosszú ideig tartó kihallgatáson fogadta, melyen a közoktatásügyi miniszter az egyetemen történeteket ismertette. Az eseményekkel a keresztény községi párt vasárnapi ülésén fog foglalkozni.

Szombaton reggel a tudományegyetemen erős diákcsoportok igazoltatták a belépőket. **Zsidókat** nem engedték be az egyetemre. Az egyetem épülete körül állandóan erős rendőrorjáratok cirkáltak. Az Erzsébet-egyetem keresztutcájában két zsidó orvostanhallgatót megtámadtak.

Az egyik zsidó orvostanhallgató súlyos koponyatörést szenvedett.

A másik könnyebben sebesült meg. A Közgazdasági egyetem előtt nagy tömeg csoportosult, melyet a rendőrség oszlatott szét.

Megindul a vizsgálat a rendőrtisztek ellen

Marinovich főkapitány meghízta **Rubián** kapitányt a tegnapi tüntetés

tegnapi tüntetések tüzetes vizsgálatának megejtésével. **Rubián** kapitány pénteken kihallgatta azokat a rendőröket, akik az Erzsébet-körúti tüntetés alkalmával a kardjukat használták a tüntető egyetemi ifjak ellen.

Szombaton délelőtt kihallgatták

azokat, akik a tüntetések alkalmával megsebesültek.

Az eddig hivatalosan kiderített adatok alapján a rendőrség megállapította, hogy a rendőrök fegyverhasználatát a tüntetőkkel szemben jogosult volt, mert szükséges önvédelemből történt.

Magarasevics Milán beismerte hogy hivatali sikkasztást követett el

Az ügyészi letétpénztár hiánya

Néhány héttel ezelőtt kínos feltűnést keltett, hogy a subotica-i törvényszéknél őrizetben levő pénztártek összegében hiányt fedeztek föl. A novisadi főügyészség részéről megindított vizsgálat megállapítása szerint a hiány még abból az időből származott, amikor **Magarasevics** Milán, az időközben felfüggesztett subotica-i törvényszéki elnök mint ügyész kezelte a letéti pénzeket. A hiány megállapítása után **Magarasevics** arra hivatkozott, hogy törvényszéki elnökké való kinevezésekor a letéteket utódja **Marusic** Koszta államügyész elismervény el-

lenében átvette tőle, tehát a hiányokért is ő felelős.

Ebben az ügyben szombaton fordulat állott be. **Magarasevics** Milán ugyanis szombaton beismerte **Le-mails** vizsgálóbíró előtt, aki valamennyi ellene folyó ügyben a vizsgálatot vezeti, hogy a letéti borítékokból, melyek reá voltak bízva, ő vette ki a hiányzó tízezer dinárt. **Magarasevics** kijelentette, hogy annak az összegnek a felét hajlandó megteríteni, míg a másik felének megtérítését **Marusic** Koszta főügyésztől kívánja, aki tőle a letéteket átvette.

HIREK

— **Emléket Lányi Ernőnek!** Nem multhatik el nap anélkül, hogy adományok ne érkezzenek a nagy zeneköltő siremlékének költségeire. Pár napon belül meg fog alakulni az emlékbizottság is, amelyik szervezni fogja ezt a kegyeletes és humánus mozgalmat, melyet ma még csak a szeretet, s a kapott jóltéteményekért érzett őszinte hála vezet. Mai napon a következő adományokat kaptuk a Lányi-alap részére:

Grüner Hedda 2000 kor.
Seszler Józsefné 400 kor.

2400 kor.
eddig gyűjtésünk 32200 kor.

összesen 34.600 kor.

— **Aláírták a jugoszláv-csehszlovák igazságügyi egyezményt.** Beogradból jelentik: Szombaton délelőtt a külügyminisztériumban megtörtént a kölcsönös birói jogsegélyre vonatkozó egyezmény aláírása, amelyet a csehszlovák köztársaság és az SHS. királyság megbízottai **Ljubljanában** kötöttek meg.

— **Milics Ivo dr. távozása az igazságügyi szolgálatból.** Megirtuk, hogy **Milics** Ivo dr., a járásbírósg vezetőjét kinevezték a pancsevoi törvényszék elnökévé és ugyanakkor kinevezték a subotica-i jogi fakultás rendkívüli tanárává. **Milics** Ivo dr. a két kinevezés közül a tanári állást fogadta el és szombaton távozott — 22 évi szolgálat után — az igazságügyi szolgálatból, hogy elfoglja a állását a subotica-i jogi fakultáson, ahol a római jogot adja elő. **Milics** Ivo dr-tól **Klunics** Márton dr. vette át a járásbírósg vezetését.

— **A bolgár kormány a komitácik ellen.** Szófiából jelentik: A bolgár kormány **Petric** és **Dupnik** kerületekben ostromállapotot hirdetett ki. A Délszerbiával határos kerületekben kihirdetett ostromállapotot ösztönözésbe hozzák a nisz jugoszláv-bolgár tárgyalásokkal és azt hiszik, hogy az az ottani megállapodások végrehajtásának kezdetét jelenti.

— **Erdőtisztviselők kongresszusa.** Beogradból jelentik: Az erdőtisztviselők március 24-én és 25-én **Vinkovcén** országos konferenciát tartanak, amelyen anyagi helyzetük javításáról lesz szó. A közlekedési minisztérium a résztvevőknek félárú menetjegy kedvezményt biztosított

Mit szól hozzá?



— **Akiknek nincs választójoguk — azokra is érvényes az alkoholtilalom?**

— **Nyolc lábú nyulat lött egy vadász.** Kaposvárról jelentik: **Máté** Vendel igali lakos a napokban nyulat lött. A nyulnak nyolc lába volt, tulajdonképpen két összenőtt nyul volt egy fejjel.

— **Drágábbak lettek a színházjegyek Budapesten.** Budapestről jelentik: A budapesti színházok igazgatói elhatározták, hogy a színházjegyek árát egyöntetűen tíz százalékkal fölemelik.

— **És ezután babot soha sem eszünk . . .** A horgosi magyar fiúk egy részét Trebinjébe vitték katonáskodni. Onnan küldenek üdvözlőt **Kiss Mihály** István, **Biró** István, **Pataki** Antal, **Deák** József, **Pakai** József, **Farkas** Béla, **Forró** József, **Forró** Ferenc, **Vincze** Ferenc, **Fodor** Lukács, **Kóro** István, **Bogároni** János, **Erdélyi** Mátyás, **Szaniszló** József, **Ábrahám** János, **Vassas** József, **Oláh** Sándor, **Engi** István, **Beretka** Simon, **Masa** István, **Virgonc** Mihály. Itt írják, hogy tühető a helyzetük, de persze nem bánják, ha már vége volna a gyöngyéletnek. Megírják, hogy ha kiszabadulnak — babot soha többé nem esznek. Ugy látszik ott Trebinjében, ahol éveken át dübörgött magyar bakák lépte a hegyi uton, elég részük van ebben az élvezetben.

— **A csehek iskolát akarnak felállítani Apponvi gróf kastélyában.** Prágából jelentik, hogy a cseh földművelésügyi minisztérium meg akarja venni az éberhardi kastélyt, hogy ott mezőgazdaság iskolát állítsanak fel. A kastély **Apponyi Albert** grófé volt, de a csehok kisajátították.

— **Tizenhatéves rabló.** Budapestről jelentik: Péntek este kilenc óra tájban a Vig-utcában egy fiatalember megszólította **Siló Györgyné** rendőri felügyelet alatt álló nőt és elment vele a lakására. Itt a fiu hirtelen boxert rántott elő és hátulról fejbeütötte a nőt. **Siló Györgyné** sikoltozni kezdett, de a fiu betömte a száját, majd leszakította anylánycát és el akart szökni. A szomszéd szobában tartózkodó nő, meghallván a gyanus zajt, kiabálni kezdett. A házban lakók elősiettek és elfogták a fiatalembert. Kiderült róla, hogy **K. Gy.**-nek hívják, tizenhatéves tanuló és egy **József-körúti** orvos fia. A fiu vallomásaiban előadta, hogy a nő támadt rá és ő védekezésből használta boxerét. Tagadta, hogy rablási szándék vezette és hogy a nő nyakláncát letépte. A rendőrség a nyomozást folytatja.

Legutolsó dívat szerint tavaszi ujdonságok készütnék mérsékelt áron **Risztics** női-szabónál, **Somborska** ulica 1.

Smirna-szőnyegek, becskeréki, kézzel csomózott smirna-szőnyegek egyedárusítója **Krausz Ede**, **Novisad**.

Harminc százalékos jégmegtakarítást ér el **Goldner Testvérek** jégszekrényeivel. Bővebbet a lap hirdetési részében.

A **«Színházi Élet»** olvasóit értesítjük, hogy ama érkező 12. számtól kezdődően a lap eladási ára hat dinár. Kurír hírlaptericsztő-vallalat **Subotica**-n, a **«Színházi Élet»** egyedüli és kizárólagos főbizomá-

— **Siralmas jeien, szomorú jövő.** Karlova és Beodra közt, mint tudósítónk írja, a sűrű és hosszantartó esőzések folytán a házak legnagyobb része annyira megrongálódott, hogy eddig már 12 családot ki kellett lakoltatni, mert minden nap attól kellett tartani, hogy a fejükre dől a ház. A Tisza mentén fekvő földek, gazdasági épületek és az Aladárch-pusztá 400 hold bevetett földje viz alatt állanak. Sok helyütt a lakosok csónakokon közlekednek, olyan magas az ár. A környékbeli gazdák, de különösen a szegény emberek kétségbeesett szomorúsággal tehetetlenül szemlélik mennyi verejtékes munka, mennyi érték megy helyrehozhatatlanul veszendőbe. Az ár egyre nő.

— **Még husvét előtt összeül az új keleti konferencia.** Rómából jelentik: Az új keleti konferencia előreláthatólag még husvét előtt össze fog ülni. Ezen a konferencián azonban az antant hatalmakat már nem a miniszterelnökök fogják képviselni.

— **Emberhalál a megáradt patakban.** Vrsacról jelentik, hogy a Vrsac város közepén keresztülfolyó Meszics patak, amely normális körülmények közt alig két méter széles, 12 nap óta szakadó zápor következtében megáradt. A hirtelen megduzzadt Meszics patak most emberhalált okozott. Drahotá Mihály hatvan éves szőlőművelő lement a Meszics patakra, hogy sáros csizmáját megmossa. A meredek parton az öreg Drahotá megcsuszott és a patakba zuhnt, amely elragadta. Holttestét még ma sem találták meg.

Dr. Andrejevics Andra fogászati specialista fogorvosi és technikai műtermét egyévi berlini és bécsi tanulmány után megnyitotta és minden fogászati munkát a legmodernebb kivitelben teljesít. Fogászati laboratóriumában a technikai munkákat fogorvosok részére is Alesch nr. a bécsi fogászati egyetemi klinika volt főnöke végzi. Rendel. d. e. 9—12 és d. u. 2—5-ig Kralja Petra Park 7. számú házban az emeleten (volt Reichl-palota). Telefon 4—52.

Könnnyen hajlik a megfázásra? Tulságosan érzékeny? Fájdalomesillapítóan erősítőleg hatnak bedörzsölések és lemosások a valódi Feller-féle Elsafluidal. Sokkal erősebb, kiadósabb és jobb mint a sóborszesz. Mint kozmetikum a fogak, foghús, száj- és fejbőrpolásra 25 éve közkezdveltségnek örvend. Csomagolással és portóval együtt 3 dupla-üveg vagy egy speciális üveg 24 dinár, 36 dupla-üveg vagy 12 speciális üveg 208 dinár és 5% felár. Szétküldő Feller Jenő gyógyszerész Stabica Donja Centrale 185 Hrvatska.

Schmidt táncintézetében vasárnap, március 18-án, össztánc megtartatik.

Ha **lshög**, használjon valódi Kaiser Karmellát a három fenyővel. Kapható: Gyógyszertárakban és Drogeriákban. 889

(*) **Dr. Müller Károly Henrik**, a budapesti egyetemi orr- és gégeklínika v. orvosa és a beogradi állami közpórház fül- és gégecsztályának nagy négy éven át volt specialistája rendel orr-, száj-, torok és fülbetegnek Beogradban Poenkareova ulica 29 sz. alatt 11-től 1-ig és 3-től 5-ig. Távbeszélő 990.

Fogorvosok, kik saját laboratóriummal nem rendelkeznek, kérjenek árjegyzéket Reinitz i Berger zubotehnikai laboratorij Osijek I. Desatičina ulica 11.

(*) **Roth Olga kozmetikai intézetében** Kr. Alexandrova-ulica 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arc- és hajápolás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő és szeplőkkenőcsök stb. 2804

— **Bőr- és nemibetegnek Somborban** rendel **dr. Koralek** lakásán (Weidinger-palota I. emelet) délelőtt 8—10 és délután 2—4 között. Salvarsan-oltások vérbajosoknak.

Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője nemibetegek részére rendel délelőtt 7—9-ig, délután 2-től fél 4-ig és 5—7-ig. Lakás: Cyrill-metoda-tér 5. I. emelet. Vojnich Piroška féle ház.

KÖZGAZDASÁG

Több száz ipart akar elhelyezni egy zagrebi jótékony intézet. A zagrebi **Hrvatski Radisa** (Gunduličeva 11.) jól nevelt árvagyermeket ajánl inasokul az iparosoknak és kereskedőknek. Jelenleg a következő szakmák részére kínál inasokat: 10 kádár, 52 lakatos, 3 borbély, 8 pincér, 2 kőfaragó, 6 kalapos, 4 könyvkötő, 17 kocsigyártó, 52 kovács, 1 tímár, 11 bádogos, 1 ács, 4 esztergályos, 32 mechanikus, 4 papucses, 38 cipész, 9 nyerges, 2 cukrász, 10 szobafestő, 89 asztalos, 2 kárpitós, 5 órás és 79 kereskedő inast.

Amerikai kereskedők tanulmányutja az S. H. S. királyságban. Novisadról jelentik: A kereskedelemügyi minisztérium értesítette a novisadi kereskedelmi és iparkamarát, hogy a római iparkamarai konferencia amerikai résztvevői látogatást akarnak tenni az S. H. S. királyságban az itteni gazdasági élet tanulmányozása végett. A minisztérium értesítésének megfelelően a novisadi iparkamara az előkészületeket már megtette az amerikai vendégek fogadtatására.

A vámspedítörök új tarifája. Novisadról jelentik: A kereskedelmi és iparkamara a vámspedítörökkel közösen a Vajdaság vonatkozólag új vámspedítöri tarifát állított össze, amelyet jóváhagyás végett beküldtek a pénzügyminisztériumnak. Az új tarifa 50%-al olcsóbb a régi díjazásánál.

Románia betiltotta az állatkivitelét. Bukarestből jelentik: A román kormány március, április és május hónapokra megtiltotta az élőállatok kivitelét az országból. A kivitel csak június 10-én indulhat meg újra.

Posta forgalom Oroszországgal. Beogradból jelentik: A szovjet-kormány postaügyi népbiztosa jegyzéket küldött a beogradi postaügyi minisztériumnak, amelyben a két ország közti közvetlen postaforgalomra nézve tesz ajánlatot. A postaügyi miniszter az orosz kormány ajánlatát a minisztertanács elé fogja terjeszteni.

TÖZSDE

Novisadi terménytőzsde, március 17. Gyenge forgalom mellett 36 vagon áru kelt el. Tengeri, azonnali szállításra 235 dinár, szmederevoit paritásban, 30 százalékos kassza mellett 275 dinár, májusi 262,50 dinár. Bácskai zab 287,50—292,50 dinár, fehér bab 450 dinár, korpá, papirzsákban 157,50—160 dinár, jutazsákban 163,75—165 dinár, Más áruban nem volt üzlet.

Beograd, március 17. A tőzsde a mai szombati szünnapon zárva volt. Magánforgalomban kötések történtek következő árfolyamok mellett: Genf 18,75 dinár, Milano 4,88 dinár, Bukarest 48,75 dinár, Berlin 0,48 dinár, Budapest 3,10 dinár, Bécs 0,14 dinár, Páris 6,30 dinár.

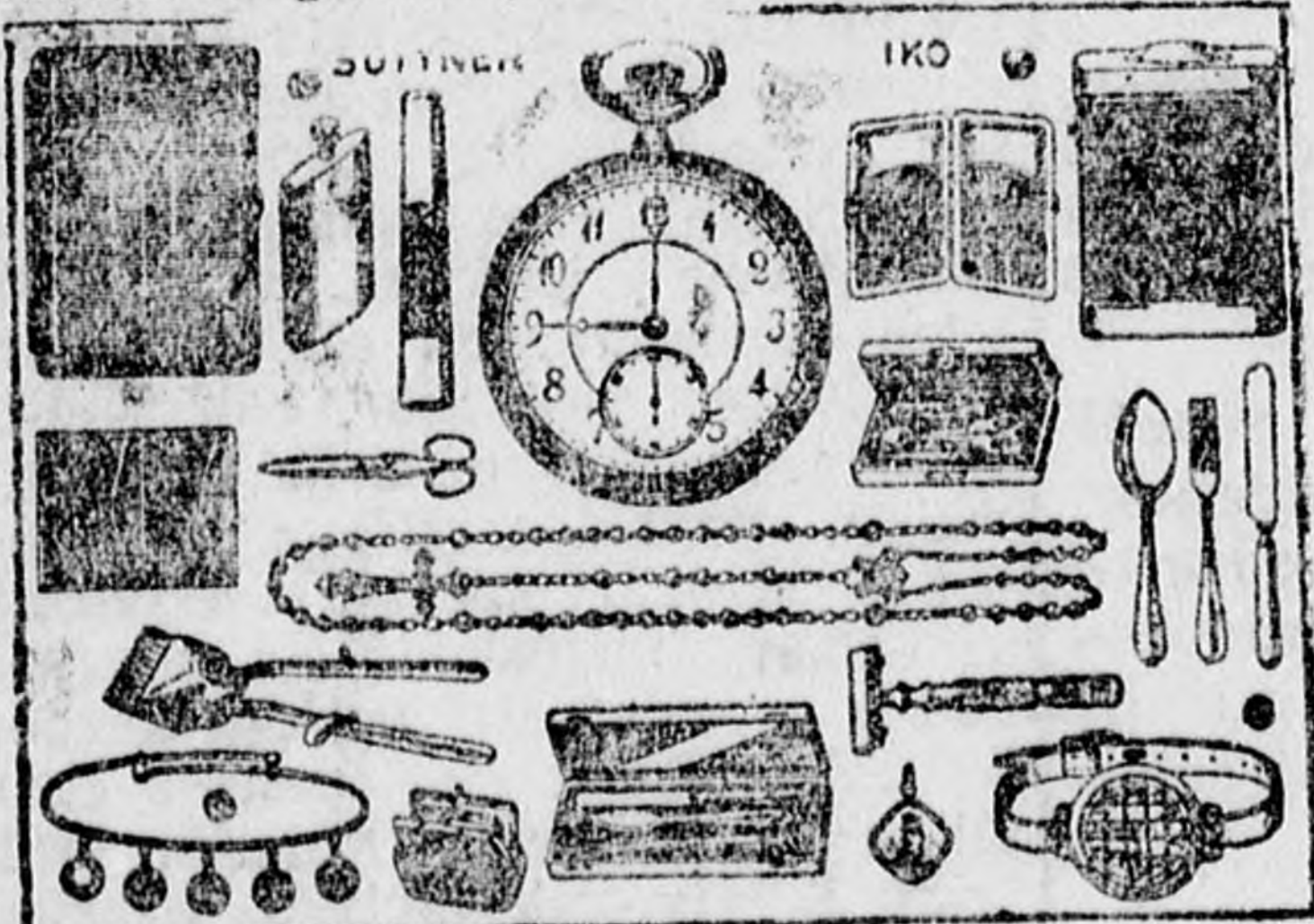
Zagreb, március 17. A tőzsde a mai szombati szünnapon zárva. Magánforgalomban jegyeztek: Berlin 0,47,50—0,48,50, Bécs 0,13,87—0,13,90, London 472—475, Páris 630—635, Newyork 99,50—100, Milano 482—485, Budapest 2,90, Prága 2,98—300, Zürich 18,60—18,72,50.

Zürich, március 17. Zárlat: Berlin 0,0258 (00258), Holland 212,20 (211,75), Newyork 538 (537,37), London 25,23 (25,18), Páris 33,70 (33,80), Milano 25,37 (25,85), Prága 15,95 (15,95), Budapest 0,15,75 (0,16125), Beograd 5,45 (5,50), Varsó 0,0125 (0,0125), Bécs 000,75 000,75.

Budapest, március 17. A devizaközpont jegyzései: Amsterdam 1315—1355, Beograd 33,75—35,75, Berlin 16—18, London 156,25—160,25, Milano 160—166, Newyork 33,35—34,10, Páris 208—218, Prága 98,71—102,75, Varsó 725—825.

JÓ CIPŐ csak a SUTTNER CIPŐ

felülmulhatatlanul tartós és szép formájú férficipők erős, finom bőrből. Elegáns és modern női- és leánycipők. Jó és kényelmes félcipők és szandálok. Dus választék ingekben, nadrágtartókban, sportsapkákban. Mindezt megtalálhatja Suttner gazdagon illusztrált



diszárjegyzékében, amelyben mindennemű evőeszközöket, ollókat, zsebkéseket, cigaretták és dohányszelencéket, beretváló készülékeket, öngyújtókat, láncokat, keresztelőkörmekeket és minden egyebet megtalál amire ajándékoknak vagy saját magának szüksége lehet. Azonkívül Feller V. Jenő stubica-donjai gyógyszerész híres Elsa-készítményei is hozzáférhetőek a vevők nagyobb kényelmére. Kérje a nagy képes árjegyzéket, amelyért csak 2 dinár portót kell erre a címre küldenie:

H. SUTTNER Ljubljana 976.
szétküldési áruháza (Slovenija).



GUMMISAROK és GUMMITALP
olcsóbb és tartósabb mint bőr! Legjobban óv nedvesség és hideg ellen!

Husvétii tojások, nyulak

óriási választékban érkeztek

SÁGI fűszer és csemege kereskedésében

Subotica, Huspiac.

ÁLLANDÓ NAGY KIÁLLÍTÁS mindennemű csemegékből, tengeri halakból, sajtok és felvágottakból.

FÜSZERÁRUKBAN

legolcsóbb bevásárlási forrás.

PONTOS ÉS FIGYELMES KISZOLGÁLÁS.



KÖLTŐGÉPEKET

komplett baromfindvarokat mint fő- vagy mellékkereset, szakszerűen berendez a világhírű költőgépgyár

NICHERL & Co. INZERSDORF bei WIEN
Árajánlat ingyen. — Képes árjegyzék 2000 osztrák korona.

Sport-felszerelések szaküzlete

Football! Tennis! Ailetika! Torna! Birkozó! Uszó! Box és Halászlati cikkek nagy választékban! Spotegyleteknek kedvezmény!

Vezérképviselőt;
Scrum! Mermaid! és Liga! gyártmányainak

SOMBOR Kosmetika, **SOMBOR**
S. H. S. Foto, Sport. S. H. S.

Ha

1 fuvarlevélben csak

10 dinár többlet van, már

100 fuvarlevélben

1000 dinárt mentünk meg Önnek ha fuvarleveleit hozzánk beküldi.

A felvilágosítás díjtalan.

Eddig több mint fél millió dinárt fizettünk vissza ügyfeleinknek.

TARIF D. D. SUBOTICA

Széna-villa, kaszanyél, kapa-, ásó-, lapát-, fejsze- és csákánynevek jutányos árban beszerezhetők

1930

Danilo Gergurov i Sin

cégnél

Kérjen árajánlatot!

Sombor

NYILTTÉR.

Novi Sad, postabélyeg kelte.

T. C.

Tisztelettel értesítjük t. üzletfeleinket, hogy a tavalyi év november havában feloszlott Handler és Vadász cégből kilépve

Novi Sadon, a Futoški put 9.

sz. alatt

HANDLER & GROSSMANN

törv. bejegyzett cég alatt, műszaki üzletet nyitottunk. Állandóan raktáron tartunk fürdőszobaberendezéseket, mindennemű csövet, gáz- viz- és gőzszelvényeket, szerzőmákat, tömítő anyagokat és minden a műszaki szakmába tartozó cikket

Kérjük üzletfeleinket, hogy eddig belénk helyezett bizalmukat irányunkban továbbra is fenntartani sziveskedjenek; magunk részéről pedig azon leszünk, hogy szolid és pontos kiszolgálással t. vevőinket mindenben kielégítsük.

Teljes tisztelettel:

Handler & Grossmann.

APRÓHIRDETÉSEK.

Törökkanizsán, szerb templom mellett, sarokház, 40 év óta fennálló üzlettel legforgalmasabb helyen eladó. Deák. 2031

Eladó egy 67 méter hosszú és 97 kg. súlyu. keveset használt kender-kötél. Curug. Berecz tanító.

Ház nagy telekkel eladó. Kertésznek vagy gyártelepnek alkalmas. Bővebbet Eisler Izsónál. Barátok-temploma során.

Schtlevert acélöntésű magánjáró, 54 colos. Máv. cséplő. meghosszabbított. 32,000 koronáért eladó. Cim: Gábor Gergely. 1999

Eladó hatos, nyolcas magánjáró gőzcséplőgarnitúra, egy kisebb szivógázmalomberendezés és egy ecetgyár. Ujváry. Temerin. 1986

Eladó egy teljesen jókarban levő Puch-féle, két lóerős motorkerékpár. Bővebbet Balogh-cukrászda. Džombolj. 1925

Eladó négy üres méhka: 3-3 méhcsaládra beosztva. Magyarországos mérettel, megfelelő rájákkal. Bővebbet dr. Lukitsnál. Sombor. 1933

Egy szobabutor eladó. Jakobcsics-telep 7. Klum.

Fai pincsi 200 dinárért kapható. Párhuzamos ut 226. 1968

Törmelék nickelt, rezet, alumíniumot és réteget legmagasabb áron vesz Martinovics D. D. Kula.

HULLADÉKÉRT PÉNZT. Legmagasabb napi árban veszünk vörös, sárgaréz, ólom, horganyt, öntött vas-hulladékot Megyanszky és Társa vaskereskedők Subotica (a városház átellenében. Telefon 360. 6028

Eladó egy vaskereskedés Crno Brdon (Feketehegyen). Bővebbet a főúton, Dinjaški Vasa. Srbobran. vaskereskedőnél. 1476

Kitűnően jövedelmező forgalmas vendéglő a város centrumában eladó. Cim: »Pallas« hirdetési vállalat Subotica, Paje Kujundžićeva 4. 1673

Nagy üzlethelyiség nagy telken gyárnak vagy műhelynek kiadó, esetleg örökáron eladó. Cim a kiadóban. 1518

Keresek megvételre 6-os nyersolajmotort. Vince József, Cantavér. 1987

Eladó ház. II. Česka-utca 51. szám; három szoba, két konyha, 200 négyszög. ölt. bevetett kerttel húszötezer dinárért eladó. Május elsején átvehető. 1702

Eladó 40 HP szivógázmotor, 21-es Ganz-hengerek, Radiálszíták, 30 HP motorba való főtelegy, légszivattyu, 36 kőjárat, üzemből megtekinthetők. Kelemen-malom, Ada.

Eladó teljes cséplőgarnitúra, mely áll 1 drb 30-35 HP Máv-gyártmányú, alig használt, teljesen jó karban levő »Astra« szivógáz magánjáró motorból szántó készülékkel, 1 drb 8-as Hofherr és Schantz. teljesen új, csak egy szezon dolgozott cséplőszekrény összes apró szíjakkal. 1 drb Máv-gyártmányu, teljesen új elevátor, fecskendő és jó szij. A motor és cséplő esetleg külön-külön is eladó. Bővebbet Bernhardt Jánosnál. Sombor. Putnik Radomir Venac 13. 1938

Házak kerestetnek megvételre a város bármely pontján. Üzletheiiségei bíró előnyben. Malusev-iroda.

Iroda-helyiséget átadom annak, aki berendezésemet megveszi. Érdeklődők küldjék címüket a kiadóhivatalba »Május« jellegére.

Házak kerestetnek megvételre a város bármely pontján. Üzletheiiségei bíró előnyben. Malusev-iroda.

Iroda-helyiséget átadom annak, aki berendezésemet megveszi. Érdeklődők küldjék címüket a kiadóhivatalba »Május« jellegére.

KÜLÖNFÉLE

Husz év óta fennálló vas-és fűszerkereskedés azonnal bérbeadó. Bács-Petrovosceloi Keresztény Fogasztási Szövetkezet.

Nagyobb lakást gyárnak a város bármely részén azonnalra keresek. Bővebbet Fekete Gyulánál. Subotica, Skotus Viatoraulica 27. 1892

»Tanaton« kapható nagytrafikban. Alexandrova-ut. broj 8. 1906

Lillom - crème egyedüli biztos szer szeplo, máj-foltok, miltesserek ellen. Kapható Illés gyógytárban, főpostával szemben. 59

Utlevélek megszerzése iránti kérvények megírását szerb nyelven elvállal Malusev-iroda. 2013

Kérem azon hölgyet. Ki szerdán délelben az esernyőmet tévedésből magával vitte, hogy minél előbb sziveskedjék azt visszahozni. Kohn Simonné, edénypiac. 1950

A subotical Zsidó Patronáns Egyesület tápszülőket keres 8-15 éves fiú és leányok részére. Jelentkezés Lóbi Salamonné elnöknél. 1963

Bejelentőlapok kitöltését bármilyen ügyben elintézi Malusev-iroda. 2013

Tűkőgyár Suboticán tűkrök javítását és üveg-táblák tűkrözését pontos kiszolgálás mellett elvállalja. A tűkrök és üveg-táblák a Macskovics Vera-féle temetkezési vállalat helyiségében. Jelašičeva-utca 6 adandók át.

Heremag. elsőrendű: hagymamag postacsomagban 40 dinárért kilogrammonként. Brummer Antal. Subotica. 1345

Elsőrendű házikosztura a bonensek felvételnek »Cara Lazara« vendéglő Subotica. Kitűnő királyhalmi borok. 1675

Lakást, egy vagy kétszobást, butorral vagy anélkül, keres a Főter közelében gyermektelen házaspár. Cim a kiadóban.

Bérbe adó városhoz közel 17 és fél kapa részben szőlő és nemes gyümölcsfákkal, konyhakertszetre igen alkalmas. Párhuzamos ut 236. 2025

A beltéren háromszobás uccai lakás azonnal átadó. Cim a kiadóban. 2006

Heremag. elsőrendű, kapható özv. Galambos Sándornél. Stari Bečej

Keresek egy vagy két csinos, tiszta butorozott szobát. Cimek leadandók »Tiszta« jellegére a kiadóban 1984

Egy vagy két szoba butorozva kiadó, esetleg konyhával Cimeket a kiadóba kérek. 1974

Nick Carter. Buffalo Bill. Herkules. Dr. Kubb. Professzor Szifinx füzetek ki. zárólagos és egyedüli főbizományosa államunkban a Kurir hírlapterjesztő-vállalat Suboticán közli, hogy az új füzetek eladási ára két dinár. 1776

VERMOREL permetezők
2 évi j. tállással 600 dinárért kaphatók. Viszont-eladónak árendemény. Permetezőket szakszerűen javítunk. — BARTEK és REHM, rézművesek, Subotica, Wilsonova ulica 47.

Meghívó

Az Első Bajmoki Takarékpénztár R. T. 1923. április 2-án délután 3 órakor az intézet helyiségében tartandó

XXI. évi rendes közgyűlésére.

- TÁRGYSOROZAT:
1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése.
 2. A mérleg előterjesztése és határozathozatal a nyereség felosztása iránt.
 3. Az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak a felmentvény megadása.
 4. Határozathozatal a felügyelőbizottság díjazása tárgyában.
 5. Határozathozatal a részvénytőke fel-emelése tárgyában.
 6. Igazgatósági tagok választása.
 7. Felügyelő bizottsági tagok választása. Bajmok, 1923. március 11.

Az igazgatóság.

NE FELEJTSE EL
hogy minden szerdán a **STEINER** cukrászdában **Parfait** délután van.

POZIV

a Maliđjoši ker. hitelszövetkezet f. hó 25-én tartandó évi rendes közgyűlésére, melyre a részvényeseket tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

Primanje. Iskaz prometa 31. decembra 1922. god. Izdavanje.

Naslov	Svota		Naslov	Svota	
	D.	p.		D.	p.
33 Ostatak u blagajni	564	90	42 Povratka uplate deonica	1775	—
42 Isplata deonica	4145	40	36 Kamate na šted, uloške	1172	77
36 Štedion. ulog	13666	32	36 Štedion. ulog	5435	16
37 Predujam deonica	410	—	37 Predujam deonica	550	—
38 Jamačni kredit	24097	50	38 Jamačni kredit	32907	50
39 Hipotekarni kredit zajam	8905	—	39 Hipotekarni zajam	8515	—
11 6% -ni kamati	2878	45	41 10% -ni porez	68	40
23 Pristojba za rukovodjenje	1535	15	17 Drž. i opšt. porez	353	—
25 Pristojba za primanje čl.	182	50	18 Izdatak na rukovodjenje	2498	51
13 Zatežni kamate	307	70	92 Isplata dividende	171	—
			25 Povraćenje uplaćene članarino	50	—
			26 Prometni porez	492	—
			Blagajnička bilansa	2704	58
	56692	92		56692	92

Završni račun i izkaz o imetku.

31. decembra 1922. g.

Imanje. Teret.

Naslov	Svota		Naslov	Svota	
	D.	p.		D.	p.
38 Gotovina u novcu	2704	58	42 Uplaćeno na deonice	4145	40
34 Oprema	2500	—	36 Štedionički ulog	17408	99
37 Predujam deonica	275	—	46 Uglavnični kamati	888	97
38 Jamačni kredit	21615	—	40 Rezervni fond	1964	30
39 Hipotekarni zajam	4032	50	16 Porez na uplaćeno uloške	88	97
14 Kamati u zaostatku	142	50	26 Napred primljeni kamati	6499	83
			195 Rezervna dobit	177	50
			197 Dobit u tek. god.	95	62
	31269	58		31269	58

Račun dobitka i gubitka

31. decembra 1922. god.

Gubitak Dobitak

Naslov	Svota		Naslov	Svota	
	D.	p.		D.	p.
20 Kamat na uloške	1172	77	11 Iz kamate	2878	45
17 Drž. i opšt. porez	353	—	Iz pristojbe rukovodjenja	1535	15
18 Pristojba rukovodjenja	2498	51	Iz zatežne kamate	307	70
34 Oprema	15	—			
41 10% -ni kamati porez	68	40			
26 Prometni porez	492	—			
25 Povraćenje uplaćene član.	50	—			
107 Bilansa kao dobit	95	62			
	4721	30		4721	30

Maliđjoš, 1923. márc. 17.

ifj. Halasi Elek, könyvelő.

id. Halasi Elek, elnök.

márc. 15-től
márc. 18-ig
csütörtöktől—
vasárnapig

Közö

A sötétség gyermekei

Szenzációs kalandor dráma 2 részben
I. rész 15—18-ig, csütörtöktől—vasárnapig
Főszereplő: HANS MIRENDORF.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbelég melléklendő.

Asztalosok, kik a malom-szerelésben járatosak, azonnali belépésre felvétetnek. Kohan-malom, Subotica, Senčanski put. 1921

Polgári házvezetésre magányos idősebb kereskedőhöz keresek teljesen megbízható, szolid nőt, ki önállóan végzi munkáját. I. Bogovičeva-utca 12. 1952

Fodrász-segéd, csakis jó munkást, azonnali belépésre felvesz Schürő Ernő fodrász, Senta, Föter. 1957

Ügyes borkereskedő-segéd azonnali belépésre felvétetnek Müller Zsigmond és társa cégnél Subotica. 1954

Gépezs, ki a szivógáz-motorkezelésben hosszabb gyakorlattal bír és annak kezelésében teljesen járatos, azonnal vagy április elsejével alkalmazást nyer Ajánlatok fizetés és eddigi működés megjelölésével Hengermalom, Torontál-Torda v. állomás, Banatski-Dvor. 1976

Ügyes varrónők felvétetnek azonnal, Hermann-varroda, Tolstojeva-utca (Ádor-u.) 1996

Kisasszony kerestetik magyar, német nyelvtudással, nyolc éves leánykájához pusztára. Zongorázni tudók előnyben. Leveleket Scheinberger Károly továbbít, Topola, Bácska.

Francia és angol nyelv-mester egy mint két tanuló részére 10 dinárért órát ad. VIII., Boško Vujić-utca 17. 1453

Borkereskedő-segéd, szorgalmas, agilis és megbízható, ki szerbiül, németül és magyarul beszél, felvétetnek Schlesinger Eugén borkereskedőnél, Zombolja. 1862

Perfekt szerb levelezőnő, hosszabb irodai gyakorlattal, német vagy magyar tudással, felvétetnek a Béliárnál. 1874

Suche zu meinen 4 und 6 jährigen Mädchen ein intelligentes deutsches Fräulein Eugen Vass, Senta. 1959

Jumper-horgolást gyapúból, műselyemből vállalt művészi kivitelben Grünwald R. 1997

Fordításokat szerb és magyar nyelven bármilyen ügyben elvállal Maluseviroda. 2013

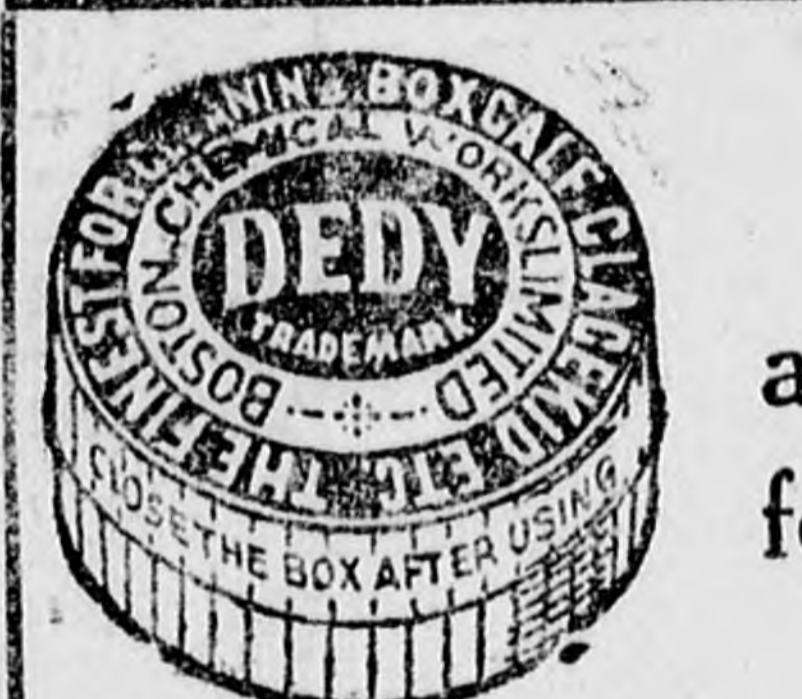
Suche intelligentes deutsches Kinderfräulein. Ausführliche Anträge unter »Häuslich« in die Administration. 2027

Sajt. és vajmester kerestetik, elsőrendű szakember. Ostoičeva ul. 1674

Egy műszaki és gépüzletben jártas fiatalembert, ki utazásra is alkalmas, mielőbbi belépésre keresek. Földvári Béla St.-Bečeje. 2002

VÉTEL-ELADÁS

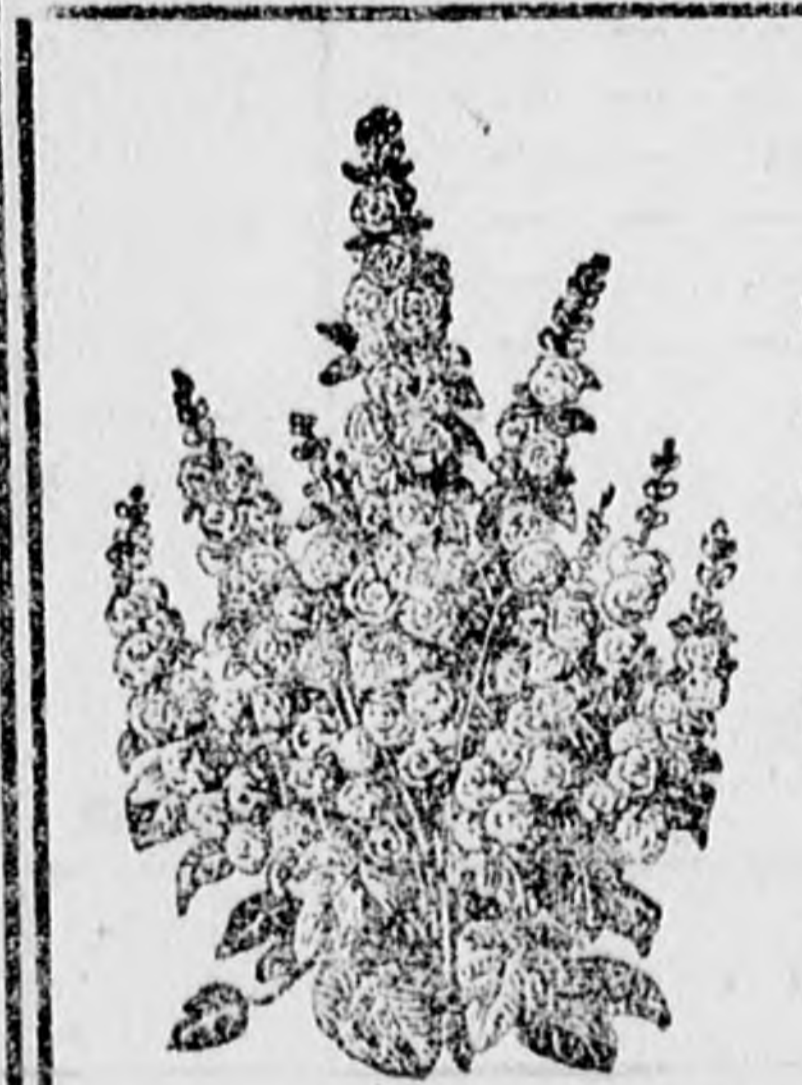
Vasztergapad eladó, gép- és lábajtásra, csucs-távolság 800 milliméter. Cim: Csizsár Mihály, Vršac, Pauliska-utca 28.



Minden asszony, minden férfi ezt a márkát dicséri

Depot:

Prva Jugoslov. Kemična Fabrika Novisad.



Fűmag

magas és alacsony törzsű rózsafák virág, főzelék és takarmánymagvak legjobban beszerezhetőik.

Balog Lina cégnél Subotica

Bárány-szálloda mellett Kérjen árajánlatot.

Litka

márc. 17-től
márc. 18-ig
szombattól—
vasárnapig

Don Juan halála

dráma 5 főlvonásban.
Főszereplő: Emil Jannings,

ZÁLOGINTÉZET

Ékszerre kölcsönt ad. Adás-vétel. Raglánoknak gyapjúszövet olcsón eladó. I. Bogovičeva (Kinizsi) utca 12.

Eladó ház, melyben van egy négyszobás, egy kétszobás és három háromszobás lakás. Minden lakásban fürdőszoba, villany- és vízvezeték bevezetve; továbbá négy egyszobás és egy kétszobás lakás az udvarban. 500 négyszögöl terület nagyságú. A ház 4 hónapig belül teljesen üresen átvethető. Csakis komoly vásárlóval tárgyalok. Ügynökök kizárva. Kedvező feltételek. Cim a kiadóban. 1880

Ruston 8 HP magánjáró cséplőgarnitúra elevátorral olcsón eladó Molnár Istvánnál, Staramoravica.

80 hold elsőrendű szántóföld, Subotica közvetlen közelében, gazdasági épületekkel, ötszobás modern lakóházzal eladó és azonnal átvethető. Bővebb felvilágosítást ad dr. Wilheim Jenő ügyvéd irodája, Subotica, Alexandrova-utca 4. 1994

DIAMALT

Pékek figyelem! „DIAMALT” a Hauser & Szooska gyárból Wien-Stadtlaun, békebeli minőségben, kapható kizárólag a vezérképviseletnél Jugoszlavia számára

Eduard Dužanec, Zagreb
Lerakat Strossmajerova ul. 10.
Ovakodjunk poralaku vagy folyékony utánzásoktól.

Vojvodina nagyobb városában, ahol a közel jövőben vámhivatal lesz, egy 20 év óta fenálló jól bevezetett 1831

szállítási vállalat

teljes felszereléssel azonnal eladó.

Bővebbet a kiadóban.

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál: 9833

KRAUSZ
VELIKI-BECSKEREK,
a törvényszéki palota mellett.
TELEFON SZÁM 329.

LEVELEZÉS

Béla! Hétfőn este utom, kedden a megbeszélte helyen várom:

Házvezetőnőnek ajánlunk, esetleg iparossal (lehet családos) közös háztartásra lépne jobb 40 éves nő. Cim »Schmolka« hirdetőben Novisad. 2032

FOGLALKOZÁS

Egy jobb szoptatós-dada ajánlunk, vidékre is. Cim a kiadóban. 2052

Egyedülálló orvoshoz, kinek tizenkét éves ügyes fia van, kerestetik anyahelyettes, házvezetőnő, ki szükség esetén, átmeneti leg, egyedül is végezhetné a háztartásokat. Ajánlatok igények megjelölésével még esetleg okmányokkal felszerelve Mári községi orvoshoz Mramorak, Torontálmegeye, küldendők. Csak ajánlott levelekre válaszolok azoknak, kik komolyak és állandó otthon keresnek. Kalandornők kiemeljenek. Klasszikus zeneértők előnyben. 1983

Műlábak, műkezek,

egyenestartó
füzőkészítő
és javító műhelye

Schönbrunn Subotica,
Pašičeva 5. Telefon 275.

ÉKSZEREK és ÓRÁK

a legolcsóbbak
ADÁM IMRE
ékszerész, Rudics-utca
Sugár-ház 1740

TÜRT ARANYÉRT

mindenképpen többet fizetnek!

Bőrkiütést, szeploket

viszértárgulást régi sebeket is gyógyít az onye és jéhatásu
San. Rat. Dr. Strahl
HÁZIBALZSAMA
Eredeti dobozokban kapható
Gradska Ljekarna Zagreb
Kamenita ulica 9.

PAPRIKA

az édesnemestől kezdve minden minőségben legolcsóbb nappi árakon nagyban kapható

SZILÁGYI ISTVÁN
Subotica, gázgyárral szemben
Ugyanitt 29—30 hektoliter
fehér és siller bor eladó.

Villanyzerelőt, csakis elsőrangú erőt, ki 25 villanymotor és a kapcsolótábla felügyeletét vállalja, a motortekercseléshez ért az összes villanyzerelői munkákat megfelelő segédével végzi, keres Részvénytársaság, Apatin (Bácska), saját villanytelepéhez, mielőbbi belépésre Nőtlenek előnyben. 1948

Kereskedő-segéd a férfi és női divatszaktumból, ki szerbiül beszél, felvétetnek. Cim a kiadóban. 2017

Házmesternök felvétetnek gyermektelen házaspár, egy szoba és egy konyhás lakás és fizetés ellenében a Weinhut házban, Pašičeva utca 8. (Edénypiac). 2009

Rövidáru engross szakmában jártas fiatal segéd felvétetnek. Cim a kiadóban. 2016

Jó házból való fiu tanoncul felvétetnek. Lehet vidéki is. Sok Lajos aranyműves, VI., Nikačeva ul. Subotica. 2008

Egy intelligens középkorú nő egy 10 éves leánygyermekkel ajánlunk házvezetőnőnek egy izraelita idősebb magányos nő vagy férjhez, illetve házaspárhoz. Fizetés megegyezés szerint. Ajánlatokat »Özveggy« jellegre Bački Brestovaca post restante kéretnek. 2012

Egy ügyes borbély-segéd azonnali vagy április elsejére felvétetnek. Josif Hornok, Bajski put. 1882

Fehér varronő ajánlunk falura vagy tanya. Erdőkölöni lehet. Aksentijevics i Fixmann Beograd, Skopljanska ul. 18. Postfach. 176. 2014

Deutsches Kindermädchen welches auch der Wirtschafft hilft, zu drei Kindern wird gesucht. Braća Lehner, Alexandrova-u. 5.

Jó patkoló, üzemkötés megfelelő állást keres azonnali belépéssel, lehetőleg gazdaságban. Cim a kiadóban. 1907

Gyakornokok rézcsiszoló, rézlatatos munkára Meima rézárnyár részére felvétetnek, Medjanski drug.

Egy kilenc éves kis fiu mellé intelligens német kisasszony felvétetnek. Szerbiül tudók előnyben. Ajánlatokat Kállai Jenő, Veliki Bečkerok, kérünk.

Gyógyszerészgyakornoknak most érettségiző, lehetőleg szerbiül beszélő urat alkalmazna Decsy Gyula gyógyszerész, Kiskápolna mellett. 1928

Mielőtt
vendéglőjét
szállodáját, kávéházát, cukrászdáját
berendezné
kérjen árajánlatot

Goldner Testvérek

jégszekrénygyáratól Subotica, Jugoviča ul. 20.

Készítünk és legolcsóbb áron szállítunk komplett szálloda, kávéház, cukrászda és éttermi berendezéseket, jégszekrényeket, sörkimerőkészülékeket, fagylaltgépeket fagylaltapparátusok és azokhoz szükséges alkatrészeket, rézcsapokat, különböző levegőszivattyúkat, autogénnel hegesztett levegőkazánokat és cincsőveket, gyáraknak, malmoknak rézöntvényeket. Vesszünk ócska és hulladékfémeket a legmagasabb napi áron. Telefon 134.

Lányi bácsi . . .

A tanítványok gyásza

Levelk érkeznek hozzánk, gyöngéd női kézzel, gyermekek betűk sorakoznak fel a színes papíron, mindmennyi megható, gyászoló, hódoló visszhang, szeretettől átítatott visszaemlékezés Lányi Ernőre, akit annyian szerettek, annyian csodáltak és akit most annyi szív sira, barátai, tisztelői volt és mostani tanítványai. Jó volna, ha ide lehetne ígterni e könyves sorokat egytől-egyig, tanúbizonyságait a végtelen tisztelőnek és rajongásnak, amely Lányi Ernőre, a nagy művészt, a nagy és kivételesen nagyon jó embert, körülvette. A sok levél közül had álljon itt, mint a tanítványi és gyermeki hódolat fehér virága ez a kis írás, amelyet ma hozott nekünk a posta, az általános mély gyász igaz megnyilvánulásaként.

Lányi bácsi . . .

Halk, szomorú, esős délután; csönd a szobákban, csak a szél játéka hallatszik az ajtó csikorgásában. Egyszerre valami furcsa motoszka a lakás mélyében s hirtelen bugó harmóniák zúgnak a fekete zongorán. Bach, b. moll Fuga. — Az öreg ur órára érkezett . . .

Kedves, öreg Lányi bácsi, hát igaz volna, hát el kell hinni, meg kell érteni ezt is, hát te is elmentél oda, ahová egyszer minden szépség, érték, felsőbbrendűség belesemisül rettenetes egyformasággal, hát a te muzsikás lelked gazdag szimfóniája is beleolvadt a nihil kezdet s vég nélkül való akkordjába, hát a te nagyszerű egyéniséged fényt hirdető nemes kulturáltsága is megszűnt eleven erőssége lenni ennek a nagy szomorú városnak, ahol a reménytelenség szűrke pora lassanként mindent pusztulásba temet, amiért érdemes lenne élni ezt az életet. — Hát igaz volna, hogy pályád sokszólamu melódiája után ilyen fájdalmasan egyszerű gesztussal pontot tett a halál, — hogy a te magasra hivatott, s magasrátörő egyéniségedet is ilyen rövid megfélemezhetetlenséggel kettétörhette az élet, — vagy inkább az emberek, s az emberkéz indította események, a kis és nagy földi hatalmak, akik művé-

szeted tisztultabb magasságaiból lehúztak magukhoz a kicsinyes érdekharcok sorába, — megölték benned a művészt s a művek kálváriás kilódásában halálba kergették az embert.

Kedves, öreg mesterem engedd meg, hogy a gyászoló szavak sulyos, fekete pompájában én is elküldjem ntánad halk istenhozzádomat. én a tanítvány. — egy a sok közül, a névtelenek közül, akiket te ismerttél meg vigasztaló gyönyörűségekkel annak a keserves emberi létnek, akiket te vezettél el megbékítő harmóniák bűbajos hang-álmok szépséges mese-világába. Több voltál nekünk tanítómesternél, barátunk voltál az élet változásaiban, s ha subtilis művészelleked megérezte, hogy apró mindennapi szenvedések záriák el a művészetben való megtisztulás útját, — mint az orvos, megértő tudással rendelted a medicumot; szerelmes kislányokkal Chopin játsszótál langyos tavaszi napokon, világkatasztrófák sötét éjszakáján Beethovenel nyugtattad meg meg a lelkünk, s ha millió emberi kicsinyesség vigasztalanságba húzott le bennünket, — Bachot szólaltattad meg gyógyító kezeid az áldott zongorán, — Bachot, a megváltó szentet, akinek kultuszát csak a legkedvesebbeknek, a kiválasztottnak hagytad örökségbe.

Kedves, öreg mesterem a te fájdalmas nyugtalanságot nem tudta már a legülsőbb mester sem megváltani, a muzsika is hűtlen lett hozzád, mint a jóbarátok, akik ma koszoruk özönével borítják be bus sírodat. Évek óta vergődött benned a művész, akit megfosztottak életfenntartó levegőjétől. Aki valamikor beethoveni hangkolosszusok ézengéseit dirigáltad művészkedezéssé, most skálázó kisgyerekek fantáziátlan dilettánskodásait kényszerültél vezetni, megindító türelemmel. S ami sulyosabb volt a művész tragédiájánál, megrázó golgothát járt benned az apa, — akit a legkedvesebb a kongeniális gyermek — szomorú sorsa minden emberi rosszágok borzalmaival megismertetett. S most vége, jóvátehetetlenül vé-

ge, elmúlt minden, s csak a gyász sírása panaszkodik hitetlen kétségbeeséssel. Halk, szomorú, esős délután, csönd a szobákban, csak a szél játéka hallatszik az ajtó csikorgásában. A fekete zongora ma hallgat, mint sulyos kísértet a meszeseségből. — most a te órád ideje volna kedves, öreg mesterem, de te soha többet nem fogod megkérdezni szelid, kedveskedő bizalmasod: »Na picikém, tanultunk valamit?«

Isten veled kedves, jó Lányi bácsi, az ünnepi frázisok koszorúját szőriák a sírodra azok, akik elfelejtették könnyebbé tenni fájdalmas tipikus művész-sorsodat. — én csak a szeretet apró virágját dobhatom koporsódra bucsuzó halálával.

l. m.

Lányi Ernő tanítványai azok, akik talán a legfájdalmasabban érzik a nagy veszteséget. Őket sokszoros erővel megnyugozva tartja Lányi Ernő nagysága és drága, kedves személyének varázsa.

Problémák a mai kultúra köréből

Szocializmus és tudomány

Azok közé a problémák közé, amelyek a világtörténelem egyik legnagyobb szellemi és társadalmi mozgalmához, a szocializmushoz fűződnek, tartozik a *szocializmus tudományos jellegének* a problémája is. Nem érinti a szocializmus lényegét, de mivel ez tantételeit, céljait, eszközeit a tudomány ruhájába öltözteti, annak igazságaival indokolja, terjeszti, s azt állítja, hogy maga is tudomány: kétségtelenül foglalkozni kell vele.

A szocializmus igen korán, már az utópiák idejében, tudományos színben jelent meg; de tudományos rangra csak *Marxnak* és *Engelsnek* működése révén jutott. Még később önálló tudományként viselkedett. Szocialista és nem szocialista írók, mint *Stein Lőrinc*, *Bebel*, *Blatchford*, *Haydman*, valódi tudományok, tudományos rendszernek, alkalmazott szociális tudományok, vagy éppen a szociológiának mondták. *Liebknecht* szerint se több, se kevesebb, mint maga a szociológia, maga a teljes társadalomtudomány s ezt elméletben és pártgyűlésen a szocializmus egyik alapigazságaként tanította.

Nem kell sokat bizonyítani, hogy a szociológia sem elméleti, sem alkalmazott részében *nem azonos a szocializmussal*. Ez nagyon rászorult a szociológiára, de a szociológia a szocializmus nélkül is tudomány,

amely kutatja a társadalmi szervezeteit, a szociális öntudatot, fajokat, tüneményeket, fejlődést és iparkodik a változatlan, pozitív élet természet-törvényeit kideríteni. Ugy tesz, mint a fizika, vagy bármelyik tapasztalati tudomány, nem törődik azzal, hogy a társadalmi reformátorok, szociális politikusok miként és hogyan alkalmazzák tantételeit és mily következtetéseket vonnak le belőlük. A szociológiának azután van olyan iránya, amely az egyénnel szemben inkább a szociális testet állítja előtérbe, de még ez sem szocializmus. A szociológia nem szocializmus, nem világnézet, nem politika, hanem tapasztalati adatokból leszűrt egységes teória. A szocializmus területe ezen a körön kívül van, gyakorlati érdekeket istapol s mint politikai hatalom kíván érvényesülni.

Mégis van közöttük egy olyan kapcsolat, mely azt a látszatot keltette, hogy a szociológia és a szocializmus — egy. Ez a kapcsolat *egyidejű történelmi kifejlődésükben* mutatkozik. Bár eredetük a távol múltba nyulik vissza, a szociológia mint tudomány, a szocializmus mint társadalmi rendszer egyaránt a XIX. század alkotása. Először a szocializmus vizsgálta behatóbban a társadalom mivoltát s így elősegítette a szociológiának mint tudományok a megalakulását; másfelől a szociológia kezdettől fogva befolyt a szocia-

Első szerelmem

Írta: Molnár Gyula

»Gondolataim mostan mulatozva járnak...« emlékei körül szülővárosomnak. Így variálhatnám Lévy József hazasóvárgó, gyönyörű versét.

Szabadkára gondolk, szülővárosomra s emlékeim hasonlítanak a mezőre, melyen tarka pillangók se-rege röpdős virágról-virágra... ide s tova libbennek az emlékezés sugárözönében, el-elűnnek, hogy váratlanul ismét megelevenedjenek lelki szemem előtt. For ilyen hímes pillangót sikerült most foglyul ejtenem s megoldom tarka szárnyainak hie-roglifját. Majd titokzatos utjára bocsátom aztán s talán soha se fog többé visszatérni.

Tizenhárom éves voltam és... szerelmes.

Faltam a regényeket és a reménytelen szerelem drámái, melyeket megsirattam, megzavarták bolondos fejemet... Ugy éreztem, hogy én is szeretek, épol reménytelenül, mint regényeim hősei. Szerelmem tárgya gyönyörű lány, a szabadkai patri-cius-családok egyik közismert és körülrajongott alakja volt, a kit kivülem mások is imádtak s közülök sokan épol reménytelenül, mint én. Akadtak közöttük sugárnövésű katonatisztek, a kik színházban s bálteremben kitartóan csapták a szelet a bűbajos Lina körül. Mert *Linának* hívták, a mely név prózai hangzásu ugyan, de azt hiszem, ragaszkodnom kell a történelmi hűséghez már azért is, mert aki e nevet viselte Madon-na-arcán és mély füzi szemében a költészet minden varázsát sugározta maga körül.

Én aféle kis iskolásfiu voltam, aki még csak közelébe is alig férkeztem, csak távolból csodáltam szende vonásait, karcu alakját, pici, piros ajkát. A család ősi juson páholytulajdonos volt a színházban s majdnem minden este eljártak az előadásokra, talán csak azért, hogy a páholy bizalmas mélyében a fess katonatisztek számára »cercle«-t tartsanak. Én valahol az álló sorok zugából meresztettem szememet arra az égi tüneményre, amelynél szebbet számomra a képzelet se teremthetett. Le nem vettem tekintetem arcáról, de egészen bizonyos vagyok abban, hogy soha se vettem észre s ha a páholyban estéknél szerény virágcsokrot talált, melyet én loptam oda, érdemtelenség köszönte meg. Kis ákom-bákomos le-vélkéim se árulták el inkognitóm, mert azok egyebet nem tartalmaztak, mint azt az egy szót, hogy: »imádlak«. Pedig ezenkívül úgy éreztem, még igen sok mondanivalóm lett volna számára.

Télen még csak enyhítette szerelmem szomját a színházi estéken a páholyból kisugárzó fény és ragyogás, de véget ért a szini évad s az annyira sóvárgott viszontlátás sokféle nehézségbe ütközött. Micsoda ürügyet találhattam volna arra, hogy lakására rontsak, lesnem kellett tehát a jó szerencsét, mely olykor-olykor az uccára varázsolta. Minthogy azonban Palicson villájuk volt, ahová elegáns fogatuk elég gyakran röpitette őket, meg volt adva a mód: viszontlátni bálványomat. Egyéb áldozatra se volt szükség, mint egy kis távgyaloglásra a palicsi út gyér fái között forró nap-sugárban, megfürödve mindjárt ut-

közben verejtékem árájában. De mire nem képes az állhatatos szerelem? Mentem én per pedes apostolorum a kies fürdőhelyre, hogy egy-két percre láthassam őt, a föld legbájosabb tündérét, akinek képe álmaimot beragyogta s aki vonzott ellenállhatatlanul, mint mágnes a vasat.

Am ez az ideális ábrándozás, ez az önzetlen rajongás lelkem nagy szomját nem elégítette ki... A reménytelen sóvárgás csak növelte bennem a teljesülhetetlen vágyat: vizontszerelmét elnyerhetni s ez a lehetetlenség elkecserezte életemet, olykor egész éjszaka sirtam s mély részvétet éreztem saját sorsom iránt... más ugyis csak kinevelt voltam... Tudtam, éreztem, hogy tizenhárom éves koromhoz ez a szerelem nem ilik s még a legjobb barátom előtt se árultam volna el érzelmeimet, mert alighanem éppoly mulatságosnak tartotta volna az esetet, mint amily nevetségesnek látom most én is gyermekkorom e furcsa idilljét. Csakhogy ennek a történetnek a vége komolyra fordulhatott és végzetessé is válhatott volna. Nem Linára, de rám nézve. És ezt akarom elbeszélni.

Egy enyhe nyári alkonyatkor sétálni mentem a szabadkai promonádra, — ahogy akkoriban a későbbi Széchenyi-teret nevezték — alig egy sétáló kereste fel e napon a gesztenyefák csendes sétányát. De ő, boldogító véletlen... Ott volt Lina édesanyja és idősebb nővére társaságában. Élénk beszélgetés közt jártak föl-alá s engem bizonyára észre se vettek. Pedig nyomukban voltam és egy-egy fordulónál ügyesen elébük kerültem,

hogy bámuló szemem elmerüljenek a báj és szépség örök forrásában, Lina arcában . . .

A sors engem megajándékozott e séta gyönyöreivel és nálam senki se lehetett holdogabb. Órák hosszat remélhettem e részegítő mámor hatása alatt átélni életem egyik leg-szebb időszakát.

De zavartalan boldogságom nem soká tartott . . . Mikor egy izben a város felé haladva, a sétány közé-péig értek, óriási porielleg támadt a távoli országoton, jelezve a városi tehéncsorda hazaérkezését minden-napi legelőjéről.

Egy zordnézésű, fekete bika vezetete, mint valami kényur a háremét, hazafelé. Mindennap megismétlődő látvány volt ez s elég távol arra, hogy ne zavarja a sétálókat. Hanem most az egyszer a komor bika egyet gondolt és utját a korzó felé irányította. Habozás nélkül cammogott a sétány felé, mintha ő is egy-két forduló akart volna tenni. S mi több! Az irány, melyet léptei jelöltek, egyenesen a három hölgynek tartott, akik meglepetve álltak meg s első zavarukban maguk se tudták, mit tevék legyenek. Merre menjenek, hogy a zord kényur szé-szélyei elől meneküljenek.

Lina kalapián pros rózsák virulnak s köztudomásu, hogy a bika minden virág közt éppen a rózsát tünteti ki gyűlöletével. Annak a szí-ne állandó izgalmat vált ki bozontos fejében. S nem volt lehetetlen, hogy ezuttal is Lina kalapijának rózsái névták ki oktalán haragját. A bika-pszichológia e megfejtethetlen rej-télyei a hölgyeket méltó aggodalomba ejtették s én is legott fölis-mertem a helyzet veszélyes voltát.

lizmus kérdéseinek megformulázására és tantételeinek elméleti megokolására. Együtt fejlődtek, együtt nőttek föl, együtt harcoltak és sokáig azt hitték, hogy ők valóban egyek. Csakhogy a szociológia csakhamar kinyírt a szocializmus gyámsága alul, önállósult s új utakra tért s él a szocializmus nélkül, holott a szocializmus — ami különben természetesen — rászorul s nem akarja észrevenni, hogy ő valami egészen más mint a szociológia. Azonosságukat állítani ma már tudományos botlás s ettől a szocializmusnak szabadulnia kell.

Sőt egy lépéssel tovább kell mennünk s azt kell állítanunk, hogy a szocializmus egyáltalán nem önálló tudomány. Se mint elmélet, se mint gyakorlati tan tudománynak nem mondható. Nincs önálló tárgya, mert az, hogy a társadalom bajaival foglalkozik, még nem teszi tudománnyá, különben tudomány volna minden más tan is, amely ugyancsak a társadalmi bajokkal foglalkozik. Az, hogy a szocializmus rendszert iparkodik alkotni, hogy vannak eszményei, céljai, más tudományokból levont érdekes tételei, csak azt igazolják, hogy a tágabb értelemben vett gyakorlati politikának egy részét teszi, aminő p. o. a radikálizmus is, a keresztény szocializmus is stb., amelyek szintén társadalmi politikai célokért küzdenek. Mindezeknek közös sajátosságuk, hogy kilépve a teoretikus határokból, az egész társadalmi és szellemi életet összefogó törekvések rendszerévé alakulnak.

A szocializmus első sorban úgy tekintendő, mint nagyszabású *szociális politika*, mely a mai társadalomnak legtágabb értelmében vett átalakítását készíti elő — ez a magva — s ennek az érdekében a tudományok igazságaiból felhasznál mindent, amit felhasználhat, a maga valódi vagy vélt igazságainak a bebizonyítására. Ehhez meg is van a kapcsolata minden tudománnyal, különösen a szociológiával, a lélektanval és a történelemmel. Ő tehát egyesíti a legtöbb tudományt egyetlen célban, az új társadalmi berendezés eszméinek és céljainak az igazolására.

Szocialista írók tüntetőleg kere-

S ez a tudat hősi elhatározást érlelt meg lelkemben. A szerelem heve vakmerő tette sarkalt. Ime, a nemvárt s nemremélt pillanat, amely megadja nekem azt a nagy szerencsét: elévülhetetlen érdemeket szerezni imádottam előtt. S nem haboztam. Egy kis sétatálcát vettem kezembe. Egy bőszi bika megfélemezésére fölöttébb alkalmatlan. De lehetett-e most ezt a körülményt mérlegelni? A hős ilyenkor nem szokott filozofálni, hanem cselekszik. Én tehát cselekedtem. Nekiindultam a bikának.

A spanyol torreador nem lehetett elszántabb, mint én. A bika megdöbbentve emelte föl fejét, mintha csak azt kérdezte volna tőlem: »Mi a tenét akar azzal a kis pálcával?« Nos, én felelet helyett nekiestem és ütlegelni kezdtem. A hölgyek szívszorogva várták a küzdelem végét. A bika okosabb volt, mint én. Tekintettel volt a szerelmes kis diák lelkiállapotára s látva elszántágomat, föladata a harcot. Hirtelen megfordult s visszacammogott a csorda élére, ahová a csordás pattogó ostorcsapásai is nógatták.

A hölgyek tehát tul voltak minden valódi és képzelte veszedelmen. Most aztán ellenállhatatlanul tört ki rajtuk a derűtség. Kacagtak oly jóízűen, hogy harsogott nevetésüktől a sétatály. Kacagásuk még most is fülemben cseng. Kiérett abból a zajos derűtségből a kicsinylés, a gúny, a rosszalás...

Megszégyenülten loholtam el a korszórlól s többé nem is akartam a szemük elé kerülni.

Ez az én első szerelmem bohó története.

sik is a tudományos kapcsolatokat. *Lasalle*, talán a legnagyobb fokban, *Babeut*, *Proudhon*, *Saint-Simon*, *Kautsky*, sőt *Menger* is a tudománytól várják sikereiket s minden előrehaladásukat. Az *ehrurti* pártgyűlés (1891. okt. 20.) pedig nagy súlyt helyeztet arra, hogy a szocialista elvek szorosán, tudományosan kifejtő alakban jussanak a világ elé. A legtöbbet természetesen *Marx* és *Engels* tették, akik két tantétellel megadták a szocializmusnak az önálló tudomány látszatát. Ez a két tantétel: a *történelmi materializmus* és az *értéktöbblet* elmélete. Valóban mind a két fölfedezés komoly tudományos értékkel bír, habár nem olyan nagy névértékben, amint azt a fölfedezők, illetve a követők hitték és hiszik, mert sem a történelmi materializmus nem képes az egész társadalmi és történelmi életet megmagyarázni s kétségtelenné tenni a maga teljes igazságát; sem az értéktöbblet tantétele nem igazolhatja a termelőeszközök közössé tételét. Az önálló tudomány jelleg szempontjából még nagyobb baj, hogy e tantételek két más tudomány anyagába tartoznak, az előbbi a történefilozófiába, az utóbbi a közgazdaságtanba. A szocializmus födözte fel őket, de mindkettő más-más tudomány területére tartozik és a szocializmusnak csak oly fegyverei, mint minden más igazság, amelyet a tudományokból átvett a maga igazolására.

Nem szabad kicsinyelnünk a szocializmus tudományos jellegét, de az épen oly természetű, mint a *renaissance*, a *reformáció*, a *felvilágosodás* és a *liberalizmus* tudományos igazolása volt. Ezek is a tudomány köntösében, annak vértetével harcoltak igazságaik mellett, sőt a szocializmussal ellenlábás szociális politikai irányok, a legerősebb *konzervativizmus* is, a tudományt hívja segítségül a maga igazságaik védelmére. És ez természetesen, mert a tudomány igazságai nem politikai, hanem létigazságok, amelyeknek ismerete arra való, hogy társadalmi boldogulásunkat előmozdítsa. E vitathatatlan tudományos jellegén kívül a szocializmus mint társadalmi törekvések összege a gyakorlati szociális politika körébe tartozik és tudományos elveken alapuló *szociális világnézet* az új társadalmi berendezés minél teljesebb igazolására. Világnézetében sok ingadozás, rejtett és nyílt ellenmondások, hézagok, most folyó kiegészülések és haladó fejlődések vannak. Egysége még nincs lezárva, de világnézeti és filozófiai jellege kétségen kívül áll. Problémái legnagyobb részt bölcséleti természetűek s ennek a tudománynak alig van oly kérdése, amellyel össze nem kapcsolódnék.

Azonban a szocializmus e tekintetben sem kivétel, mert a már felhozott haladási eszmék és irányok is világnézetet alkottak. A liberalizmusnak épen úgy megvolt a maga világnézete, mint a reformációnak és a katolicizmusnak, vagy általában a kereszténységnek, amelynek egyik alkalmazott ága épen a keresztény szocializmus a keresztény világnézetnek egyik kifejezése. S mint világnézetnek, mindegyiknek megvan és megvolt a maga eszmei középutja, amely köré összes tantételeik csoportosultak.

Mindezek alapján csak természetesen találjuk, hogy a szocializmus amit megvalósításra irányuló törekvés a *tudományos ismeretek terjesztésére iparkodik*. Iskolákat tervez a maga céljainak megfelelőleg, tanít, oktat nyilvános előadásokban, szabad tanításban, szakszervezetekben, és nem tagadható, hogy a tudományos ismeretek a szocializmus révén nagy mértékben folytak és folynak át a társadalom szervezetébe. Mindenkinek egyenlő és mindenkinek jó nevelést akar adni. A tudományt és a művészetet tervszerűleg kívánja előmozdítani, terjeszteni és közbirtokká tenni, természetesen a

maga szempontjából. És ezt teszi nagyban, tudatosan, nagy erővel. De vajon nem ugyanezt tették-e más szociális politikai irányok, haladási mozgalmak, amelyek hatalomra és az élet irányozására törekedtek? Közöttük ebben sincs különbség. Csak az irányban, a fokban, az erő-

teliességben, a kiterjedtségben térnek s tértek el egymástól s kétségtelen, hogy a szocializmus azt hiszi, hogy ő tényleg és jobbat tesz s a apósbabban dolgozik, hogy az elméket és a szíveket a maga számára megnyerje.

Toncs Gusztav.

Csóka és a csókai uradalom

Csóka község a Szentáról Becskerek felé robogó vonatnak első bányai állomása, alig négy kilométerre Szentától, ahonnan szép napos időben látni is lehet a napfényben fehéren villogó apró falusi házacskákat. Nem nagy község, mindössze 4500 lakossal, és történelmi nevezetessége is csupán a falu római

csókai földművesek munkát, kenyeret: megélhetést.

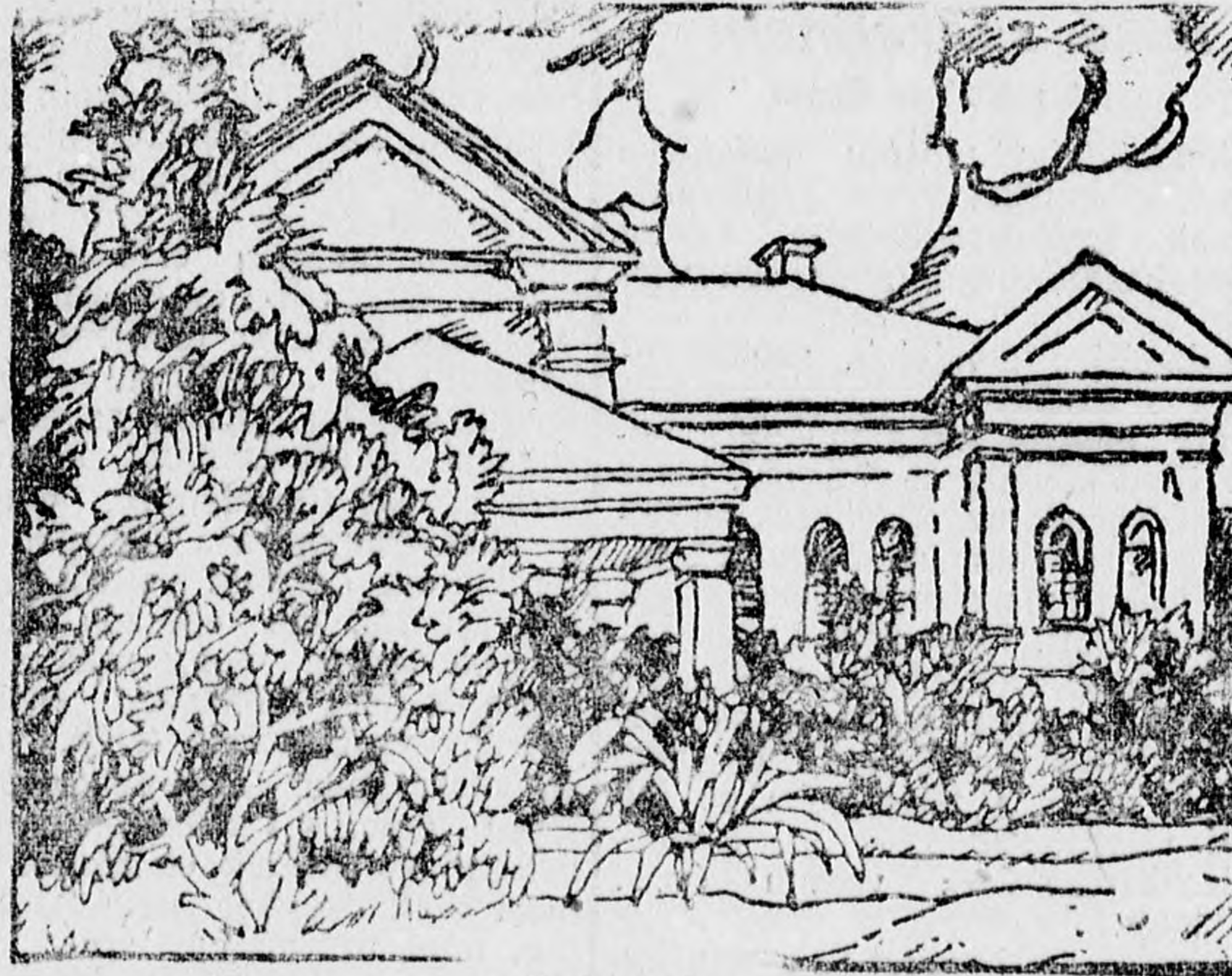
A Léderer-uradalom legnagyobb nevezetessége Csókának, de egy szersmind a Vajdaságnak is. Ősi birtok, valamikor a törökvilág után a *csókai* és *puchói Marcibányi-család* birtokolta, majd 1867-ben a *Sváb-Léderer-család* birtokába ke-



A templom

katholikus temploma, amely 1810-ben épült a község szélén egy dombon. Maga a templom egyszerű kiccsi, de belül értékes, régi freskókkal van díszítve. A község lakosainak legnagyobb része földműves, egyszerű, békét szerető emberek, akik-

rült és jelenlegi tulajdonosa *Léderer Artur*. Szép, hatalmas, mintaszerűen kezelt birtok és ez a körülmény is mentette meg — úgy-ahogy — az agrárreformtól, amelynek céljaira így is 1800 holdat elvettek. A vajdasági uradalmak közül ma már



A kastély

kel minden tekintetben meg lehet elégedve erkölcsi szempontból *Farkas Szilárd* plébános és *Lázics Toso* a község jegyzője is.

Az állomástól a faluba vezető ut mentén terül el a csókai uraság tizennyolc hold terjedésű parkja, impozáns emeletes kastéllal, majd az uradalomhoz tartozó különböző ipartelepek, gépházak, jéggyár, villanygyár, amely a község nagy részét is ellátja világitással, a hűtőház, hatalmas raktárral s utána következő földszintes falusi házsorok.

Csóka lakossága jóformán a *Léderer-uradalomból* él. Ott kapnak a

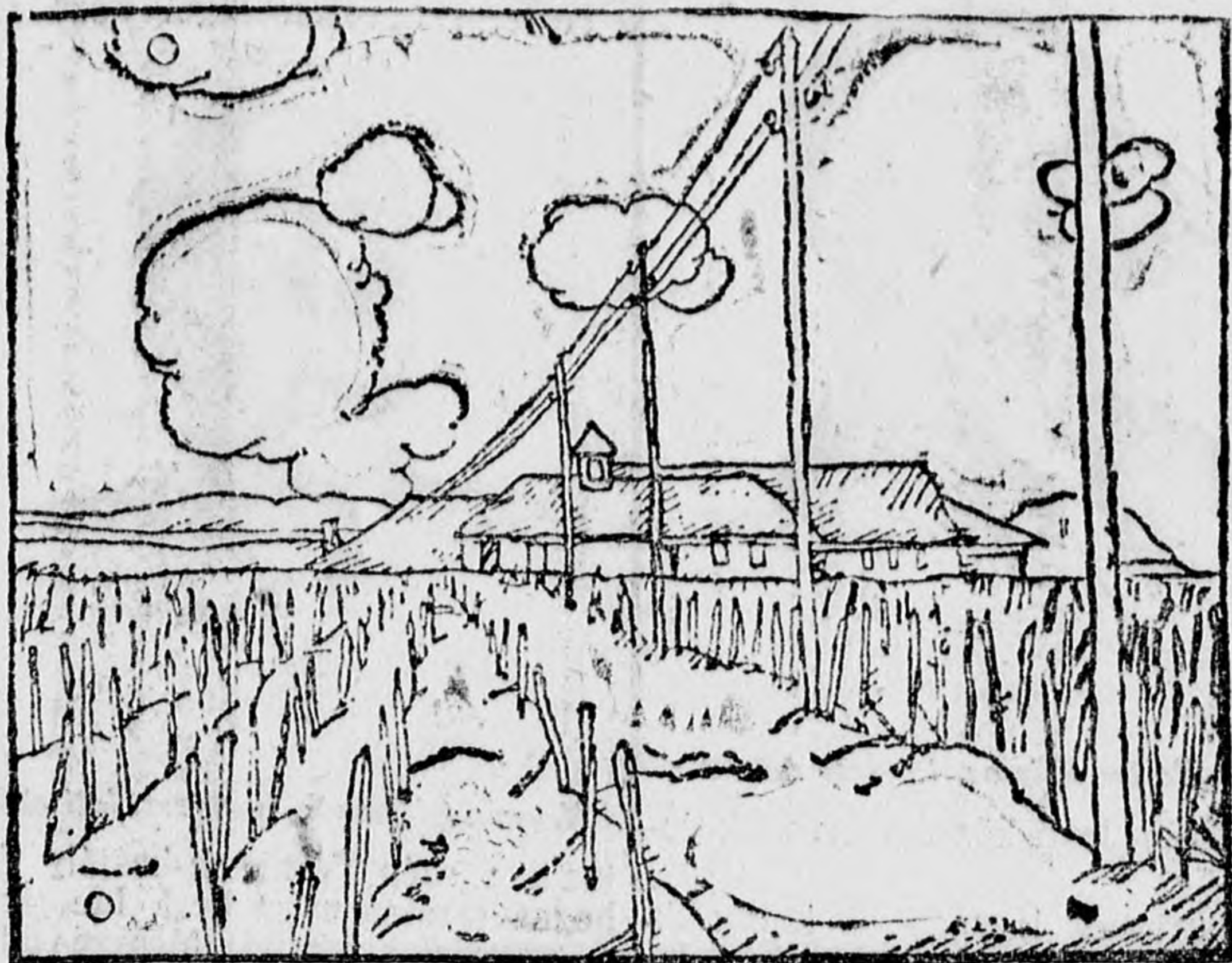
csak ugyszólván ez az egyetlenegy birtok, amelyen évről-évre intenzívebben gazdálkodnak és említésre méltó eredményt érnek el egy a mezőgazdaság, mint az állattenyésztés terén.

Jelenleg 2400 hold szántóföldje, 1700 hold legelője és nádasa, valamint 320 hold szőlőtelepe van. A gazdálkodás minden irányban kiterjed és az uradalomból különböző ipari termékek is kerülnek forgalomba úgy bel- mint külföldi piacokon.

Maga a birtok két kerületből és a központból áll. A központban van a hatalmas hűtőház, jéggyár, villany-

gyár, a különböző gépjavitó-műhelyek, itt székel *Tábori Sándor* számtartó és *Somogyi Soma* tisztartó is. A kerületekben több major van és mindegyik majornál egy-egy ipar-telep, úgy mint négy mezőgazda-

20—200 hl. ürtartalmu hordókkal és 18 falba épített, üveglapokkal kibélelt, 300—600 hl. ürtartalmu tartályokkal. A különböző faju borok külföldön is előnyösen ismertek, többek között a *Merlot*, *Muscát*



A szőlő

sági szeszgyár, melynek évi gyártása 8000 hl. szesz. Ennek a nagymennyiségű szesznek csak az évi adója 16 millió dinár. Továbbá paprika-malom, *magnemesítő-üzem*

Othonel és *Muscát Lumel*.

Számottévo az uradalom dohányszüretmelése is 160 hold területen. A dohányföldek munkásai külön telep — *Lörincfalva* — alkotnak.

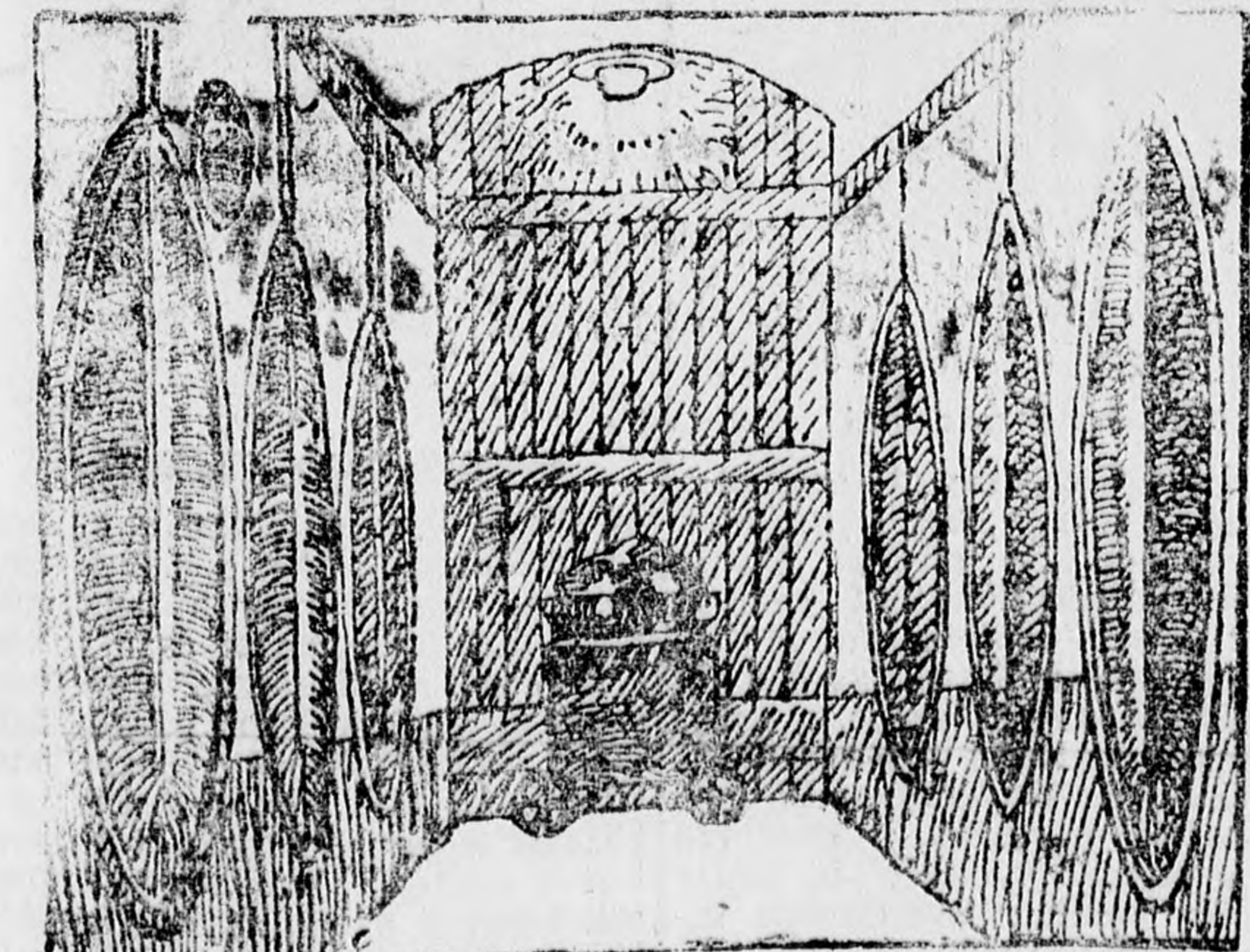


A magnemesítő

legújabbán pedig a nagy szőlőgazdálkodás arra indította az uradalom vezetését, hogy pezsgógyárat állítson föl.

A birtok évi termése csaknem minden terményfélében hatalmas számot képvisel.

Buza 120, zab 20, hagyma 200, cirok 5, cukorrépa 500, bor 120,



A pince

uradalom szőlőtermelése. A falu szélein elhúzódó szőlőtelep közepén nagy földbe épített pince van 22 ezer hl. befogadóképességgel. A tágas pince tele, szabályosan beállított.

dughagyma 12, hagymamag 1—1.5, cukorrépa-mag és takarmányrépa-mag szintén 1—1.5 vagon terem évente.

A birtokot 32 km. hosszúságú

gazdasági vasút hálózza be, a Tiszaparton húzódó földékről pedig 38 km. hosszúságú csatornahálózat vezet le a felgyülemlet talajvizet.

Néhány sorban érdemes foglalkozni az uradalom állattenyésztésével is. Az állatállomány két méncsből (száz kancával), 80 darab svájci tehénből, 320 sertésből (anyakoca), 500 darab juhból áll. A nagy szarvasmarhatenyésztés elősegíti a tejtermékek gyártását is. Egy vaj- és

sajtgyár állandóan üzemben van. Nagymennyiségű vajat és sajtot szállítanak Törökországba és Egyiptomba.

A konvenció munkások száma 240 családot tesz ki, azonkívül 40 dohánkertész, 70 zsellér és a tavaszi—nyári munkák idején 2000 alkalmi munkás keresi meg kenyereit az uradalomban. A gazdálkodást *Lédeker Artur* és *György* vezetése alatt szakképzett uradalmi tisztikar intézi.

Muravidék

A muravidéki magyarság vezetőinek kérésére a muravidéket érdeklő eseményekről és hírekről e rovat alatt számolunk be.

Hisszük, hogy a bácskai, bánáti és baranyai magyarságot is érdekli a Muramenti testvérmagyarok minden panasza, problémája, apró és nagy eseményei, amelyeknek e rovat hangot kíván adni.

A választás után

Amint e sorok napvilágot látnak, már megtörtént a választási harc — a szavazás is. Az idő tulközelsége nem alkalmas arra, hogy kritikát mondjunk a a szavazó polárok állásfoglalása felett. Egy bizonyos, hogy a választást követő időszak alatt a politikai szervezkedés mellett az itteni magyarságnak — crejéhez képest — a főszűlt a kulturális szükségletek kielégítésére kell fordítania. Bármilyen volt is az egyes polárok politikai nézete a választási harc ideje alatt, a jogos gazdasági és kulturális igények teljesítésének követelése egyöntetű állásfoglalásra készíti a murántuli magyarságot.

Azok a jobbára kortesfogásnak használt ígéretek, amelyeket az egyes pártok agitátorai felröppentettek, csak olyan hamar elülnek, mint amely váratlanul jöttek és a magyarság ismét visszalendül abba a kultura-nélküli életsorba, amelyben immár több mint három éve él. Ennek nem szabad megtörténnie! Nem akarunk pálcát törni az elmúlt idők mulasztásai felett, de elvárjuk, hogy mindazok, akik a választási harcok alatt, mint a magyarság igazi vezetői jelentkeztek: végre komolyan vegyék azokat a jelszavakat, amelyek — hisszük — nem csupán kortesfogásból hangzottak el. A nép rendszeres ámitása bün volna az egyetemes emberi érdekek ellen. Három év óta nyoma sem volt az itteni magyarság bármilyenmü megnyilatkozásának. A legelemibb társadalmi szükséglet, a kulturális mozgalom, ismeretlen fogalom élt, holott a háborút megelőző években, magában Lendvában hét-nyolc egyesület működött, elég jól felszerelt könyvtárakkal. Azóta mindezek hijján van a közönség: a serdülő ifjuság, komoly, tanulságos könyvek helyett, az erkölcsöt és szellemet rontó detektiv regények olvasására kényyszerül; valamikor a sűrű időközben rendezett műkedvelői előadásokra még Kanizsáról is jelentek meg vendégek. Mig Bácskában, a legkisebb magyar falu ifjusága is áldoz a kulturának, addig Alsólendván, amelynek a több ezer főnyi magyarsága van, hiányzik a kezdeményezői erő, holott meg volna hozzá az alkalmas ifjuság! Hisszük, hogy az illetékesek meg fogják érteni intenciókat és megkezdődik a komoly nevelő munka, mely nélkül igazi társadalmi élet el sem képzelhető!

Mi van a postaautóval?

Nem is oly rég mint vivmányt körvveltük el, hogy a Lendva—Muraszombat közötti autójárat rendszeres postai szolgálatot is közvetít. Minden murántuli ember tudja, hogy a nehéz közlekedési lehetőségek mellett mennyire szükséges volt e járat rendszeresítése. Egy pár nap óta azonban, eddig ki nem derített

okokból kifolyólag, a rendszeres autójárat szünetel, ami Lendván, a lakosság körében nagy elégedetlenséget idézett elő. A kerületi székhely Murkasobota, ez pedig innen több mint 30 km távolságra fekszik, a fuvarköltség oly nagy, hogy csak a végső esetben engedheti meg magának az, akinek Muraszombatban hivatalos dolga akad, hogy kocsit fogadjon. A posta késedelmes is, úgy hogy minden érdek követeli a postaautó üzembe helyezését.

Pénzügyőrök és csempészek harca

A prekmurjei Žizkoc község felett elhúzódó határ mellett egy 15 tagból álló fegyveres csempésztársaság meglámadta a cirkáló pénzügyőröket. A pénzügyőrök fegyvert használtak, egy csempészt halálosan megsebesítettek. A halottul dohánnyal telt hátizsákot találtak

Ellopott írógépek

A lendvai *Okružno Glavarstvo* hivatalos helyiségébe ismeretlen tettesek betörték és az ottlevő írógépet ellopták. Ugyancsak röviddel ezelőtt hasonlóképp tünt el a járásbíróság egyik írógépe is. A hatóság széleskörű nyomozást indított a betörők elfogására.

Halál a fogdában

A dolnje—lendvai község fogdában tragikus körülmények között halálozott el *Jósár József* cipész, akit valami kihágás miatt tartóztattak le. A fogda helyiségében még eddig ki nem derített ok folytán tűz támadt és a szerencsétlen ember megfulladt a füstben. Az elősiető rendőr már csak holttestére akadt. A vizsgálat megindult.

Iparvasut Prekomurjében

A Csakovecen székelő *Fakitermelő Részvénytársaság* Dolnja-Lendvától Dobrovnik községik közlekedő, mintegy 13 km. hosszúságú iparvasutat építtetett. Az új pályán a közlekedés már a közel napokban megindul. Az iparvasut célja a vonal mentén elhúzódó erdőségek fakontingenst, Dolnja-Lendván át, a részvénytársaság telepére szállítani.

Mozgalom a feloszlatott muraszombati Sport Egylet visszaállítására érdekében

Murkasobotában mozgalom indult meg, hogy a hatóságilag feloszlatott MSC újra megkezdhesse működését. Mint értesülünk, a ASC is már a legközelebb megkezdí a rendszeres tavaszi tréningjeit.

Hivatalos közlemények

(Hirdetmény.) A tartományi főnök egy rendelete értelmében a jövőben az állatvásárok csak állatorvosi felügyelet alatt folytathatnak le. A vásárra csak olyan állatok hajthatók fel, amelyek az állatorvos előzőleg megvizsgált. Azon állatok pedig, amelyek külföldre való kiszállítás céljából adattak el az elszállítás idejének elérkeztéig, minden öt napon megvizsgálandók. (U. L. §. 3.)

(Hirdetmény.) Mindazon egyének, akik Délserbiába szándékoznak utazni, az utlevél mellett még az alábbi okmányokkal lássák el magukat: 1.) Igazolvány, mely szerint büntetlen előéletűek; 2.) Orvosi bizonyítvány, mely szerint egészségesek; elmezavarban nem szenvedtek; 3.) Községi igazolvány, mi szerint munkaképesek. Mindezek az okmányok francia és olasz nyelvre lefordítandók. (U. L. §i. 3.)

A dolgos Temerin

Az utolsó nagy magyar község Bácska alsó felének legdélibb részében. A határa, amely szélesen nyújtózik végig az istenáldotta termőföldön, valóságos kánaán. A júniusi szellő gyönyörű kalásztengert ringat itt minden esztendőben, jó-



Pavlovics Száva, jegyző

módu nép lakik erre felé, s talán ez is egyik oka annak, hogy Temerinben felette nagyon virágzik a — vendéglősiipar.

Tizezernél több a lakosa Temerinnek és ebből a kilencezeret is meghaladja a magyarság létszáma, a többi német és újonnan telepített



Kopping Gáspár, plébános

dobrovoljác. Nemzetiségi torzszalkodás, felekezeti viszálykodás kiélestedt osztálykülömbiségek ismeretlen fogalmak itten, közös azonban az egymás megbecsülése és főképen a munka, a kenyeretadó föld szeretete. A szakszerű mezőgazdasági termelés kiváló eredményeket mutat



Temerini utcarész

fel itten, ami elsősorban anak köszönhető, hogy egész sereg képzett, kitünő gazdák járnak elő jó példával az intenzív belterjes gazdálkodás terén. Egész sereg gazda van itt, aki középiskolai sőt egyetemi és gazdasági főiskolai végzettséggel rendelkezik. A tekintélyesebb földbirtokosok és gazdálkodók közül meg kell említeni ifju Fernbach József, Sztuchlik Lajos, Bognár István, Bognár József, Puskás Gyula nevét, akik a legmodernebb értelemben vett mezőgazdálkodás elveit propa-

gálják itt és nagyszerű példával járnak elől a kisebb gazdák számára is

Az ipar és a kereskedelem is szépen fejlődött az utóbbi időben ebben a majdnem teljesen földművelői községben. Az ismertebb kereskedők közül jelentős szerepet játszanak Temerin közéletben Péter Ferenc, Reiter Vilmos, Barna János,



Léh Fülöp, iskolaigazgató

Halmos Ernő, Handel és Braun, az iparosok közül pedig Szitár János, Ferketics, Gombár és Hermann.

Temerin eddigi jegyzője, Pavlovics Száva, akit a lakosság előzőkeny modoráért nagyon kedvelt,



Fischer Nándor, földbirtokos

most eltávozott, a helyébe kinevezett új jegyző, Topavicza Emil, régi közigazgatási tisztviselő, akitől sok jót várnak a temerinek. A községi



Bercsényi János, kispazda

adminisztráció zavartalan menete körül nagy érdemei vannak Ewinger Kálmán adóügyi jegyzőnek, aki elismerésre méltó módon veszi ki ré-



A Fernbach-kastély

szét minden társadalmi és kulturális mozgalmából. Göbel Ferenc takarékpénztári igazgatóval együtt. A köz-

ség bírása Kovács Ferenc, típusa a becsületes, nyíltszívű magyar embernek és a kötelességtudásnak. A közegészségügy örvendetesen jó és ez a körülmény dr. Szegő Jenő és



Reiter Vilmos, kereskedő

dr. Mandl Jenő községi orvosok érdeme.

Temerinnek legnagyobb kulturális és társadalmi egyesülete a Községi Magyar Katolikus Kör, amely több-



Dr. Szegő Imre, körorvos

ezer kötetből álló és erősen olvasott könyvtárával eredményes kulturális munkát teljesít. A könyvtárat nemcsak a magyar lakosság, de a temerini derék németek is szorgalmasan látogatják. A kör égisze alatt és a



Kovács Ferenc, bíró

kör helyiségében kapott szállást a temerini sportegylet, amelynek ügyes műkedvelői gárdája évente több sikertel színelőadást és kabarét rendez. Ennek az élén Kiss Mihály tanító áll, míg a Katolikus Körnek az elnöke Kopping Ferenc, a temerinek köztiszteletben álló plébánosa. Az önkéntes tüzoltóságon és több temetkezési egyesületen kívül van munkástestedzőegyesület is, amely az előbb említett sportkörhöz hasonlóan szintén rendez sikertel műkedvelői előadásokat.

Az ipartestület, amelynek Naszvaggi István az elnöke, szintén sikeres működést fejt ki. A kispazdák vezetőembere Bercsényi János. Az ügyvédi kart pedig dr. Weisz Jenő képviseli Temerinben.

A tanítói kar feje Léh Fülöp iskolaigazgató, aki hosszú éveken át sokat fáradozott azon, hogy a kötelező iskolalátogatásnak szigoruan érvényt szerezzen. Ily módon ma már Temerinben az analfabéták száma a lehető legminimálisabb. Temerin nevezetességei közé tar-



Naszvaggi István, ipartestületi elnök

tozik a szép Fernbach-kastély és a hozzá tartozó nagy kert. Ide járnak a temerinek sétálni. Messze földön híres a temerini kénes-fürdő, amelynek igen nagy a látogatottsága.



Göbel Ferenc, bankigazgató

A legnagyobb erőssége és legelőnyösebb nevezetessége azonban Temerinnek mégis csak lakói ritka szorgalma, munkaszeretete, józan



Sztuchlik Lajos, földbirtokos

és békés életmódja, amely egyenesen példászerű. Ezek a kitünő tulajdonságai hozták meg a temerinek számára a boldogulást és a jólétet. A temerini fiatalság egyébként szívesen repül ki hosszabb-rövidebb időre a szülőhelyéről világot látni, felsőbb iskolák látogatására. Sok közülük a tanulni vágyó, vállalkozó kedvű szellem. Azelőtt különösen sok temerini ifju kereste fel a bácskai középiskolákat. A szülők szívesen taníttatják ki gyermekeiket, akik aztán, mikor hazajönnek, beállnak földet művelni, gazdálkodni a szülői portára. Ily módon érthető tehát, hogy milyen sok az intelligens ember Temerinben a gazdálkodók között.

Biztosítás a Bácsme gy ei Napl ó olvasói számára

A »Bácsme gy ei Napl ó« nem kíván ajándékok ígéré tével olvasókat toborozni, jó és érdekes újságot ad azért az érdeklődésért és szeretetért, amit olvasói részéről élvez. Ezen az elven nem akarunk részt ünni s ha most megegyezést létesítettünk egyik biztosító intézettel, hogy előfizetőinket és olvasóinkat balesetből előálló halál, vagy rokkantság esetére biztosítjuk, ezt nem szánjuk sem ajándéknak, sem kedvezménynek, hanem minden egyes olvasónk számára meg akarjuk szer ezni azokat az előnyöket, amelyet a töme ges biztosítás ad.

Ez a szempont vezetett bennün ket annak a megállapodáshoz létrehozásában, amely lehetővé teszi, hogy

április 1-től kezdve mindenki, aki a Bácsme gy ei Napl óra előfizet és lejártáig balesetből előálló halál esetére 1000 dinárra, rokkantság esetére 2500 dinárig biztosítva van.

Az eddigi és az újonnan belépő előfizetők április 1-én az előfizetési nyugtával együtt a biztosítási kötvényt is megkapják.

Mint hogy a Bácsme gy ei Napl ó olvasóinak zöme nem előfizetés útján, hanem naponta az árusítópnál szerzi be a lapot, mi a biztosítás kedvezményét ezekre az olvasókra is ki akarjuk terjeszteni. Erre vonatkozólag azt a megoldást választottuk, hogy vasárnaptól kezdve június hó 30-ig minden nap egy szelvény lesz a Bácsme gy ei Napl óban.

Aki ezeket a szelvényeket kívánja, összegyűjti s július 5-ig a kiadóhivatalhoz beküldi, 1923. december 31-ig, tehát félévig ugyanugy 1000, illetve 2500 dinárra lesz biztosítva, mint az előfizetők.

A biztosítás sem az előfizetőkre, sem az olvasókra semmi külön megterhelést nem jelent, a biztosítási díjakat a kiadóhivatal időzői s a kiadóhivatal gondoskodik a biztosítási kötvények kiállításáról és elküldéséről is.

A Bácsme gy ei Napl ó 76-ik számához

Aki június 30-ig ezeket a szelvényeket összegyűjti és beküldi az ingyenes biztosítást köt

SAKK

Rovatvezető: **Maróczy Géza**

Grossmann E.-tól.

76. löladvány.

Sötét: Kc4 (1).
Világos: Kb8 Vc7 Fc2; gy: b2 és c5 (5).
Matt három lépésben.

76. számú játszma.

Játszották Berlinben 1921 június hóban. Matschpartie.

Világos: Selesnieff A. Sötét: Teichmann R.

- 1. d2—d4 Hg8—f6
- 2. Hg1—f3 d7—d5
- 3. Fc1—f4 c7—c5
- 4. e2—e3 Hb8—c6
- Számításba jönne azonnali Vd8—b6 is.
- 5. c2—c3 Vd8—b6
- 6. Vd1—c1
- Helyesebb, mint Vd1—b3, amirre c5—c4 következne.
- 6. Fc8—f5

Sötétnek fejlődnie kell a vezérfutóval,

mert e7—e6 esetén nagy nehézségei volnának a királysármnyi roham kivédésénél.

- 7. Ff1—e2 e7—e6
- 8. elsáncol Ff8—e7
- 9. Hb1—d2 elsáncol g8-ra
- 10. Hd2—b

Világos a c gyalogost szeretné előretolatni, hogy azután b2—b3-mal azt támadhassa.

- 10. Hf6—e4
- 11. Hf3—d2 Ba8—c8
- 12. Hd2×e4 Ff5×e4
- 13. d4×c5 Fe7×c5
- 14. Hb3×c5 Vb6×c5
- 15. Vc1—d2 Bc8—d8

Természetesebbnek látszik lenni Bf8—d8. A szövegletés után sötét 11. lépése tempóvesztésnek bizonyul.

- 16. Ff4—g3 e6—e5

A gyalogos előnyomulása nem helyes, mert csak a »d« gyalogos meggyöngyítését eredményezi. Sötét nem bír tovább is előnyomulni gyalogjaival s így célszerűbb volt azokat a biztos helyzetben megtartani.

- 17. f2—f3 Fe4—g6
- 18. Fg3—f2 Vc5—e7

A vezérgyalogos tervezett előnyomulására (18. d5—d4) következnek: 19. e3×d4 e5×d4; 20. Bf1—d1! s a gyalogos, a fenyegető Vd2×d8 miatt, elvész.

- 19. Bf1—d1 f7—f6
- 20. b2—b3 Lg6—f7
- 21. Vd2—b2 Bd8—d7
- 22. Bd1—d2 Bf8—d8
- 23. Ba1—d1 Ff7—e5
- 24. Fe2—d3

Világos fenyeget, Fd3—c2—b3 után a vezérral a2-ről négyszeresen támadni a sötét vezérgyalogost s esetleges e3—c4-el azt végérvényesen meg is nyerni. Sötét következő erőszkolt támadást kísérelte szintén balul üt ki.

- 24. c5—e4
- 25. f3×e4 Fe6—g4
- 26. e4×d5! Fg4×d1
- 27. Bd2×d1 Hc6—e5
- 28. c3—c4

Világosnak kettő gyalogosa van a minőségvesztés ellenében.

- 28. b7—b5

Ez a lépés sem ment már, a játszma veszve van.

- 29. Fd3—e2 b5×c4
- 30. b3×c4 Bd7—b7
- 31. Vb2—d4 Ve7—a3
- 32. d5—d6 Bb7—b2
- 33. Fe2—f1 Bb2—c2
- 34. Ff2—g3 Va3—a5
- 35. Vd4—e4 Bc2×a2
- 36. c4—c5 Ba2—a1
- 37. Ve4—d5 H Kg8—f8
- 38. Bd1×a1 Va5×a1
- 39. c5—c6 sötét föladta.

SAKKHIREK

A liverpooli husvétii versenyen rovatvezetőnkön kívül **Mieses, Sir G. Thomas, Yates** és **Blake** játszanak, számitanak még **Wahltnak, Spencer, Price** és **Mackenzie** részvételére.

A Margate versenyen Rétim kívül **Grünfeld** és **Aljechinra** számit a rendezőség.

A Hastingsi »boy« verseny egész Anglia ifjuságát izgalomba hozta s biztos remény van ahhoz, hogy a sakk is helyét talál a jövőben a szokásos évenkénti ifjusági vetélykedések párharcában.

JUST R. T. szövetáruház
Subotica, Városház épület.

Megérkeztek a legújabb divatu **ANGOL TAVASZI szezonszövetek.**
Nagy választék. Olcsó árak.

Szerkesztői üzenetek

T. Béláné, Vellki, Kikinda Szivesen konstatáljuk, hogy a március 7-iki kikindai purimbárlól irt tudósításunk nem volt teljes, mert a megemlítettiken kívül még több igen csinos jelmez is volt, s látatlanban elhisszük, hogy egy a Maharadzsa, mint a Pipacs és a Kártyavetőnő csillagai voltak a bálnak s olyan izléses volt a jelmezük, ami feltűnést keltett a szép jelmezeknek abban a kétségtelenül nagy számában is, ami a kikindai purimbálat a szezon ugynevezett legsikerültebb mulatságává avatta. Új és kizárólag referátát csak azért nem adhatunk e bárlól, amelyet mi kétségkívül igen jelentős eseménynek tartunk, mert azóta ennél már jelentősebb. — ha nem is bálak — de események történtek, talán nem éppen Kikindán, hanem a nagy világban s alig hisszük, hogy nagyon sokan sérelmeznék azt, hogy a kikindai bálitudósító, aki vagy túlságosan öreg, s nem tudja már méltányolni a szép jelmezeket, vagy nagyon fiatal, s így érthetően elfogult valaki javára, ebben a bál tudósításban nem volt a legpontosabb.

V. János, Telecska. A vasutigazgatóság tudomására hoztuk az ön panaszát. Hihetőleg intézkednek majd az ellen, hogy az állomási előjáró azzal bünteti a neki nem tetsző utast, hogy nem ad ki jegyet a számára. Az igazgatóságot megkértük, hogy a panasz elintézéséről bennünket is értesítsen.

Sz. A., Senta. Versej nagyon gyöngék és primitívek. Ne küldje be a többit.

»Grafológus«. Közölhetetlen. Hagyja abba az írást.

B. G., Subotica. Nem üti meg a mértéket. Egyelőre csak olvasson

P. Margit, Zagreb. Bega Tamás Veliki-Becskereken él.

P. Sándor, Beli Monastir. Eszperanto nyelvűnt és a La Verda Standardo című eszperanto lapot Budapestén Kóky Lajos Károlynál rendelheti meg.

L-r-né, K. Magda, Subotica. Megkaptuk. Köszönjük Felhasználtuk.

Vasárnap este. — Lesz-e elég? — Sok az eszmik, kevés a szendvics — Mari néni alszik nem közölhetők.

V. R., Vrbasz. Utána fogunk járni és szövésszük a panaszukat, ha azok megfelelnek a valóságnak.

S. M., Karlsdorf. A könyv megrendelhető Subotican az Athenaeum könyvterjesztő-vállalatnál, Kral Alexander-ul. 5.

Orvos-munkatársunk üzenetei

—gel —al. 1. Az új **Wassermann-féle** vérvizsgálat az aktív tuberkulotikus megbetegedéseket lesz hivatva idejében megállapítani a beteg — véréből. Az új felfedezés előreláthatólag mérőledekkel viszi előre az emberiséget a tuberkulózis elleni küzdelemben. 2. A nősilés előtti orvosi vizsgálatot nemcsak a nemibetegségekre, hanem a tuberkulotikus megbetegedésre gyanus esetekben is haladéktalanul meg kell ejteni.

Fogadás, Vel.-Bečkerok. 1. A chinakéreg őshazája Délamerika, Bolívia, Peru és Columbia. A néha két méter vastag és harminc méter magas fák ágainak kérge vagy öt százalék chinint tartalmaz. A chinint már háromszáz évvel ezelőtt is adták hideglelés ellen. 2. A **cocain** a Peru, Bolívia és Jáva szigetén található kóka-bokrok leveleiből állítható elő. A perui benschülöttek — már a gyerekek is — szenvedélyes cocain-rágók (különösen megerőltető munkák, gyaloglások alatt rágják a kóka-leveleket.) A kis cocain adagok izgatólag hatnak az agyra és az izmokra és ugyanakkor kellemesen zsongítólag hatnak az érző-idegekre. Ma a cocaint kizárólag kémiai gyárakban állítják elő.

U. 24. Milyen különös véletlen, hogy ezen a héten egyszerre három levelet is kaptam, csaknem szóról-szóra megegyező tartalommal: mit kell tenni a leküzdhetőnek látszó onánia ellen. (A levelek írói 24—34 évesek, köztük egy már három év óta nős.) Mindenekelőtt is tudnia kell, hogy az onánia korántsem olyan veszélyes, mint azt a »népszerű« orvosi művek feltűntetik. Ellenben gyilkol, rombol és főként butít az a tudat, hogy az illető meg nem engedett merényletet követ el szervezete ellen. Ha figyelembe

vesszük, hogy az onánia kizárólag sexuales neurastheniában szenvedő egyének betegsége, akkor megértjük, hogy miért élnek ezek az emberek örökös rejtlegésben, hogy hátgerincorvadást vagy elmebetegséget kapnak. Azt hisszük, teljesen elegendő lesz, ha kijelentjük, hogy az ilyen erőteljes, javakorabeli emberek onániája az egészségre teljesen ártalmatlan. Míg a serdülő ifjaknál ártalmára lehet a dolog a zsenge szervezet fejlődésére, addig a maga esetében teljesen veszélytelen valami és éppen ez a megnyugtató kijelentés elegendő legyen ahhoz, hogy végképp leszokjék róla. (Köztudomású, hogy csak a tiltott, titokzatosan veszélyes valami esik jól.) Vegye tehát elő a jobb írását és még idejében hagyja abba a szenvedélyét. Mindenesetre egy orvosi hidegvizkúra és testedzés is csak hasznára válhatnak.

Töprengő. 1. Az előbbi üzenet magának is szól. 2. Olvassa el **Stekel** könyvét: **Onania und Homosexualität** (Verlag von Urban & Schwarzenberg, Wien).

Fabi. A két betegség sokszor egy időben lép fel. Mindenesetre vesse alá magát újabb laboratóriumi vizsgálatoknak.

B. Gy. A mai üzenetek között megtalálja a maga levelére is a választ.

M. J.-né. Szivesen válaszolunk, ha a leveléhez válaszbélyeget mellékel. Tintával írjon

»Mester«. A suszter maradjon meg a kaptafánál. Ne akarja az orvosi könyvekben olvasott betegségeket önönmagára huzni.

B.-né Nincs igaza. Ha orvosa a buza-valuta szerint számította volna a honoráriumot, akkor ennek az összegnek a négyszerese jött volna ki. Szerencséjére nem jött erre az ideára.

U. A., postafiók. A homosexualitás sohasem születési hiba, hanem mindig azzá nevelődik az arra alkalmas, hajlamos médium: a gyenge idegrendszerű, exaltált, különc, rosszul nevelt ifjú. Minden esetben a rossz társaság (a »barát«) fertőz. Igyekeztek kinyomozni, hogy miféle társaságba jár a fiu. Talán a leghelyesebb volna, ha külföldre küldeték, de semmi esetre se zárt intézetbe

V. S. Betegségélyző ügyekkel nem foglalkozunk.

S. E., Padina. Mindenesetre alapos orvosi vizsgálatra van szüksége. Részletes leírása után azonban már előre is megállapíthatjuk, hogy a fájdalmakat az u. n. »ludtal« okozza. Ebben az esetben pedig csak ügyes, betétes ortopéd-cipő csillapítja a járásnál és állásnál fellépő fájdalmait.

L. E., Noskovci — B. B., Palánka — L. S.-né, V.-Kikinda — V. József, Beograd. Levélben válaszoltunk

Friss fényképészeti cikkek

Hautf, Agia, Verax, Mimosa, N. P. S. Satrap
Cellulox stb. érkeztek és

szakfényképezésnek eredeti gyári áron kaphatók

Tenner optikus-nál

Subotica, Kr. Aleksandrova u. 11

Vidéki rendeléseket azonnal, jól csomagolva pontosan intézzük el 5928

REINER LAJOS

FAKERESKEDŐ NOVISAD

LAZA KOSTICA UL. 3.
Telefon: Iroda 188. — Telep 291.
Sürgönycim: „FORESTA.“

Fatelep a Strand mellett. Nagy rektár mindenféle épület és deszka anyagokban. Nagy készletek prima fichta asztalos deszka, minden méretben.

Ugyanott egy faszakmában jártas könyvelő és német magyar levelező felvételt.

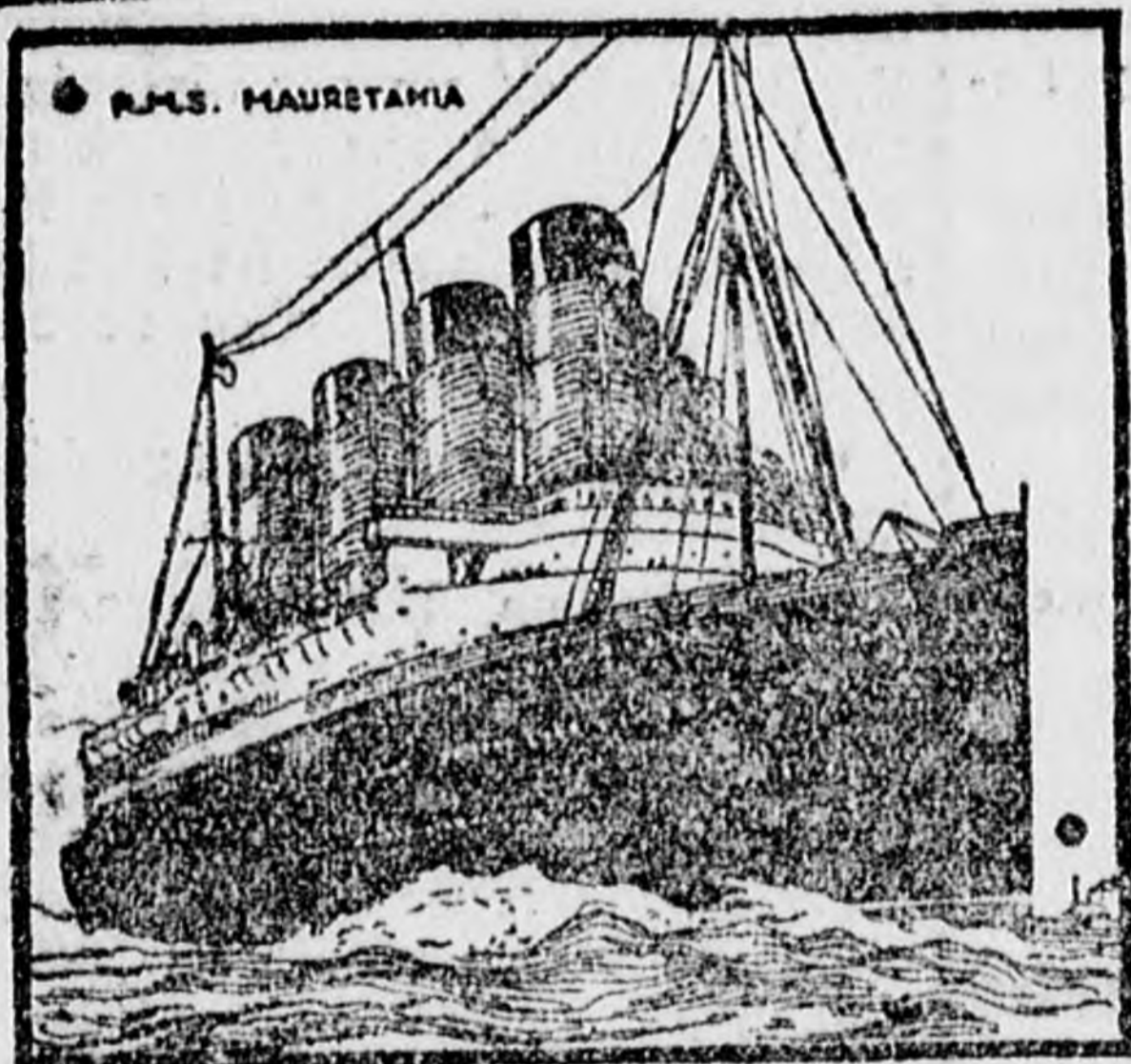
ELADÓ HÁZTELKEK BEOGRADBAN!



Generalna Filijala Za Vojvodinu
Prve Srpske Zemljoradničke Banke
Vel. Bečkerek, Petrogradska ul. 13.
Telefon 109.

Parcellázza és eladja

a Banjicai dombon (Banjičko brdo) levő hirtokát. A parcellák Ófelsége nyári laka és a nőorvosok szanatóriumának közvetlen közelében vannak. Legolcsóbb árak és legkedvezőbb fizetési feltételek. Felvilágosítással a legnagyobb készséggel szolgál a fenti bank.



CUNARD LINE

A világ leggyorsabb hajói rendes személy- teher és gyorshajóközlekedés

Hamburg- és Cherbourgól Amerikába és Canadába

4 kémény 3 és fél nap
Harmadosztályú utasok részére külön fülkék állnak rendelkezésre. Utasokat tapasztalt hivatalnok kíséri a kikötőig, ki minden tekintetben segítségükre van.

Mindenemű bővebb felvilágosítást nyújt:

Cunard Line jugoszlaviai vezérképviselése

Jugoszlavenska Banka d. d. Zagreb B Cesta 33.
Telefon 24-65. — Sürgőncim: „CUNARD“ Zagreb

Modern ház üzlettel vagy üzlet nélkül eladó.

Lakás mely áll 3 szobából és mellékhelyiségekből azonnal átvehető **Palmotičeva ulica 10 szám**
Ugyanott egy fűszerkereskedés és új gyermek vaságy eladó. 1879

SZÓDÁSÜVEGEK, SZÉNSAV és ÉLESZTŐ LEGJUTÁNYOSABB ÁRBAN

SCHOSSBERGER GYULÁNÁL
NOVISAD, FUTOŠKI PUT 13.

Rejtvény.

Múlt vasárnapi számban közölt rejtvény megjéjtés:



Magyar acél.

Helyesen fejték meg 38-an. Akönyvjutalmat elnyerték: 1. Szabados Magda Palics, 2. Petkovics Rózsika Subotica, 3. Bing Sándor Osijek.

A helyesen megfejtők között érdekes könyveket sorsolunk ki.

A könyvjutalom te üldéséhez 4 dinár portó be kell fizetniük.

Sürgőncim: Jutešif, Novisad. Telefon: 403.

Schiff Ábrahám

Futoški put 4. NOVISAD Futoški put 4.
Gyár: a kamenici uti átjárónál.

ZSÁK PONYVA ZSINEG
nagykereskedés

ZSÁK és PONYVAKIKÉSZÍTŐ
és varrótelep.

Fiókok: Beograd, Kraljevića Marka ulica 7.
Wien, Blindengasse 46/a.
Budapest, Vilmos császár ut 33.

Gyár: Budapest, Daróczy ut.

Külön ponyva és zsákkölcsönző osztály.
Használt zsákok vétele és eladása!

Eladó

üzemmegnagyobbítás miatt:

Két drb. Boulér gőzkazán, mindegyik 20 m² tüzelülettel, 4 légkönyomással, az összes durva és finom armatúrával.

Egy drb. gőzgép, üzemben látható, 60 lóerős lendítőkerékkel és járcsával.

Egy drb. használt állapotban levő, teljesen komplett új szeszifinomító készülék, 150 l. óránkénti teljesítő képességgel, németországi gyártmány, acéllemezből condensator defleg motorral.

Egy drb. Siemens-Schuckert generator 430-500 Amper teljesítménnyel, alig használva.

J. F. Scheteska, Beograd.

ELADÓ

3 darab Cornwall 100 m² tüzelületű, 1 drb. Tischbein-féle 49 m² tüzelületű 10 atm. gőzkazán 200 HP Brünni 410 gőzgép 220 voltos egyenáramu generátorral kapcsolva 40 HP stabil Hock gőzgép magas és alacsony kondenzációs, Víz tisztító, szűrő és légtitő berendezés. 220 Voltos egyenáramu elektromotorok és dinamók 50 HP 3100 Volt 15 Amp. forgó áramu elektromotor 2-3^a Garveus szivattyúk 3000 és 5000 kgr. hordképességű futódaru, 50^a transzmissiók. Jéggyártó éshűtő berendezések, fa és vas rezervoárok 0.5 m³-től 20 m³-ig. Forrcsővek 100-200 m/m-ig nagyobb mennyiségben. Gőzszelepek. Vízolattyúk. Tartalék hengerek hengerezékekhez. Pick-féle szabadalmazott szellőztető gyáriablak vasa árok. Transzport csigák (Schnecken) 2 drb. masszív cilinderek szita T gerendák 1-től 10 mtr. darabokban 200-400 m/m-ig. Magán áró Máv. gyártm. 6-os és 8-as cséplőgarnitúra 5 HP állógőzgép kazánal. 35 HP Diesel motor. 100 m/m Centrifugal, 250 mm Rotációs szivattyú, Zenith karburátorok. Új és keveset használt eredeti Wolfner-féle gépszijak 130-200 m/m-ig. — Dupla szijak 180-300 m/m-ig.

Petráss László Vel. Bečkerek

Riz. Erig. (Aradaczi) ul. 2218.

Uj vendéglő megnyitás!

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a volt Landovics ugynvezett

„Bácska“ vendéglőt átvettük és azt e hó 21-én teljesen ujonnan berendezve, a legkényesebb izlésnek megfelelően megnyitjuk.

A legfőbb törekvésünk oda irányul, hogy ugy a legjobb ételek és italok, ugyszintén pontos kiszolgálásban részesüljön a n. é. közönség.

Abonenseknek külön nagy árengedmény.

Minden este tambura zenekar.
A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérik
Stipan Palotás és Társa
vendéglősök. 1819

MÉRLEGGYÁR

(SEBESTYÉN és SZENES)
SUBOTICA,

SENANSKI PUT 23 TELEFON 72 és 640

Szállítunk minden nagyságban TIZEDES, SZÁZADOS és KÖRTÉS MÉRLEGEKET, valamint FA-, HOSSZ-MÉRTÉKEKET (MÉTERT). — Megrendelésre készítünk SZEKER és BAROMMÉRLEGEKET. JAVÍTÁSOKAT soron kívül pontosan eszközlünk és hitelesítjük.

Rajjai cementgyár

Képviseli Suboticán 1969

KARSAI BERTALAN

Ajáni vagonkételekben is bármely állomásra jutányos napi áron kitűnő

portlandcementet

Cim: BERTALAN KARSAI SUBOTICA.

Üzembeszüntetés miatt ELADÓ

egy 2 vaggont teljesítő komplett malom berendezés, mely áll 5 drb, dupla Ganz hengersizék, 2 42" kőjárat, 1 drb. „Reform“ dara és derce tisztító, 2 drb. „Tarár“ 3 drb. Triör No. 3., 1 drb. „Rentabel“ No. 3., 1 drb. „Stanherer“. Ezen gépekhez az összes felvonók, közlőművek, elő- és liszt cilinderek sziták, szijjazat, szóval komplett üzemben, egészben vagy részletekben is, továbbá 2 drb. alulcsapos vízi kerék 5500×2300 mm. vaskerék. Valamint a malom épület 44 méter hosszú, 11 méter széles, 16 méter magas 4 emeletre beosztva.

Kerések megvételre

1 drb. 200 HP Dizel motort és 1 drb. 150 K Wattos forgóáramu 3000 Volt. Generátort. Értekezni lehet tulajdonossal
KULIK PÁL BELACRKVA.

Tégla- és cserépezető mestert

ki a „Rost“-rendszerű felülhuzatos körkemence tüze esében teljesen jártas és több évi gyakorlattal bir — azonnali belépésre keres

Bata és Zsámboki Stara-Kanizsa

ADÓMENTES BENZIN

A HIREZ

„SHELL“

védjeggyel szállított igényjogosultaknak az adótörvény értelmében igen előnyös feltételek mellett, a cáprag-i (Horvátország) telepről az

Anglo-Jugoslavensko Petrolejsko

petroleum és olajtermékek áramító és kereskedelmi részvény társaság

ZAGREB, STROSSMAYEROVA 6/II.
INTERURBAN TELEFON: 27.

KÉPVISELETEK:

Subotica és környéke részére: — **TRAFIKANT GÁBOR**
Cara Lazara ulica 18. — Telefon 4-65.
Novisad és környéke részére: **ČELIKOVIĆ TESTVÉREK** Novisad
Železnička ulica 2. — Telefon 1-13.



Bremen — New York

Közvetlen összeköttetés gyönyörűen berendezett kormányhajókon. A kényelem, tisztaság és a kitűnő ellátás felülmúlhatatlan. Gyors és biztos járatu hajók.

„George Washington“ „Amerika“
„President Roosevelt“ „President Harding“

Kérjen utbaigazítást és a 153 sz. vitorlajegyzéket.

UNITED STATES LINES

Jugosláviai vezérképviselőt:
Beograd a Beogradska Zadruga palotájában

Első Sombori Kocsigyár

Készít:

mindenféle új hintókat, vadász- és hajtókocsikat a legjutányosabb árban

Vállal:

mindenféle hintó-javitást, legjobb munka, mérsékelt árak mellett

Saját kárpitos műhely

készít és javít matracokat, saislöngöket és bőrgarnitúrákat.

Kubikos talicskák

téglagyári és egyéb tragacsok, vasalt és vasalatlan állapotban.

Kész hintók állandóan raktáron.

Elvünk: elsőrendű munka, mérsékelt árak!

Telefon: 19.

BUTONIA D. D.

Tvornica Dugmeta, Rožnih i Metalnih Proizvoda

Telefon 12-93 **ZAGREB** Horvačanska Cesta 29

Készít: gombokat, fésüket, cigarettaszípkákat, lószerszámokat, butorvasalásokat, beretváló készülékeket.

Elvállal: fémöntést, nikkelezést, rezeztést, forrasztást, sajtolást, huzagolást, stancolást és esztergályozást.

Vesz: ócskafémet, packfungot és rezet.



DIONIČARSKO DRUŠTVO U ZAGREBU

PRERADOVIČEVA 4

Fontos iparosoknak és gazdáknak!

Kérjen felvilágosításokat és árajánlatokat!

Nagy megtakarítás benzinnél

a monopol-illeték megfizetése nélkül.

Benzin raktár

Vrapčeban

— Zagreb mellett. —

I-a kétszer tisztított petroleum.

Gázolaj.

Mindenfajta amerikai **ásványolaj és hengerolaj.**

Auto-olajak.

Tavotzsirok és paraffin

a legmérsékeltébb napi árban.

1867

Oxygen

Mütrágya,

Kékítő 98/99 0/0-os

Gépolajok

Tavotta-zsir

Nyersolaj

Padlóolaj

I.-a koks

I.-a faszén

Kocsikenőcs

sárga és fekete

Benzin

Petróleum

Hoffmann-féle

Rizskeményítő 1778

Paraffin gyertya

Kátrány fedőlemez

Ia. kovácszén

legelőnyösebb napi

árban beszerezhető:

Gombos Imre, Sombor

Sv. Rokova ulica 21.

Telefon 186.

Állandó nagy raktár!

Kérjen árajánlatot.

A valódi párisi

LION-NOIR

cipő-crème
újából kapható

Kaufmann

Hermann

bőrkereskedésében

1368 **Subotica**



HAMBURG-AMERIKAI VONAL

Együttes szolgálat az

UNITED AMERICAN LINES INC

amerikai gőzhajózási vállalattal

Jugosláviai vezérképviselőt

I. G. DRAŠKOVIĆ, ZAGREB

Utasok szállítása I—III. osztályu kabinokban a leggyorsabb és legmodernebb háromcsavaros gőzhajókkal. Közvetlen vonal **Hamburg-New-York**

HAMBURG—AMERIKAI VONAL

utasok szállítása a leggyorsabb postagőzhajókkal

DÉLAMERIKÁBA

Felvilágosítással szolgál

I. G. DRAŠKOVIĆ, ZAGREB

KIVÁNDORLÁSI IRODA

Cesta „B“ 3 sz. (az államvasuti pályaudvar zelében) vagy a következő képvisletek:

BEOGRAD: Drav K. Petrović, Bačkanska ul. 25. — **LJUBLJANA:** Simon Kmetec Kolodvorska ul. 26. — **BITOLJ:** Gjorgje I. Dimitrijević & Co. Boulevard Kraija Aleksandra 187. — **GRUS:** (Dalmacia) Ivo Lovričević.

Az utasokat a társulat alkalmazottja kíséri.

ТРАЖИМО КОМПАЊОНА

к нашој парној пилану, која постоји 14 год.

РЕРИГ И ВОЛ

власници парне пилане Новиврбас (Бачка.)

Wir suchen

einen **Kompagnon**

zu unserem seit 14 Jahren bestehenden

Dampfsägewerk

ROHRIG & WOHL

Dampfsägewerk-Besitzer

Novi-Urvas.

Társat keresünk

gőzfűrészünkhöz, mely 14 év óta fenáll

Röhrig és Wohl

gőzfűrész tulajdonosok, Novi Vrvas.

Veszek minden mennyiségben használt

JUGOSZLÁV POSTABÉLYEGEKET

Fizetek 30%-ot az 5, 10, 15 és 60 parásért, a büntető portóért és az átnyomott 30 D-ért, 20%-ot az átnyomott 1, 8, 20 D és az új 5, 8, 20, 30 D-os kislaku bélyegekért, 15%-ot a 10, 20 parás és 10 D-ért, 10%-ot a 75 parás és sárga 1, 2 és 5 D-ért, a barna 1 D-ért, a 25 és 50 parásért 100 darabonként 1 dinárt.

Deutsch Károly Stara-Kanjiža

PEROLIN

gyári áron kapható

LANDAUER

(volt Lackner) drogeria Subotica

Weitzenfeld és Társa

Subotica

Iroda: Városi bérpalota. — Telep: Sentaipat
Távíratcim: KENDERIPAR.
Telefon 190. Alapítva 1902.

PONYVA

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS.

AJÁNL:

Lópokrókat, tűzoltó és kerti tömlőket, új lisztes, gabonás, gyapju, toll, komló és szalmazsákokat, madrac és roletta szöveteket jutából és lenből, mindennemű házivásznat.
Zsineg, kötél és hevederek.

MIRKO STEINER i SINOV

fanagykereskedők

NOVISAD, Željeznička ulica 19.

Ajánlanak: Erdélyi fichtát, faragott épülettát, zárleccet, léccet, gőzölt bükkfát, zsindelet

TÜZIFAC

vagontételekben mérsékelt napiáron. Telefon 360

Szöllő karót

tölgyfából hasítva

puhafát

köszenet

bükkfaszenet

szállít azonnal, vagy minden vasuti, vagy vizállomásra kedvező feltételek mellett: 1887

Braća Krajačević

fa- és szénagytelepe

Telefon: 165.

Novi Sad.

SZAKÜZLET

Butorszövetek, plüssök, szövetek, függöny- és ágybetétgrádli, lószőr, afrik, butorugók továbbá mindennemű kárpitoskellékek nagy választékban eredeti gyári áron

J. OMERZO i DRUG ZARREB

Petrinjska ul. 3. az udvarban. Telefon 21-83.

Nagyban.

Kicsinyben. 1786

Köris- gömb- és hasáb-

TÜZIFA

2 éves száraz teljesen egészséges
vagontételekben franco vagon
Subotica

13.500 kor.-ért kapható

COMMERCIA D. D.-nél

SUBOTICA

ELADÓ HÁZ

jólmenő korcsmával, mészárszékekkel,
és üzlethelyiséggel. — Bővebbet
KRAUSZ HERMANNÉ PADINA,
(Bánát.) 1788

ALKALMI VÉTEL!

Dus választéku raktáram és mérsékelt árak minden versenyt kizár!

Mosó áru:

Angol zephir, Reid zephir, Sport ruhavásznak minden színben. Garantált jó mosható Cretonok, Batistok, valódi schweici és francia Grenadin, Ettamin, Panama, Eponge Gabarden és mosóvászon.

Férfi szövetek

nagyválasztékban öltöny szmoking, zsaket, nadrág frakk, raglan és átmeneti kabátokra.

Női szövetek a legmodernebb színekben

női szövet, trikot, gabardin 100, 120, 130 és 150 cm. szélességben. Coverco, Marocen szövet, Kamgarn, Antilop, Chevioth, Velou de lain, gyapju Crep és gyapju delain. Szerzs szövetek 100 és 130 cm. széles, a legmodernebb színes és deszinált „BAJADERE“ szövet utcai és házi ruháknak továbbá mindennemű férfi szövet.

Párisi ujdonságok!

ALKALMI VÉTEL!

Selyem áru:

Charmöz, Crep marokén, Crep Georgett, Kemál paša marokén, Török Crep de Chin, Török Crep Georgett, — Crep banjo, Crep Floris, Feill de franc, Saten de Chin Crep Ida, Crep voal, Poult de soi, Eponge, Süra, Kaschmir és fél-selyem — minden divat-szinben.

Podić Rosta

divatárúkereskedése

Sombor

Kraljević Djordje ulica 3.

aszerb templommal szemben. Telefon 342

Legfinomabb cérna-vásznak, Schroll-féle sifonok ágyneműkre és női fehérneműkre

Legujabb japán tarka nyers és Ponge selyem.

VILÁG UJDONSÁG!

Párisi ujdonságok!



Elsőrendű makói dughagyma kapható az Subotica



EMERIK MANDL CÉGNÉL BEOGRAD — POSTAFIÓK 104.

Sürgönycim: MANDL BEOGRAD.

Sürgönycim: MANDL BEOGRAD. 1915

Két műszaki kereskedő segéd

április 1. vagy 15-iki belépésre felvétetik. Fiatalabb rend- és munkakedvelő egyének adják be ajánlatukat eddigi működésük, nyelv- ismeretük és fizetési igényük megjelölésével

Lichtschein Márton és Tsai

mezőgazdasági gépek, motorok, szerszámok, szerszámgépek és műszaki cikkek áruháza céghez
Novi Sad.

KOVINI BANK R. T. FAOSZTÁLYA, KOVIN.

Épületfa; deszka, lécz, zárlecz, gömbfa. Asztalosáru, puha és keményfa. Állandó nagy raktár. — Olcsó árak. Fűrészgyárunk és modern berendezésű fagegymunkáló telepünket legközelebb üzembe helyezük. Mindenféle rendeléseket fűrészelt épületfára, ajtók, ablakok, butorok és különféle tömegcikk gyártására elfogadunk.

A jó üzletmenet

mindig az áru minőségétől függ. Azért tartson üzletében elsőrendű italokat. Kérjen ajánlatot tea-rum, törköly, szilvórium, borovicska, barack-pálinka gyártmányairól. Egy kis (25 literes) rendelés elegendő, hogy nálam állandó vevő legyen.
KOHN IGNÁCZ
bor- és szeszáru nagykereskedése, cognac, törköly és szilvóriumfőzde, Veliki-Becskerek.

ERNYŐÁTHUZÁST

és mindenféle javítást vállal
GEWÜRZ ADOLF
Sombor, Apatinska ulica 11.
Nagy választék kész ernyőkben és mindenféle Klöppl csipkékben és himzéseken.

NAGY LAKÓHAZ

gabonamagtárral, kotárkával és melékliiségekkel;
NAGY GABONAMAGTÁR
tengeriszáritóval, kotárkával és 800 □-öles házhellyel, mindkettő a Bega folyó partján, Bánát egyik legjobb gabonabehásárló helyén
ELADÓ.
Bővebb felvilágosítást nyújt a tulajdonos:
BRAUN MÓR, EÖKA
Vel. Becskerek mellett. 1943

Tűzifa eladás

ab vagon Jankovci (Vinkovci mellett) elsőrendű
csertűzifa
80% hasáb, 20% dorong
nagyban és kicsinyben. — Aki tűzifaszükségletét idejében és olcsón fedezni akarja, forduljon
M. Balling fakereskedőhöz Vinkovci.

25 év óta fennálló malomépítő vállalat keres
segítő társat,
ki megfelelő tőkével

rendelkezik. Ajánlatok a kiadóhivatalban „Régi vállalat” jelígre kéretnek. 1980

ELADÓ

egy villanyerőre berendezett

gyapjufonoda.

Tökéletesen jó és 160 orsóval dolgozik.

Richter Mihály
Apatin 218. 1945

Kárpitos műhelyem

Sava Tekeli u. 36. sz. alól

áthelyeztem

Sokolska ul. 7 sz. alá
Minden e szakmába vágó munkát, valamint javításokat vállalom. 1182

Nagy Gyula kárpitos.

Házasság.

jó környezetből való bármilyen vallású urileány közvetlen hozzátartozóival. Hozomány igénye 20 millió. Teljes című, részletes válaszokat szíveségből Dr. Székely S. ügyvéd ur (Budapest, V., Katona József-utca 26.) továbbít. 1913

180
korona
apritott fa

kivánatra házhoz szállítva

Hasábfá kicsinyben és nagyban

Ajánlok viszonteladóknak I. rendű darabos meszet.

Werber Emil

Paja Kulundžiča ul. 45.

JÉGI

A fogyasztó közönséget, cukrászdákat, mésszoros utakat értesitem, hogy **műjég** egész idényre arkedve mennyeleszközlünk. 1976

Hamburger jéggyár
Villanytelep mellett. Tel. 5-66

Hársfa, deszka és padló

nagyon száraz, minden méretben érkezett

PALOCZ MOR

faüzletébe, Sava Tekelije ulica 10. Berger villanymalommal szemben.

ÜZLETMEGNYITÁS.

A Pančevoi Srpska Banka R. T. faosztálya KOVINBAN megnyílt

ahol mindenféle építéshez és asztalosoknak szükséges faanyag ugy kicsinyben mind nagyban előnyös árak mellett dus választékban kapható. Fatelepünk közvetlenül a vasut állomásból kiágazó sinek mellett fekszik 1285

Nizza

szappanok a legjobbak.

EGY SZERSZÁMLAKATOS

(Schnitt und Stanzenmacher) és egy **BÁDOGOSSEGÉD**

felvétetik.
„IRIS” Fém és Pléháru Ipar Ing. FAITH FERENC Novisad, Temerini kapunál, a csatornán túl. 1878

LEGJOBB MINŐSÉGŰ KORONADUGÓT

SZÁLLIT a
JUGOSLAVENSKA CROWN CORK TVORNICA D. D. SUŠAK 1428

ELEK ISTVÁN

gáz-, víz- és villamos berendezési vállalata
SUBOTICA, I. Skotus Viatora u. 57.

Elvállal jótállás mellett **saját üzemek, erőátvitel** berendezését és minden a szakmába vágó munkákat.

Nagy raktár **villamos berendezési** cikkekben. — Költségvetés díjtalanul.

Jóforgalmu fűszer- csemege üzlet büffé helyiséggel elköltözés miatt azonnal átadó. — Lakás az üzlet mellett van. 1981

Wertheimer Ede Pančevo.

Malomvállalathoz keresek társakat tőkével vagy gépekkel.

Ajánlatokat kérem „Malomvállalat” jelige alatt a kiadóba. 1911

Lapárusító bizományosokat

felvesz a 1935

„VAJDASÁGI MÉHÉSZETI LAPOK”
KIADÓJA STARI BEČEJ, ČARNOJEVIĆEVA U. 16.

KÉT UTAZÓ

lehetőleg fiatal emberek, kik a rőfösdi-vatáru szakmában már tevékenykedtek **KERESTETIK.**

Ajánlatok a fizetési igények és az eddigi tevékenység megjelölésével „2635” jelige alatt „Schmolka” hirdetőbe Novi Sad Futoški put 2 küldendők. 1887

2 vagonos malomhoz keres rendszerető szakképzett

FŐMOLNÁRT

ki magas és félmagas őrlésben valamint síkszita kezelésben teljes jártassággal bir és állandó nyugodt állásra reflektál. Részletes ajánlatok a fizetési igények megjelölésével **Kohán Vince és Fiai hengermalom Subotica, Senčanski put 85.** kéretnek.

50 kapa kelebiai szőlő

(a magyarországi részen) a vasutvonal mentén egy nagy lakóházzal és teljes szőlőfelszereléssel eladó. Esetleg elcserelném a suboticiai határban fekvő szántófölddel. Közelebbi felvilágosítás nyerhető:

Dr. Kellert Benő
ügyvéd ur irodájában
Cara Dušana ulica 6. 1850

Klein Ignátz Senta

Kraj Petar trg 2. Telefon 38.

Cseh és olasz textilárúk nagyban. 2030

Állandó nagy választék vásznak, schiffonok, Damastok és Zephierekben.

Warnsdorfi Zeugek és bélésárúk minden minőségben.

Reichenbergi és Brünni férfi és női szövetek.

ABudapesti Műgyapot és Vattagyár vojvodinai képviselöte és lerakata.

Szabó és paplanvatták állandó raktára.

Legfinomabb fajgalamb csak igazi szakértőknek
 Angolországból leghiresebb, angol golyvás, sport-tenyésztőtől importált, tisztavérű, angol golyvas szülőktől származó utódai, elsőrendű kiállítás példányok, minden színben kaphatók:
M. Povolni
 Belackva, Kr. Petra ul. 78.
 1732

Husvétii tojások és nyulak,
 hollandi Tunkmassa,
 hollandi Cacaomassa
 hollandi cacao vaj
 kapható: **Brummer Gyula** üzletében
 Subotica — a színházzal szemben —

Építészek és építők figyelmébe!

Villanyerőre berendezett asztalos telep.

Az egész ország területére legjutányosabb árban készítünk megrendelések útján, rajzok szerint, épület, portál, üzletberendezéseket, parkettázást és butorokat legmodernebb kivitelben. — Árjánylatokat leggyorsabban eszközölünk.

SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA
 BENE SUDAREVIČ ULICA

„ZORKA”

Első Jugoszláviai Vegyipar R. T.
 SUBOTICA

Allomás: Subotica-Fabrika. Telefon: 3-18.

Gyárt békebeli minőségben, azonnali szállításra a legolcsóbb árak mellett

mütrágyát, kénsavat, akkumulátorsavat, rézgálicot, vasgálicot, glaubersót, kálisót és egyéb vegyszereket.

EGYWATTOS és FÉLWATTOS

„TUNGSRAM” VILLAMOS IZZÓLÁMPÁK

nagyban gyári áron és kicsinyben kaphatók:

„ENERGIA” műszaki és elektrotechnikai vállalatnál Subotica, Aleksandrova ulica 7., I. em.



STROJARSKO PROMETNO D. D.
SILA
 BUCAN, ERŠIŠNIK, HANDL
 TELEFON 22-94 BRZOJANI SILA ZAGREB
ZAGREB
 DRAŠKOVČEVA UL. BR. 11
 POPRAVLJA, MONTIRA, IZRADJUJE I PRODAJE STROJEVE I STROJNE DIJELOVE. — PRODAJA STROJARSKOG MATERIJALA — LEVAONICA ŽELJEZA I KOVINA

VALÓDI SULTÁN pörkölt kávé
 egyedüli beszerzési forrása 1924
Steinfeld Ödön
 fűszernagykereskedő
Sombor
 Telefon 281 szám.
 Kapható 1/8 és 1/4 kgr-os dobozokban.

Elsőrendű vető **bükkönymag**
 kapható TRGOVAČNO PROMETNO D. D. za Vojvodinu Subotica

Fiatal csemegekereskedő segéd és kirakatrendező a szerb, magyar és német nyelvben jártás azonnal vagy április 1-re állást nyerhet elsőrangú csemegekereskedésben. — Ajánlatok a hirdetésben adandók le.

Ujjonnan megjelent
 szépirodalmi művek, ifjúsági iratok, zeneművek gazdasági és ipari (technikai) szakkönyvek
 nagy választékban legalkalmasabban beszerezhetők
HEUMANN MÓR
 könyv- és zeneműkereskedésében Subotica.
 Papíráruk. — Irószerek. — Irodai felszerelések.

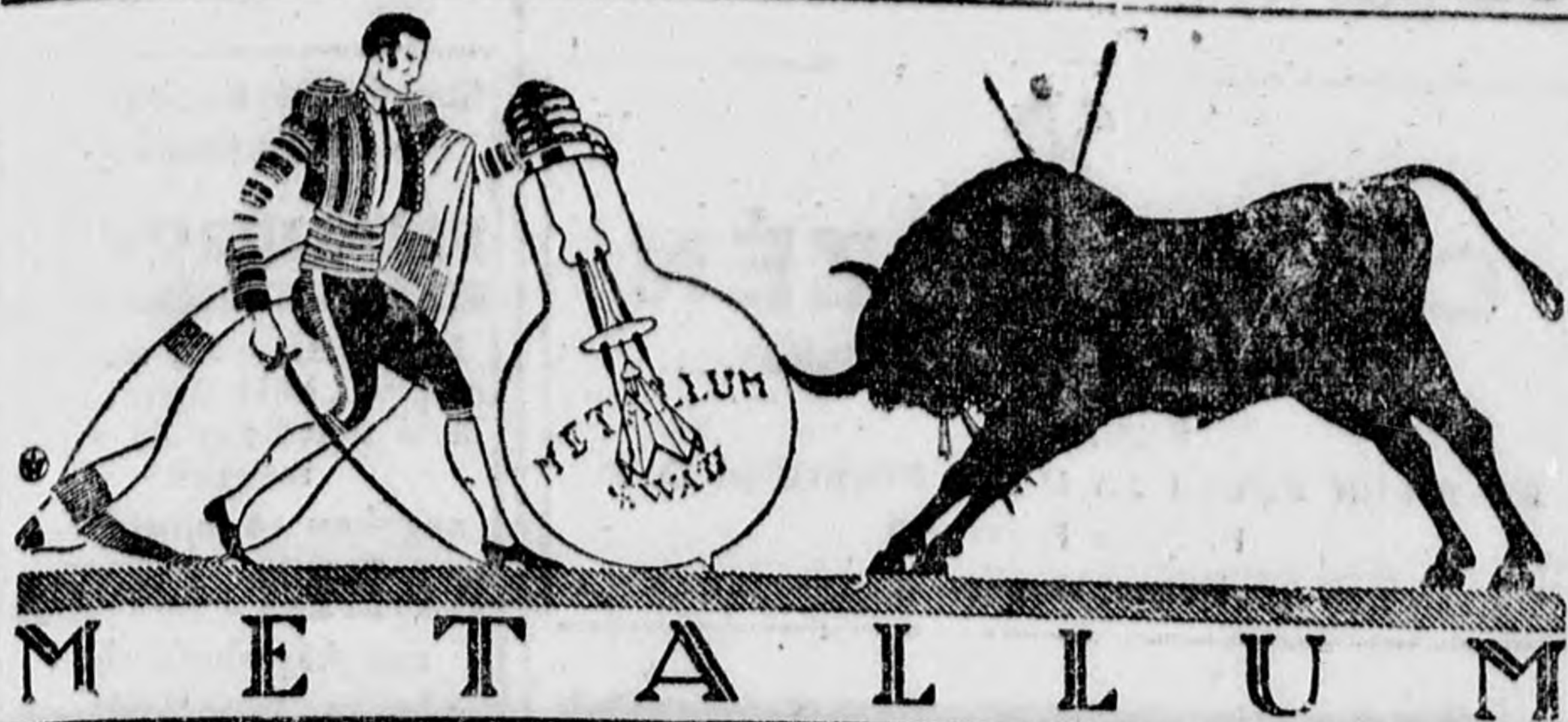
Pancsevón
 a főutcán, a legforgalmasabb helyen **egy üzlethelyiség azonnal kiadó.**
 Az üzlethez, mely modernül van berendezve, lakás tartozik. Ugy az üzletbe, mint a lakásba azonnal be lehet költözni. — Bővebb felvilágosítást nyújt **HACKER KÁROLY PANČEVO.**

Asztalos mesterek és gyárosok figyelmébe!
 Ajánlok sombori raktáramról minden mennyiségű külföldi nemes furnirt: Citrom, virágkőris, madár jávor-szemcsés (Fogelaugenahorn) amerikai dió olasz-jávor, tükör mahagoni, cuba mahagoni, Sappali mahagoni, palisander, ugys. in. e az ezekhez szükséges 3 m/m vastag blindfurnirt is. Szállítható azonnal a megrendelés napján. Ajánlatot szolgál **SPITZER HERMAN, FAKERESKEDŐ**
 tengerentúli furniok és összes butorgyárt. szükséges ke. lékek nagyban eladása **SOMBOR**, Karagorgye ulica broj 8. Vaspályával szemben.
 Telefon 229 és 228. 1230

Tüzmentes pénzszekekrényeket és okmányszekekrényeket
 ujonnan készít és régieket javít
Kirschner Mihály Sombor
 Svein Roka ulica 8.
Állandó nagy raktár! 176

„PALLAS”
 Kizárólagos jogu
 Hirdetési, Reklám és Könyvterjesztő Vállalat
 TELEFON 447.
Subotica, Paja Kujundžića 4.
 Hirdetések és előfizetések felvétele az összes bel- és külföldi lapokra.
Régiségek vétele és eladása. PHILATÉLIA.

Raktáromról azonnal szállíthatok legujabb Amerikai Deer rendszerű **NÉGYZETÜLTETŐKET**, továbbá 4, 6 és 8 HP lóerős **gőz- és szivógázgarniturákat**, valamint az összes mezőgazdasági talajszközöket
RODER REZSŐ SOMBOR



Eredeti husvétii ajándékok csak a
„LYO” parfümök
„LYO” kozmetikai cikkek.

Szétküldi:
„LYO”
 finom kozmetikai és gyógyszerészeti r. t.
 ZAGREB, Nadbiskupski 3.

„Koh-I-Nor“ „Mephisto“
HARDTMUTH-IRÓNOK

továbbá mindennemű
HARDTMUTH-KÉSZITMÉNY
 eredeti napi GYÁRI ÁRON ab zagrebi raktár kapható
 „PAPIEROS“

papir- és írószernagykereskedés
NUNČIĆ, FÜRST & Cie
 L. & C. HARDTMATH BUDWEIS
 a „Koh-i-noor“ iróngyár S. H. S. királtságbeli
 vezérképviselése
Zagreb

Berislavičeva ul. 16. Táviratcim Kohinoor.

„JE-KA“
TEA

a legjobb,
 legfinomabb,
 legolcsóbb.

Kérjen mindenütt „JE-KA“ teát!

A legfinomabb
„JE-KA“
 csokoládét és csokoládékülön-
 legességeket gyártja csakis a

Confiserie „JE-KA“ Zagreb
 csokoládé-
 és csokoládékülönlegességek gyára.

Kérjen mindenütt „JE-KA“ deser-
 tet!

1054

LEGJOBB
 FÉMTISZTÍTÓ
„Sidel”
 VEGYÉSZETI
 KÉSZITMÉNYEK
 GYÁRA
ZAGREB
 TELEFON 23-65. PALMOTIČEVA 52.
 UTÁNZATOKTÓL
 OVAKODJUNK

Modern
szobafestést
és mázolás
 elvállal
 Nagyhegyesi Sándor
 festő és mázó
 V. Bajski put 18.

BOGNÁROK!
Köris rönk
Szil rönk
Akác rönk
 valamint feldolgozásra
 alkalmas
Köris hasáb
 kapható
„Kaloria”
 Subotica.
 Sečanski put 19.

Rézvitriol 98/99%
KÉN
I-a MAJUNGA RAFFIA
 vagonszámra és kisebb tételekben is kapható
Jugoslavija Prometno D. D.
 Zagreb, Gajeva ulica 10. 2010
 Telefon: 9-41 Táviratcim: JUGOPROMET

Jindrich-féle függőleges kövidaráló
 malmok, Hoffherr és Schrantz-féle
 mezőgazdasági gépek, Eberhardt-féle
 vaddisznójegyű egyes és kettős ekék,
 stajer rudvas, abroncsvas, gömbölyű
 beszemer acél, Winter-tengelyek és
 vaslemezek minden méretben
 állandóan raktáron vannak

Guba József
 vas, szerszám és mezőgazdasági
 gépkereskedésében
Bačka-Topola

179

GIPSZ

építő célokra és téglagyárak számára, ce-
 ment, samota, téglák és egyéb építő any-
 gokat szállít

„GRADIVO”

Keresk. Társ. ZAGREB, Bogovičeva ul. 3.
 Telefon 5-55. — Sürgőnycim: „GRADIVO”

FÜZŐK

legujabb szabásu halcsontos, —
 ha csont nélküli gumival és be-
 bujósítók, melltartó gyomor-
 szorító

Haskötők

orvosok által legjobban elis-
 mert és ajánlott szabás szerint
 készítik. Vidékre slusz és csipő
 méret beküldése után

VIRÁG LEONTIN
 Kralj Alexander ul. 11. Nemzetivel szemben

APNEUS MICHELIN CABLÉ

UTÓ TÖMÖRGUMMI **MICHELIN** MINDEN **NAGYSÁGBAN**
 TEHERAUTÓK **R. JURZA ZAGREB,** NIKOLIČEVA **RAKTÁRON**
 RÉSZÉRE **ULICA 9.** **AUTÓKELLÉKEK**

Telefon: 27-80. Táviratcim: GUMMIJURZA ZAGREB

NATALIA CREM
NATALIA SZAPPAN
NATALIA PUDER
BIBIANA kézfinomító
 legjobb szépítő szerek a világon
 Készítője

Joanovics Sima
 gyógyszerész és illatszerész
 Debeljača. 623

A T. KÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE!
 Eredeti angol szövetekből a legújabb
tavaszi ujdonságok
 mintái megérkeztek
MÁNDIĆ PÁL
 férfi szabó üzletében, Bene Szudarević ul. 34.
 Versenyen kívüli árak a legnagyobb cégekkel
 szemben is. 1864

CSEPLŐSZÉN

alkalmas cséplőgarnitúrákhoz.

Kapható:

Promeinl Zavod za Ugalj Promeinl D. D.
 Filijala Novisad
 Dunavska ulica 2.

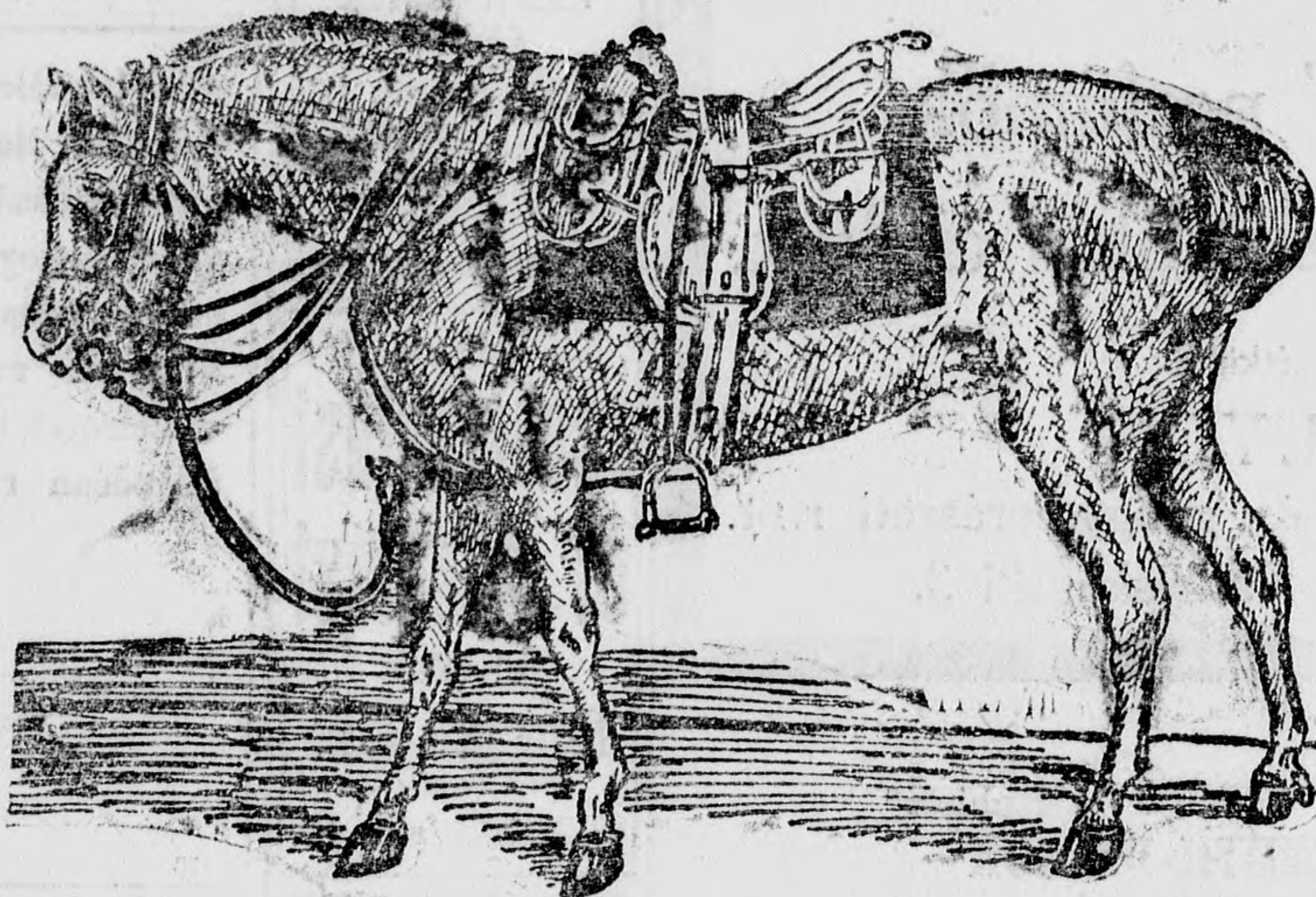
Obendorfi és Kwodlinburgi
 valódi német faj-

répamagvak

Lucernamagvak, muhar-
 magvak, búkkönymagvak,
 kerti vetemény és virág-
 magvak

nagyban és kicsinyben
KLEIN GÉZA
 nagykereskedésben
 Subotica, Bene Szudarevi-
 čeva ulica. 1552

KATONAI és RENDŐRSÉGI NYERGEK



felszereléssel kaphatók minden mennyiségben
FRANJO SABO SEDLAR SUBOTICA,
 SAVA TEKELI UL. 4.

MÉSZ

hőfehér állandóan
 vagonkételekben.
 Kovácsszén, faszén,
 kátrány, kátránypapír
 cement, budaiföld,
 festék, firnisz
 legolcsóbb áron
 nagyban és kicsinyben
 kapható:

D. JENE
 Subotica

Skadarska ulica 4.
 (zöldfa koresma mellett
 levő utca.) 1281

Fával égetett, kőmentes
ÉPÍTŐ MÉSZ
 hercegnői kőből égetett dara-
 bos mész, beőcni portland ce-
 ment, száraz vellazott faszén,
 vagonkételekben és kicsinyben.
 Fagazda csomagolva is kapható
Révai Adolf, Subotica
 Terezijska ulica 1. Telefon 551.

**Villanytelep
 olesón eladó.**

Dinamo, kapcsoló-
 tábla és kb. 3 kilomé-
 ter fővezeték, továbbá
 1 dynamo 70 amperes
 és 1 dynamo 10
 amperes

Dr. GJURIĆ MIKLÓS
 VRŠAC 1871

A telep Kudričon
 tekinthető meg.

Kereskedők figyelmébe!

Husvétli ünnepekre kitérő
 misőségű
tojásfesték
 minden színben kapható
 1000 levél ára Din. 370.—
 Vojvodina R.-T. Novisad,
 Dunavska ulica 22.

SOMBOR LÁTVÁNYOSSÁGA!

TELEFON 131.

KONYOVITS SAVA

DIVAT- és TEXTILÁRU ÜZLET SOMBOR Kr. Aleksandra
 (Fő) ulica 6.

Megérkeztek a tavaszi ujdonságok:

Női és férfi ruhaszövetek. A legfinomabb angol, francia és cseh
 kosztüm szövetek. — Francia selymek, crep-de-sin, charmós,
 crep-giorgette, crep-marokkin, crep-super, muslin-de-sin, taft-
 papilone, feile és paplanselymek. — Bársonyok.

Batiszt és grenadin. — Etamin és zefir stb. stb.

Menyasszonyi kelengyék. Fehérnemű vásznak. A legkülönbözőbb
 és legizlésesebb minták. Függyönyök, szőnyegek, ágy- és divánta-
 karók stb. — A legmérsékeltebb árak! A legnagyobb választék!

Legfinomabb lenvásznak!

Legfinomabb lenvásznak!